

Sumariusz Metryki Koronnej
Księga Wpisów MK 181
z Archiwum Głównego Akt Dawnych

opracował Janusz Dąbrowski

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2014 – 2018

Wykaz skrótów

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych

Boniecki – A. Boniecki, *Herbarz polski*, T. I-XVI, Warszawa 1899-1913

Kułakows'kyj – Petro Kułakows'kyj, *Czernihowo-siwerszczyna u składzi Reczi Pospolitoj, (1618-1648)*, Kijów 2006

LWlkKuj1659 – Lustracja Województw Wielkopolskich i Kujawskich 1659-1665, Cz. I, wyd. C. Ohryzko-Włodarska, Wrocław 1978, cz. II, wyd. Z. Górski, J. Pakulski, A. Tomczak, Toruń 1996

LWRusk – *Lustracja województwa ruskiego, 1661-1665*, cz. 1-3, ed. K. Arłamowski, E. Arłamowska, W. Kaput, Wrocław 1970-1976

MK – Metryka Koronna

Niesiecki – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, T. I-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1846

PSB – *Polski Słownik Biograficzny*, tom I i nast., Kraków od 1935

SGKP – *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I – XV, Warszawa 1880-1914, pod red. F. Sulimirskiego, F. Chlebowskiego, W. Walewskiego et. al.

SMK – *Sumariusz Metryki Koronnej*, T. I i nast., ed. W. Krawczuk, K. Chłapowski, Kraków 199 i nast.

U – *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy*, T. I i następne, Wrocław-Kórnik od 1985, pod red. A. Gąsiorowskiego

VC – *Volumina Constitutionum*, t. I i nast., wyd. W. Uruszczak, S. Grodziski, I. Dwornicka et al., Warszawa od 1996

VL – *Volumina Legum*, t. I-X, wyd. J. Ohryzko, Z. Kaczmarczyk, St. Petersburg 1859

Uwagi: Tom 181 posiada pewne cechy szczególne. Obok wpisów dokumentów (ze skróconymi formułami), zawiera szereg sumariuszy bądź regestów pism wychodzących z kancelarii. Niekiedy nie zawierają one ważnych, a nawet podstawowych danych, jak np. w jakim województwie czy starostwie leży przedmiot nadania, jak nazywa się beneficjent (mielnik, karczmarz), brakuje daty. Takie dokumenty w niniejszym sumariuszu zaczynają się od formuły „Z kancelarii wydano dokument”. W rękopisie pominięto omyłkowo przy paginacji karty o numerach 158–167, numer 94 wpisano dwukrotnie na kolejnych kartach.

Numer pierwszy odnosi się do księgi, natomiast drugi, po ukośniku, do całego zbioru dokumentów Władysława IV zapisanych w Metryce Koronnej

Na okładce i na karcie 1, oraz 1a informacje, że jest to księga przywilejów króla Władysława IV za kanclerstwa Tomasza Zamoyskiego w latach 1633, 1634, 1635, 1636, 1637¹

[karta 1av, 1b i 1bv pusta, nie skasowana]

Regesty

1/918²

k. 2 Kraków, 16 marca 1633
Król wyraża zgodę na cesję starostwa śniatyńskiego przez Maksymiliana Przerębskiego (*Przerembskiego*) z Przeręb kasztelana sieradzkiego, referendarza koronnego na rzecz Janusza Tyszkiewicza wojewody kijowskiego.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. lac.

2/919

k. 2v Kraków na sejmie koronacyjnym, 10 marca 1633
Król na prośbę miasta Gdańska potwierdza wolność nabożeństwa luterńskiego, augsburskiego w tymże mieście, w związku z potwierdzeniem na sejmie koronacyjnym praw dotyczących religii. Prawo to rozciąga się na miasto w obrębie murów, oraz jego posiadłości w powiecie gdańskim, tak jak za Zygmunta III.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. lac.

3/920

k. 2v – 3 Warszawa, 12 sierpnia 1634
Król powierza wielkorządy zamku krakowskiego Adrianowi Broniewskiemu, po awansie Stanisława Witowskiego na kasztelanię brzezińską¹.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.
j. lac.

¹ Kasztelanię brzezińską otrzymał 8 III 1633, zrezygnował z wielkorządów a. 18 VIII 1634, U IV/2, nr 825–826; U I/2, nr 27.

4/921

k. 3v – 4 Lwów, 13 października 1634
Król jako opiekun tych, którzy pobożnością i nabożeństwem dbają o zachowanie Rzeczypospolitej i o zbawienie dusz, nadaje wieczyste place w Kamieńcu Podolskim zakonowi jezuitów. Pierwszy z nich obejmuje teren miasta poczynając od akweduktu przy Bramie Lackiej i rzece Smotrycz, od tyłu dom Luterki mieszcanki kamienieckiej, ku domowi Piotra piwowara (*braxatorum*), a także ku drodze publicznej, włączając do tego pusty plac przy domu wspomnianej Luterki,

¹ Przy tym na karcie 1a pominięto rok 1636, z którego jest najmniej wpisów.

² Pierwszy numer oznacza kolejność dokumentów w tomie, a drugi, kolejność we wszystkich Księgach Wpisów Metryki Koronnej Władysława IV. W indeksach uwzględniono tylko ten drugi numer.

dla wygody młyna (*molae alias rurmus*). Do tego pobliski plac, poniżej, pomiędzy skałą przy wspomnianej Bramie Lackiej i drodze publicznej, do domu Pawła Chwostka (*Chwostek*) z jednej strony, do drogi publicznej powyżej i poniżej z obu stron, oraz z czwartej strony dom Kaczanów (*Kaczanow*). Drugi plac, na którym zbudowany jest browar, znajduje się pomiędzy skałą i rzeką Smotrycz, przy moście i drodze publicznej oraz domu Andrzeja Węgra (*Ungaris*) Haydonis. Oba place uwalnia król od wszelkich ciężarów miejskich i państwowych, obejmując immunitetami Kościoła katolickiego. We wspomnianym browarze zezwala na swobodne warzenie, nadaje na tych i wszystkich nadanych placach wolność propinacji napojów i wszystkiego, potrzebnego jezuitom. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

5/922

k. 4

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający lokację, przywileje i prawa miasta Płazowa¹, zwalniający także miasto [i mieszczan] od płacenia przez lat 12 cła mostowego².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Płazów, Błazów (Płaziw), miasto woj. bełskie, 7 km na pld.–wsch. od Narola, 14 km na ptn.–zach. od Lubaczowa, lokowane przywilejem Zygmunta III z 22 IV 1617 dla Jana Płazy wielkorządcy krakowskiego, starosty lubaczowskiego, MK 157, k. 53-56. ² Dokument w formie regestu.

6/923

k. 4

Lwów, 7 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający nadanie prawa magdeburskiego i pewnych praw miastu Żydaczów¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Żydaczów (Żydacziv), miasto nad Stryjem w z. sanockiej woj. ruskiego, SGKP XIV, s. 880–882. Dokument w formie regestu.

7/924

k. 4 – 4v

Lwów, 7 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający artykuły cechu tkaczy miasta Żydaczowa¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

8/925

k. 4v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający artykuły cechu garncarzy w Przemyślu¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

9/926

k. 4v

Lwów, 16 października 1634

Z kancelarii wyszedł dokument [nadający] prawo lenne Mikołajowi Cetysowi, jego żonie oraz potomkom męskim z prawego łoża ze zwykłymi powinnościami na Konotop (*Konopot*), horodyszcze Jazucze (*Jazuce*) w stanie czernihowskim Księstwa Siewierskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Konotop uroczyszcze w 1636, miasteczko 1638, 1643, miasto 1644, ok. 10 km na pld. od rz. Sejm. Nie może chodzić o wieś Konotop, osadzoną przez Paców. Konotop leży 110 km (drogą) na pld. od Nowogrodu Siewierskiego, 170 km (drogą) na wsch. od Czernihowa. Horodyszcze Jazucze (dziś nie istniejące?) blisko Konotopu nad rzeczką Jezucz. Kancelaria przypisała Konotop do stanu czernihowskiego (kołohorodnego), ale wg rejestru podatkowego 1638 r. należał do N. Siewierskiego, Kułakows'kyj, *Czernihowo-Siwerszczyna*, s. 240 (tu mylna lekcja nazwiska beneficjenta – Cebisz), 444; SGKP IV, s. 351. Dokument w formie regestu.

10/927

k. 4v – 5

Lwów, 16 października 1633

Król rozszerza na Annę Zbidniewską, żonę Samuela Górskiego, dobrze zasłużonego żołnierza, dożywocie posiadane już orzez męża na wieś Temerowce (*Temerowcze*)¹ w powiecie halickim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Wieś Temerowce, na pñ.–zach. od Stanisławowa (24 km), 12 km od Halicza, w woj. ruskim, w z. halickiej, SGKP XII, s. 290.

11/928

k. 5 – 5v

Lwów, 17 października 1634

Król pozwala na cesję przez Mikołaja Lanckorońskiego chorążego lwowskiego wsi Podliski (*Podleski*), Stroniatyn (*Struniatyń*), Koszelów¹ w powiecie lwowskim na rzecz Zdzisława Zamoyskiego i jego żony Zofii [Lanckorońskiej] z Brzezia².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Podliski Małe z Obdyrą (Pidliski), wieś pow. lwowskim 13 km na pñ.–wsch. od Lwowa (SGKP VIII, s. 429). Stroniatyn 16 km na pñ.–wsch. od Lwowa (SGKP XI, s. 406). Koszelów, Koszeliw, wieś 18 km na pld.–wsch. od Żółkwi (SGKP IV, s. 484). LWRusk1661, cz. II, s. 47–48. ² Z. Zamoyski, podstoli lw. 1646–1656, kaszt. czernihowski zm. po 19 VIII a przed 5 XII 1670 (U III/4, nr 1203).

12/929

k. 6

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający artykuły cechu stolarzy miasta Lwowa¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

13/930

k. 6 Lwów, 25 października 1634
Z kancelarii wydano dokument potwierdzający wyrok króla Stefana [Batorego] pomiędzy poddanymi wsi Wyszatyce (*Wyszatice*) i starostą przemyskim¹.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. łac.

¹ Wyszatyce, Wyszatycze, Wischaticze, wieś król. 12 km na pñ.-wsch. od Przemyśla, SGKP XIV, s. 145, XV, cz. 2, s. 706; RZP1628, s. 165, *Dodatek do Gazety Lwowskiej*, rok 1859, nr 32. Dokument w formie regestu.

14/931

k. 6 Lublin, 4 listopada 1634
Z kancelarii wydano dokument wyrażający zgodę na dokonanie cesji piątej części sołectwa albo kniastwa we wsi Uszne (*Ustne*) w starostwie samborskim, z należącymi do niego młynem i karczmą, przez Iwana Łuczynicza Telepiana, na rzecz jego synów Stefana, Iwana i Hryćka¹.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.
j. łac.

¹ Identyfikacja wg *Lustracja województw ruskiego, podolskiego i bełskiego 1564 -1565*. Część II., wydali Krzysztof Chłapowski i Helena Żytkowicz, Warszawa 2001, s. 87, tam identyfikacja ze wsią Husne Wyżne. Dokument w formie regestu.

15/932

k. 6v – 7 Lublin, 3 listopada 1634
Król wyraża zgodę na cesję przez Jana Chojnackiego na rzecz jego synów, Jana i Stanisława Chojnackich, placu leżącego naprzeciw dworu wójtowskiego w Szczyrzecu (*Szczyrzycach*)¹ w starostwie lwowskim, wraz z ogrodem i przynależnościami opisanymi w nadaniu nieżyjącego Konstantego Korniakta wójta szczyrzyckiego.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.
j. łac.

¹ 29 km na pñd.–zach. od Lwowa, tenuta wyłączona ze star. lwowskiego w 1593, Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 235; LWRusk1661, cz. II, s. 103.

16/933

k. 7 – 7v Lwów, 18 października 1634
Król na prośbę burmistrza, rajców, wójtów i ławników oraz pospólstwa miasta Halicza, ze względu na zniszczenia i zmniejszenie liczby ludności przez najazdy tatarskie, dla odwrócenia przyszłych niebezpieczeństw i utrzymanie fortyfikacji miejskich w należytym stanie, ustanawia wieczyste cło zwane „sztukowe”, w wysokości trzech groszy od kupców zagranicznych. Coroczne wpływy mają iść na obwarowanie i zabezpieczenie miasta, co kontrolować ma każdorazowy starosta halicki.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. łac.

17/934

k. 7v

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający zachowanie syna karczmarza we wsi Kunin przy posiadania karczmy¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Kunin, Kunyn w tenucie krechowskiej 13 km (drogą) na zach. od Żółkwi, SGKP IV, s. 378–379; LWRusk 1661, cz. II, s. 182. Dokument w formie regestu.

18/935

k. 7v

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający list lustratorów na rzecz mieszczan miasta Gródek Słony (*Słony Gródek*)¹, wraz z pewnymi punktami i prawem do elekcji dwunastu mężów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

j. lac.

¹ Gródek, Gródek Jagielloński, 33 km na pld.–zach. od Lwowa, SGKP II, s. 819. Dok. w formie regestu.

19/936

k. 7v

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano list wybraniecki na łan roli Hryciowi Iwanowi Fiedorowi ze wsi Smólna (*Smolna*)¹ w ekonomii samborskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Smólna, Smulna, Smilna, wieś na prawie wołoskim 28 km od Drohobycza, 10 km na pñ.–zach. od Podbuża, SGKP X, s. 907–908; RZPrzem1674, s. 229. Dokument w formie regestu.

20/937

k. 7v

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający Mielnikowiczom prawa do trzeciej miary z młyna we wsi Litynia (*Litinia*)¹ w starostwie drohobyckim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Wieś nad Trudnicą, 18 km na pñ.–wschód od Drohobycza, klucza dublański ek. samb., SGKP V, s. 354–355; RZPrzem1628, s. 202; RZPrzem1674, s. 228. Dokument w formie regestu.

21/938

k. 8

Lwów, 10 października 1634 (?)

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający prawa Iwachnowiczów do karczmy i młyna we wsi Nadziczyce (*Nadzieycice*)¹ w powiecie lwowskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ LWRusk1661, cz. II, s. 31. Dokument w formie regestu.

22/939

k. 8

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający niejakiemu Petluchowi użytkowanie karczmy zwanej Krównicka (*Krownicka*)² w starostwie przemyskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Krówniki, Krowniki (Korownyki), 4 km na wsch. od Przemyśla. W latach 60. XVII w. wzmiankowany Stecko Petluch. SGKP IV, s. 718; RZPrzem1674, s. 108; LWRusk1661, cz. I, s. 26–28, 35. Dokument w formie regestu.

23/940

k. 8

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie przywileju Zygmunta Augusta dla cechu szewców w Busku¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

24/941

k. 8

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający dożywotnie posiadanie karczmy we wsi Szechynie (*Steszynia*)¹ w tenucie mościskiej małżonkom, uczciwym Oniszkowi i Annie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Szechynie, Szehinie, Szełynie, 14 km na wsch. od Przemyśla, ob. przejście graniczne, SGKP XI, s. 884–885. Dokument w formie regestu.

25/942

k. 8

Lwów, 16 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający lokację na prawie magdeburskim miasteczka we wsi Zalesie¹, w powiecie lwowskim, któremu miasteczku nadaje także inne wolności według wzoru Żółkwi.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Chodzi o miasto Janów lokowane 15 XI 1611 przez Jana Swoszowskiego, pisarza ziemskiego lwowskiego, Izabela Lewandowska - Malec, Swodzowski (*Swoszewski*) Jan h. Gryf (*Świeboda*) (ok. 1563 - 1615), PSB XLVI, s. 171. Dokument w formie regestu.

26/943

k. 8 – 8v

Lwów, 13 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający popostwo we wsi Niedzwiedze (*Niedzwiedze*)¹ w starostwie samborskim, uczciwym Fiodorowi synowi Michała, Steckowi², Wasyłowi i Iwanowi synom zmarłego popa Ihnata³.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Niedzwiedze, na płn.–zach. od Drohobycza, RZPrzem1628, s. 128; RZPrzem1674, s. 221. ²W źródle „*Stechoni*”. ³ Dokument w formie regestu.

27/944

k. 8v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano dokument aprobowujący podział kniastwa suchodolskiego¹ przez starostę dolińskiego², pomiędzy Iwana i Michała Hawryłkowiczów (*Hawryłkowicze*) z Tureczek i Maksyma Mołdawskiego, jako osadźców³. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Niejasne, o który Suchodół chodzi; albo 26 km od Doliny, SGKP XI, s. 536; LWRusk1661, cz. II, s. 92; Suchodół koło Krosna w ziemi sanockiej, w tenucie beskiej, RZSan1655, s. 120. ² W 1634 starostą był Jerzy Krasicki. ³ Dokument w formie regestu.

28/945

k. 8v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający konsens podskarbiego koronnego¹ na cesję przez Jana Gruszeckiego (*Grusieckiego*)² sołectwa we wsi Bystrzyca³ w starostwie samborskim na rzecz Michała Ryćko (*Ryckoni*), Iwana Łyskowicza (*Łyskowica*), Fedora Kunaszę Bystrzyckiego syna Fedka Bystrzyckiego Małkowicza, Fedka Andruszewica i Stecka, synów Hrycewicza⁴. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Chodzi o podówczas urzędującego podskarbiego, Jana Mikołaja Daniłowicza, Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 232. ² Szlachcic, zob. AGZ XX, s. 362, 382; Boniecki VII, s. 143. ³ Wieś na pñ.-wsch. od Turki, RZPrzem1674, s. 230. Dokument w formie regestu.

29/946

k. 8v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie konsensu na cesję sołectwa we wsi Smolnica¹ w starostwie samborskim na rzecz Hryćka, Wasyla, Pawła Kuźminów (*Kuzmin*), Matwieja, Hryćka, Fedka, Jacka (*Hiacynta*), Fiodora, Makarego, Antoniego, Iwana i Stanisława synów Kuźmina Smolnickich, oraz Stanisława Kuźmina syna.

j. lac.

¹ Może Smolnica na pñ. od Starego Sambora (Kuczera, *Samborszczyzna*, T. I, s. 59), albo o Smolnicę (Smylnicja) nad Strwiążem, ok. 58 km (drogą) na pñd. od Przemyśla. W star. przem. była również wieś Smolnica, RZPrzem1674, s. 56–57, 105, 219, 229. Dok. w formie regestu.

30/947

k. 8v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie artykułów cechu szewców w Gródku (*Grodek*)¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Gródek Słony, potem zw. Jagiellońskim, na zach. od Lwowa. Dok. w formie regestu.

31/948

k. 8v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano aprobację przywileju starosty dolińskiego¹ lokacji wsi Lipowica (*Lipovica*)² z opisem pól, granic oraz wójtostwa albo sołectwa. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Aktualnym star. był Jerzy Krasicki. ² Lipowica, Łypowycia, wieś prawie wołoskim 24 km od Doliny, SGKP V, s. 284; LWRusk1661, cz. II, s. 98. Dokument w formie regestu.

32/949

k. 9

Lwowie, 15 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie lokacji wsi Dobrzany¹ i praw jej poddanych, nadania prawa niemieckiego albo magdeburgskiego oraz wójtostwa, najpierw przez Zygmunta Augusta w Krakowie na sejmie w sobotę 19 III (*sabbato ante dominicam judica*) 1553 roku, potem przywileju Zygmunta III, wystawionego w Warszawie 19 V 1593 roku.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Dobrzany (Dobrzezanów) wieś na prawie wołoskim w star. stryjskim, RZPrzem1674, s. 209; LWRusk1661, cz. I, s. 184–185. Dokument w formie regestu.

33/950

k. 9

Lwów, 17 października 1634

Z kancelarii wydano aprobację rewizji i ustanowienie „gatnego” w Stojanowie¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Stojanów, Stojanowice, miasto 40 km na półn.–wsch. od Kamionki Strumiłowej (i Lwowa), SGKP XI, s. 354–355. Dokument w formie regestu.

34/951

k. 9

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Czarnieckim posiadania sołectwa we wsi Strońska Wola¹ w ekonomii samborskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Wieś Stronna (Dolna i Górna), na płd. od Sambora blisko Drohobycza, szybko połączyła się ze Strońską Wolą, dlatego brak jej w inwentarzach 1585 i 1686, i na mapach *Lustracja województw ruskiego, podolskiego i bełskiego 1564 -1565*. Część II., wydali Krzysztof Chłapowski i Helena Żytkowicz, Warszawa 2001, s. 124, przyp. 173; RZPrzem1674, s. 218–219, 227, przyp. 1003. Dokument w formie regestu.

35/952

k. 9 – 9v

Lublin, 4 listopada 1634

Władysław IV potwierdza sporządzony urzędowo testament zmarłego bezpotomnie Mitka Ankułowicza Morzkowskiego (*Moszkowskiego*) bojara z powiatu owruckiego, który zapisał wieczyste majątek Moszka¹ krewnym – bojarom Andrzejowi (*Jendrzejowi*) Charytonowiczowi i Tarasowi Klimoniczowi, Martyniczom i Raszkowicom, ich małżonkom i potomkom, mianowicie gruntu Szeliszczu (*Szeliscza*)² z przynależnościami, także jazów na rzece Norynie (*Nezynie*)³, przez niego ongiś użytkowanych, z obowiązkiem wypełniania powinności bojarskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Zapewne wieś Moszki albo Moszkowce w pow. owruckim (ob. Mali i Wętyki Moszky, ok. 13 km drogą na płd.–wsch. od Owrucza), zamieszkała przez bojarów putnych, w tym Moszkowskich, SGKP XV, cz. 2, s. 357. ² Często występująca nazwa. Może Sieliszcz, w XIX w. uroczysko nad błotem Konnorogiem w pow. owruckim, koło wsi Lewkowicz (Lewkovyczi, ok. 26 km na zachód od Owrucza), SGKP X, s. 535. ³ Noryń albo Norzyń, dł. ok. 100 km, wypływająca z moczar powiatu owruckiego, wpadająca do lewego brzegu Uszy, SGKP VII, s. 177–178. ⁴

36/953

k. 9v – 10

Lublin, 4 listopada 1634

Król na prośby niektórych z panów rad potwierdza okazany i sporządzony na papierze w języku ruskim, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną przywilej Zygmunta III, opisujący dawne wolności i grunty bojarów powiatu owruckiego, ziemi kijowskiej, gruntu moszkowskiego (*mosskowskie*)¹. Król stwierdza, że bojarzy mają wedle obyczajów tamtych krajów odprawiać służbę wojenną przy starości owruckim i podaje do wiadomości publicznej, aktualnego i przyszłych starostów owruckich, aby bojarzy gruntu moszkowskiego przy posiadaniu ziemi i dawnych wolnościach byli zachowani i bronieni od wszelkich krzywd. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Zob. przypisy do poprzedniego dokumentu.

37/954

k. 10 – 10v

Lublin, 4 listopada 1634

Król potwierdza uczciwemu Pawłowi Żukowskiemu posiadanie pewnych gruntów w mieście Owruć, mianowicie jednego zwanego Siedliska Ryszkowskie, drugiego [Siedliska] Jełtuchowskie. Pod miastem zaś łąki, sianożecia, pole zwane Haczyszczce, drugie zwane Karadziuska Szyiczyna Horoza, trzeciego Kniaspole i Bogdanowa Łoza, czwarte Ukaszana¹, a do tego pomierzone dawno łąki na Uroczysku pod Hrezlą (*sub Hrezla*)². Paweł Żukowski otrzymuje też potwierdzenie wszystkich pożytków ze wspomnianych dóbr, zgodnie z dawnym przywilejem, jakim cieszyli się jego przodkowie i ojciec. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Lekcja niepewna, możliwe też „Ukaczana”. ² Gruntów, pól i łąk nie zidentyfikowano. Hrezla – lewy dopływ Uszy, powstaje z trzech strug na północ od Owruca, SGKP III, s. 177.

38/955

k. 10v – 11

Lwów, 14 października 1634

Król nadaje podstolstwo wołyńskie zasłużonemu Andrzejowi Liniewskiemu z Liniewa¹, po awansie Gabriela Stempkowskiego (*Stęmpkowskiego*) na kasztelanę braclawską.

Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Por. U III/5, nr 713.

39/956

k. 11v – 12

Lwów, 18 października 1634

Król pozwala Stefanowi Żółtowskiemu (*Żółtowskiemu*)¹, zasłużonemu żołnierzowi w chorągwi Stanisława Żółkiewskiego w wojnie przeciw Moskwie za panowania Zygmunta III, na zbudowanie nad Wisłą we wsi Senisławice (*Sędzislawice*)². w starostwie wiślickim gospody³ albo domu w wybranym do tego miejscu, bez żadnych przeszkód i sprzeciwów z czyjejkolwiek strony, oraz bez umniejszenia dochodów starostwa wiślickiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W AGZ XX i XXI przyj. pisownię nazwiska Zołtowski, nie zaś Żółtowski. ² Wieś na lewym brzegu Wisły, blisko brzegu, ok. 3 km od Winiar Wiślickich; starostwo wiślickie wyłączone ze starostwa nowokorczyńskiego w 1600, Chłapowski, Starostowie niegrodowi, s. 143. ³ W Metryce – „conditorii”.

40/957

k. 12 – 13

Lwów, 14 października 1634

Król zezwala na cesję przez Stanisława Lubomirskiego wojewodę ruskiego, starostę sandomierskiego, zatorskiego, dobczyckiego, białocerkiewskiego, wielce dla Rzeczypospolitej zasłużonego, starostwa spiskiego na rzecz swego syna¹ Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W dokumencie dwukrotnie pozostawiono miejsce na wpisanie imienia.

41/958

k. 13 – 14

Lwów, 14 października 1634

Konsens królewski na cesję przez Stanisława Lubomirskiego wojewodę ruskiego, starostę sandomierskiego, zatorskiego, dobczyckiego, białocerkiewskiego, wielce zasłużonego dla Rzeczypospolitej starostwa zatorskiego na rzecz swego syna ...¹. Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W dok. czterokrotnie „okienko” na wpisanie imienia i tytułu. Cesja na rzecz Aleksandra Michała nastąpiła w 1639 r. Regest dok.: LWKr1659, cz. III, dok. nr 730, s. 836, bez zaznaczenia, że został wystawiony z „okienkiem”.

42/959

k. 14v

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie posiadania przez Lewka (*Lewkonis*) i jego syna młyna na rzece Derewenka (*Derewaia*)¹. Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Rzeczka dł. 40 km wypływająca spod Czarnego Horba, płynąca przez rejon Jaworów–Zółkiew, płn.–wsch. we wsi Derewni uchodzi do Świni, SGKP, II, s. 6. Dokument w formie rejestru.

43/960

k. 14v

Lwów, 3 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie posiadania popostwa we wsi Wroców (*Wroców*)¹ w powiecie lwowskim województwa ruskiego Pawłowi popowi (*poponis*).

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Wroców, Wroców, wieś 18 km od Gródka, dzierżawa janowska, SGKP XIV, s. 49; LWRusk1661, cz. II, s. 56, 61. Dokument w formie rejestru.

44/961

k. 14v

Lwów, 15 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację ordynacji rzeźników w miasteczku Rohatynie, wydanej przez Ottona z Chodcza wojewodę sandomierskiego¹, oraz drugiej,

wydanej przez króla Zygmunta Augusta na sejmie w Piotrkowie 15 III 1559 roku. Dokument potwierdzający Władysława IV z klauzulą, w zakresie, w jakim nie jest to sprzeczne z prawem powszechnym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹Woj. sandomierski 1527 – 1533, zob. U IV/3, nr 944. Dokument w formie rejestru.

45/962

k. 14v

Lwów, 17 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający popostwo we wsi Sokola¹ w starostwie przemyskim uczciwemu Hryćkowi, synowi uczciwego Iwana, wraz z opisem pól należących z dawna do popostwa oraz wolności nadanych przez Jana Herburta kasztelana sanockiego² poprzednikom beneficjentów, wraz z potwierdzeniem przez Zygmunta Augusta³.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹Wieś 8 km na płn. od Mościsk (SGKP XI, s. 14), w starostwie mościckim, wyodrębnionym z przemyskiego w 1578, RZPrzem1674, s. 155; Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 225.

²Kasztelan sanocki 1 III 1568 – 17 XI 1577, U III/1, nr 2256. ³Dokument w formie rejestru.

46/963

k. 15

Lwów, 14 października 1634

Z kancelarii wydano artykuły cechu szewców miasta Żydaczowa, służące do utrzymania dobrego porządku w tymże cechu¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹Dokument w formie rejestru.

47/964

k. 15

Lwów, 3 października 1634

Z kancelarii wydano konsens na cesję przez Jana Cieszkowskiego młyna zwanego Charasimowski w mieście Drohobyczu na rzecz Andrzeja i Fiodora (*Faedonis*) Charasimów¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹Młyn na Tyśmienicy pod Drohobyczem, zwany „Harasim”, później w posiadaniu Harasimów i Harasimowiczów, LWRusk1661, cz. I, s. 173–174. Dokument w formie rejestru.

48/965

k. 15

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano dokument konfirmujący list starościński na młyn na Przedmieściu Wiszeńskim¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹Niezidentyfikowane. Dokument w formie rejestru.

49/966

k. 15

Lwów, 3 października 1634

Z kancelarii wydano konsens na cesję małżonkom Janowi Leskowackiemu i Annie na wójtostwo we wsi Smolnica¹ w starostwie przemyskim na rzecz Andrzeja i Heleny Bętkowskich (*Bentkowskich*).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Smolnica 14 km na pld.–zach. od Dobromila, SGKP X, s. 908–909. Dok. w formie regestu.

50/967

k. 15 – 15v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie confirmacji króla Zygmunta III listu Maksymiliana Przerębskiego kasztelana radomskiego na [użytkowanie] łąki przez przedmieszczan mościckich¹

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Kaszt. radomski 18 XII 1619 – 13 XI 1620 (U IV/3 s. 448), star. medycki i mościcki 1629–1639, Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 143, 169; Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 224–225. Dokument w formie regestu.

51/968

k. 15v

Lwów, 21 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie [przywileju] tkaczom w mieście Wiśnicz¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

52/969

k. 15v – 16

Lwów, 5 października 1634

Król nadaje po zmarłym Melchiorze Linczewskim¹ kaduk, ruchomości i nieruchomości znajdujące się w Krakowie i innych miejscach otrzymuje Maciej Goliński pisarz urzędu marszałkowskiego, służący zarówno marszałkowi wielkiemu, jak nadwornemu koronnemu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W 1632 r. odnotowano kamieniczkę niejakiej Linczowskiej, zob. *Rejestry gospód w Krakowie z lat 1632 i 1649*, wydała Kamila Follprecht, Kraków 2005, s. 111.

53/970

k. 16 – 16v

Lwów, 12 października 1634

Król nadaje serwitoriat słynącemu z dobrych obyczajów i mistrzostwa w krawiectwie sławetnemu Jakubowi Sokołowi mieszczaninowi lwowskiemu, z wszystkimi należnymi prerogatywami i wolnościami, w tym wykonywania rzemiosła w dowolnym miejscu i dobieranie współpracowników.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

54/971

k. 16v – 17

Lwów, 15 października 1634

Król wstawiennictwem pewnych doradców zgadza się na dokonanie przez Jana Brzozowskiego¹ cesji wójtostwa w mieście Żydaczowie², w starostwie żydaczowskim na rzecz syna tegoż, Bogdana (*Theophili*) Brzozowskiego. Nadanie jest dożywotnie, wójtostwo po śmierci Bogdana będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Boniecki II, s. 201. AGZ XX, s. 252, 277, 314, 380. ² LWRusk1661, cz. II, s. 77.

55/972

k. 17 – 17v

Lwów, 15 października 1634

Król weteranowi licznych ekspedycji, jak to moskiewskiej, szwedzkiej i pruskiej, mołdawskiej za Zygmunta III, Pawłowi Rembertowskiemu, nadaje kaduk po zmarłych bezpotomnie Janie i Marcinie Krztonach oraz Krztoniowej¹, z drugiego małżeństwa żonie sławetnego Adama Nowakowskiego mieszkańca Sambora. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Pozostawiono puste miejsce na imię, wpisane pierwotnie „Krztoniowa” poprawiono na „Krztoniowo”; nadto pisowania nazwiska: „Krztonowie, Krztanie”.

56/973

k. 17v – 18 v

Lwów, 10 października 1634

Władysław IV jako nadaje Janowi Tomaszowi Mieczyskiemu pisarzowi skarbu koronnego, wiernie służącemu od wielu lat, kaduk po zmarłych bezpotomnie Janie i Seni Chroszczakach (*Chroszczakow*), we wsi Popiele¹, oraz po czterech braciach – Iwanie, Jurku i Wasylu², synach Iwana Czarnokoźłeta ze wsi Popiele i Katyna (*Kotow*)³, nadto po Romanie i Stećku zwanymi Kisielećta ze wsi Katyna (*Kotow*) w powiecie przemyskim.

Dokument opieczętowany i podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego koronnego.

j. łac.

¹ Popiele Górne i Dolne, wieś na pld. – zach. od Drohobycza, jednak to własność szlachecka, RZPrzem1674, s. 195. ² Brak w dok. czwartego z braci. ³ Wieś Katyna na prawie wołoskim SGKP XV, s. 65; LWRusk1661, część I, s. 38–39, RZPrzem1674, s. 56–57.

57/974

k. 18 v – 19

Lwów, 15 października 1634

Władysław IV za wstawiennictwem pewnych doradców wyraża zgodę na dokonanie przez Jana Tomasza Mieczyskiego pisarza skarbu koronnego cesji trzeciej miary z młyna we wsi Ułyczno (*Włyczno*)¹ w starostwie drohobyckim na rzecz małżonków Macieja Wilskiego i Doroty z Czarneckich. Po ich śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ LWRusk1661, cz. I, s. 160, 178.

58/975

k. 19 – 20

Lwów, 18 października 1634

Król obejmuje Katarzynę Pruszkowską, żonę Adama Gorzyckiego, zasłużonego żołnierza, który otrzymał od Zygmunta III wójtostwo we wsi Gorzyce wraz z jednym łanem w starostwie sandomierskim, oraz przewóz (*navigio*) przez rzekę Wisłę koło wsi Kamień, przynależności we wsiach Klukowa (*Klukawa*) i Sierakowicach¹ dożywociem na wspomnianych dobrach. Po śmierci małżonków dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Starostwo sandomierskie miało dochody i powinności w innych dobrach, zwł. duchownych. Gorzyce, wieś u ujścia Sanu (SGKP II, s. 734–735). Wieś Kamień należała do konwentu wąchockiego; ob. na lewym brzegu Wisły znajduje się Nowy Kamień, zaś nad samą rzeką Kamień Łukawski. Kluki niezidentyfikowane. Katarzyna Gorzycka z Pruszkowskich, wdowa po Adamie, scedowała wójtostwo z przynależnościami 23 III 1658 Stanisławowi Gorzyckiemu, LWSand1660, cz. II, s. 141, 147. Boniecki, II, s. 309.

59/976

k. 20 – 20v

Lwów, 18 października 1634

Król nadaje kaduk po niejakiem Fołtynie Adwenie (*Foltyn Advenae*) Samuelowi Albinowskiemu, obejmuje on nieruchomości, ruchomości, gotówkę oraz zobowiązania, o czym powiadamia się każdego, a zwłaszcza magistrat miasta [Stara] Sól (*Sol*)¹, pod którego jurysdykcją znajdują się wspomniane dobra. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Stara Sól (Stara Sil), miasto w ekon. samborskiej, 43 km na pld.–wsch. od Przemyśla i 17 km Dobromila, 6 km Starego Sambora, SGKP XV, cz. 2, s. 608.

60/977

k. 20v – 21

Lwów, 21 [25?] października 1634

Władysław IV nadaje serwitoriat poleconemu przez pewnych doradców Łukaszowi Avenzток (*Auensztok*) kuśnierzowi miasta Lwowa, słynącemu ze swych umiejętności. Serwitor otrzymuje wszystkie prerogatywy i wolności. Przed władzami Lwowa ma odpowiadać ze swych osobistych zobowiązań przez zastępcę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

61/978

k. 21

Lwów, 19 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie artykułów cechu tkaczy (*Textorum*) w Busku. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego¹.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

62/979

k. 21v

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający posesję popostwa we wsi Sprynia (*Szprynia*)¹ w ekonomii samborskiej Iwanowi Spryńskiemu (*Szprynskiemu*) oraz Iwanowi, Joachimowi, Fedkowi Andruszowi (*Andrusz*).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Sprynia na praw. wołoskim w krainie podbuskiej, 18 km od Sambora. Spryńscy za Jana III nadal dzierżyli wójtostwo, SGKP XI, s. 149–150; RZPrzem1628, s. 196. Dokument w formie regestu.

63/980

k. 21v

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający posesję wójtostwa we wsi Sprynia (*Szprynia*) w ekonomii samborskiej Lechowi Fedkowi Tymkowi i Stefanowi Hołowkom (*Hołowkow*)¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zob. poprzedni dok.; przy braku interpunkcji przyjęto, że Hołowków było czterech.

RZPrzem1674, s. 219, 227, wymienia kniaństwo, tj. wójtostwo w Spryni; Hołowkowie nie zostali odnotowani w popisach posp. ruszenia, ale Boniecki, II, s. 313–314, wymienia szlachtę h. Lubicz o takim nazwisku. Dokument w formie regestu.

64/981

k. 21v – 22v

Lwów, 23 października 1634

Król potwierdza i transumuje przedłożony przez pewnych doradców zaopatrzony w pieczęć przywilej papierowy podpisany przez króla Zygmunta III oraz Remigiusza Zaleskiego, sekretarza królewskiego w Warszawie 28 XII 1626 r. Zygmunt III wyraził w nim zgodę małżonkom Mikołajowi Borkowskiemu i Barbarze z Siekierzyńskich¹ na dokonanie cesji wójtostwa we wsi Ułyczno (*Wlyczno*)² na rzecz Łukasza Łubniowskiego (*Lubniewskiego*) żołnierza weterana i Anny Łowdeckiej (*Ławdecką*) małżonków. Wójtostwo po ich śmierci będzie podlegało wykupowi. Władysław IV potwierdzając dokument dodał, że poddani wójtostwa zgodnie z prawem wołoskim i dawnym obyczajem winni odrabiać trzy dni rocznie: pierwszy w podczas orki, drugi żniw, trzeci sianokosów i zwózki, winni też dawać utrzymanie, gdy wójt zjedzie na sądy, apelacje od jego wyroków będą szły do sądu królewskiego; poddani winni oddawać kolędę na Boże Narodzenie. Komornicy i podsadkowie mają pracować dzień w tygodniu na rzecz wójtów, zaś cztery tłoki (*thuki*) „z chleba” winni odrabiać wszyscy poddani wójtostwa.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ W nagłówku nazwano ją Chyżowską, zapewne to nazwisko z pierwszego małżeństwa. ² Łukasz Ł. wzmiankowany w 1640 r., pisownia nazwiska przyjęta za AGZ XX, s. 439. ³ Zob. przypisy do dok. nr 969.

65/982

k. 22v – 23

Lwów, 24 października 1634

Król udziela Krzysztofowi Wasiczyńskiemu (*Wasicińskiemu*)¹, żołnierzowi i weteranowi w wielu okazjach dobrze zasłużonemu, konsensu na cesję wsi Krasne² wraz z wszystkimi przynależnościami, leżącej w ziemi chełmskiej, na rzecz jego syna, Wasiczyńskiego (*Waszicińskiego*)³.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zapewne h. Korab, był komisarzem z sejmu 1633 r. ² Krasne, wieś król. blisko Wojsławic. wyodrębniona tenuta. ³ W dokumencie pozostawiono miejsce na imię; wg Niesieckiego (IX, s. 244), Krzysztof nie doczekał się syna, ale faktycznie miał przynajmniej jednego, o imieniu Franciszek, na rzecz którego cesja wójtostwa nastąpiła 28 VI 1635. LWRusk1661, część III, s. 79–82, podaje, że dokument z 24 X 1634 wpadł w ręce kozackie, stracił pieczęć, ale zachował się podpis Gembickiego; tamże dekret lustratorów, uznający posesję Franciszka Wasicińskiego (taką lekcję nazwiska przyjęto) za czwarte dożywocie i zwolniono od płacenia kwarty.

66/983

k. 23 – 23v

Lwów, 24 października 1634

Król zezwala Krzysztofowi Wasiczyńskiemu (*Wasicinskiemu, Waszcinskiemu*)¹, weteranowi wojny inflanckiej, zasłużonemu w wyprawach przeciwko Moskwie, a zwłaszcza Turkom i Tatarom, na dokonanie cesji wsi Nowice (*Novice*)² w ziemi halickiej, na rzecz jego syna, Wasiczyńskiego (*Waśicinskiego*)³. Jeśli wieś jest obciążona sumami, mają wpłacać kwartę, a jeśli nie jest obciążona, podwójną. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zob. przypisy do poprzedniego dok. ² Wieś Nowica Górna i Dolna, 8 km na płd. od Kałusza, SGKP VII, s. 234–235. ³ W dok. puste miejsce na imię, zob. przypisy do poprzedniego dokumentu.

67/984

k. 23v – 24

Lwów, 20 października 1634

Król nadaje Krzysztofowi Kuklinowskiemu zasłużonemu dla Rzeczypospolitej pod chorągwią Andrzeja Firleja¹ kaduk po Piotrze Lisieckim *de Liszki*. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹Może chodzi o A.F. z Dąbrowicy, zm. 17 X 1649, późniejszego kasztelana bełskiego, regimentarza i wojewodę sandomierskiego, rotmistrza królewskiego od 1611 r.

68/985

k. 24 – 24v

Lwów, 19 października 1634

Król zezwala Zofii Wyszowskiej (*Wyskowskiej*) wdowie po Florianie Uszyńskim¹ na cesję wójtostwa we wsi Zator² w tenucie mszczonowskiej starostwa sochaczewskiego, w województwie rawskim, na rzecz jej syna, Stanisława Saby (*Sabhae*) Uszyńskiego; po jego śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Herbu Lubicz albo Pobóg, zm. w 1624 r., Niesiecki, IX, s. 207. ² Wieś na lewym brzegu Korabiewki, LWRawsk., s. 169–170; SGKP XIV, s. 457.

69/986

k. 24v – 25

Lwów, 20 października 1634

Król rozszerza dożywocie na Zofię z Dubaniewskich, żonę Jana Borkowskiego¹, zasłużonego żołnierza, na posiadany przez męża młyn przy rzece Dniestr, pomiędzy wsiami Kulczyce² i Kornalowice (*Kornelowice*)³ wraz z przynależnościami i poddanymi, leżący w starostwie samborskim. Młyn po śmierci małżonków będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zob. AGZ XX, s. 228–229, 238. ² Wieś szlachecko–chłopska, wł. szlachecka i król. (klucz babiński) 7 km na wsch. od Sambora, SGKP IV, s. 859–860; RZPrzem1628, s. 83. ³ W nagłówku dok. omyłkowo „Korelowice”; Kornelowice, wł. szlachecka, 12 km na półn.–wsch. od Sambora, SGKP IV, s. 404–405.

70/987

k. 25 – 25v

Lwów, 20 października 1634

Król nadaje urząd cześnika bełskiego, wakujący od dawnego czasu¹ zaleconemu przez pewnych panów rady Łukaszowi Woyno (*Woyna*), zasłużonemu za panowania Zygmunta III.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Por. U III/2 nr 32.

71/988

k. 25v – 26

Lwów, 20 października 1634

Król nadaje Janowi [Aleksandrowi] Madalińskiemu (*Madaleński*) podsędkowi wieluńskiemu, zasłużonemu i znanemu z prawości, jednemu z czterech kandydatów wybranych przez szlachtę, urząd sędziego wieluńskiego po śmierci Stanisława [Borka] Gostyńskiego².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

¹ U II/2, nr 1749. ² W Metryce „*Gostinski*”, U II/2, nr 1748.

72/989

k. 26–26v

Tomaszów¹, 27 października 1634

Król zezwala Katarzynie z Sobieszyna, wdowie po Broniewskim podkomorzemu lwowskiemu², mającej dożywocie na wsi Ortaszów³ w ziemi lwowskiej oraz wójtostwo w mieście Potylicz⁴ w starostwie lubaczowskim, na dokonanie cesji tychże wsi i wójtostwa na rzecz Ludwika Sobieskiego, swego bratanka. Po jego śmierci dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Ob. Tomaszów Lubelski. ² W dok. pozostawiono puste miejsce na wpisanie imienia: Krzysztof Stanisław Broniewski (Broniowski), zm. p. 11 II, a. 26 VIII 1622, U III/1, nr 1005. ³ Ortaszów, także Ortasów, Ortassów, Artaszów, wieś w z. lwowskiej, dzierżawie mierzwickiej, SGKP, VII, s. 605; LWRusk1661, cz. II, s. 54–55. ⁴ Miasteczko 7 km na półn.–wsch. od Rawy Ruskiej, SGKP, VIII, s. 879–883.

73/990

k. 26v – 27

Lwów, 26 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie dokumentu wyciągniętego z akt miasta Lwowa naarendę młyna miejskiego na Przedmieściu Halickim, obok ulicy czy placu zwanego „Skałka”¹, uczciwemu Grzegorzowi Kołaczkowskiemu i jego żonie Katarzynie Ochwarcance (*Ochwarcanka*).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

¹ Ulica *Na Skalce*, SGKP V, 502. Dokument w formie rejestru.

74/991

k. 27

Lwów, 26 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający koncesję Konstantego Korybuta Wiśniowieckiego¹ starosty czerkaskiego i kamionackiego, na kopalnię czy rudę żelazną na terenie starostwa kamionackiego, udzieloną małżonkom Krzysztofowi Dobruckiemu i Jadwidze z Dybowskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

¹ Późniejszy woj. bełski i ruski, zm. 31 V 1641, U III/2, nr 388 oraz s. 275. Ilona Czamańska, *Wiśniowieccy. Monografia rodu*, Poznań 2007, s. 147–155. Dok. w formie regestu.

75/992

k. 27

Lwów, 26 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie użytkowania młyna przy rzece Brzuchowica¹ przez prezornego Joachima młynarza oraz jego synów – Mikołaja, Jacka (*Hiacynthi*), Dacka, posiadających tenże młyn na podstawie przywileju miejskiego [miasta Lwowa].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

¹ Rzeczka na przedmieściu Lwowa, SGKP V, s. 537, zob. 1015, 1085. Dok. w formie regestu.

76/993

k. 24 – 24v

Lwów, 25 października 1634

Król zasłużonemu Marcjanowi Morawcowi podsędkowi ziemskiemu lwowskiemu i jego małżonce Zofii *de Urbanice* udziela zgody na dokonanie cesji wsi Kamienopole i Podborce¹ wraz z przynależnościami w starostwie lwowskim na rzecz syna, Morawca², który będzie posiadał wsie dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę sekretarza królewskiego.

j. łac.

¹ Podborce, 10 km na wsch. od Lwowa w pow. lwowskim; Kamienopol (w 1565 Kamionpole) na płn. od wsi Podborcej, SGKP VIII, s. 361–362; SGKP XV, cz. 2, s. 51; LWRusk1661, cz. I, s. 20–21 (tu nazwa Podhorce). ² W dok. miejsce na wpisanie imienia, którego nie ustalono; w tym czasie działało w woj. ruskim kilku Morawców, zob. AGZ XX i XXI.

77/994

k. 27v – 28v

Lwów, 25 października 1634

Król na prośbę niektórych senatorów i doradców przychylił się do prośb władz, mieszczan i mieszkańców miasta, o potwierdzenie praw i przywilejów Lwowa, mianowicie Aleksandra I wydany na sejmie w Radomiu 19 V (*feria secunda post festum Sanctissimae Trinitatis*) 1505 roku¹, Zygmunta Augusta wydany w Wilnie 28 XII 1555 roku, oraz wszystkie pojedyncze prawa i przywileje, wolności, immunitety, dekrety, zwyczaje. Także kupcy mogą swobodnie handlować w krajach Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego bez żadnych ciężarów i obciążeń oraz jakichkolwiek przeszkód.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Przywilej z 19 V 1505 w MRPS III, nr 2136.

78/995

k. 28v – 29v

Warszawa, 4 sierpnia 1634

Król pozwala Stanisławowi Gabrielowi Zborowskiemu¹ z Rytwian staroście horodelskiemu, dobrze zasłużonemu już za czasów Zygmunta III, aby posiadane

dożywotnio wsie Stulno², Żabice³, Ossowa Wola⁴, Bytyń⁵, Kossyń⁶, Siedliszcze⁷, Podberesce⁸, Macoszyn⁹, Zbereże¹⁰ w województwie ruskim i ziemi chełmskiej, scedował na rzecz Stanisława Zborowskiego z Rytwian i jego małżonki Jadwigi z Tryłek (*Tryłek*), z zachowaniem praw posiadanych dożywotnio przez Annę Ostrorogową z Podhajec na wspomnianych wsiach.

Dokument opieczętowany i podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Star. horodelski od 1619, zm. 9 X 1639, U III/2, nr 833. ² Stulno albo Stolno na lewym brzegu Bugu w star. chełmskim, wyodrębniona po 1565 a przed 1600 r., por. SGKP XI, s. 507; SGKP XV cz. 2, s. 628; zob. www.powiatwlodawski.pl – Andrzej Wawryniuk, *Powiat Włodawski, historia, geografia, gospodarka, kultura. Monografia miejscowości*, Chełm 2010, s. 549, 557, 566–567, 585–590, 595, 640 oraz LWRusk1661, cz. III, s. 209–214. ³ W Metryce „Żabici” Żabice – nie odnaleziono, może chodzi o Zabuzę, wieś na prawym brzegu Bugu, kilka km na pld.–wsch. od Stulna, SGKP XIV, s. 211. ⁴ W Metryce „Ossowa”, „Wola”, Ossowa, także Osowa, ok. 8 km (w linii prostej) na zach. od Stulna. ⁵ W Metryce „Butyn”. Bytyń, Butyń nad Bugiem, ok. 4 km na pld. od Stulna. ⁶ W metryce „Kossin”. Kosyń, Kossyn, Koszin, Kosin, ok. 6 km (w linii prostej) na zach. od Stulna. ⁷ W Metryce „Siedliszcze”. Siedliszcze na lewym brzegu Bugu, przy ujściu Uherki, 11 km na pld. od Stulna. ⁸ Nie znaleziono w pobliżu Stulna. W starostwie dolińskim leżało miasteczko Podbereże (Bereże), zaś wieś Podbereże ok. 14,5 km na pld.–wsch. od Lwowa, ponadto wieś Podbereże niedaleko Żydaczowa, SGKP VIII, s. 358–359. ⁹ W Metryce „Makoszyn”. Macoszyn Wielki (SGKP V, s. 890; SGKP XV cz. 2, s. 290 – Macorzyn; Makoszyn; w 1565 r. *Macoszin*, ok. 8 km na zach. od Stulna; na ptn. od niego Macoszyn Mały. ¹⁰ Zbereże albo Zbereża (w Metryce *Zbereze*) na lewym brzegu Bugu, SGKP XIV, s. 515.

79/996

k. 29v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano konfirmacja zapisów z ksiąg grodzkich i ziemskich łuckich na majątność Załuże (*Zalucze*)¹ posiadaną najpierw przez wielbnego Gedeona Bałabana, a potem przez jego następcę Nikodema Mokosieja², Bohdanowi Daszkiewiczowi i jego żonie Zofii z Dołotcza Promejkównie (*Promeikownie*), zapisaną dożywotnio, na kwotę 1 000 złotych².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Załuże/Zaluś, może tożsamy ze wsią Zapusty w pow. łuckim, na ptn. od Żydyczyna. Zapewne należała do monasteru żydyczyńskiego, może odłączona przez G. Bałabana (w związku z przejściem monasteru na unię?). SGKP XIV, s. 361, 415; Jabłonowski, Wołyń, s. 92. ² Może Nikodem Mokosiej Szybiński, archimandryta w Supraślu. ³ Gedeon Bałaban, prawosławny bp lwowski, zm. 10 II 1607, PSB, I, s. 249–250; Boniecki, IV, s. 110, XV, s. 214. Dok. w formie regestu.

80/997

k. 30

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano nadanie [potwierdzenie] prawa magdeburskiego, w tym jarmarków, miasteczku Lubaczów (*Lubczowi*)¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Dokument w formie regestu.

81/998

k. 30

Lwów, 10 października 1634

Z kancelarii wydano konfirmację przywileju Zygmunta III na pewne wolności popostw we wsiach Wyszatyce (*Wiszatyce*)¹, Krówniki (*Krowniki*)², Siedliska³, Jaksmanice⁴, Cyków⁵, Nehrybka⁶, Pikulice⁷, Hujsko⁸, Makowa⁹, Leszczyny¹⁰, Cisowa¹¹, Medyka¹², Torki¹³, Szehinie¹⁴, Bonów¹⁵, Poździacki¹⁶, Starzawa¹⁷ i inne

w starostwie przemyskim¹⁸, z klauzulą, o ile nie jest to sprzeczne z prawem powszechnym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Zob. dok. nr 925. ² Zob. dok. nr 934. ³ W Metryce „Sieliska”, zapewne Siedliska, wieś 9 km na pld. – wsch. od Przemysła, SGKP X, s. 512–513, LWRusk1661, cz. I, s. 29–30. ⁴ Jaksmanice, Aksmanice, Jaskmanice, wieś ok. 8 km na pld.–wsch. od Przemysła, na pld. od Medyki; SGKP III, s. 379; LWRusk1661, cz. I, s. 30–31. ⁵ W Metryce „Cerkow”. Cyków, Czyków, wieś 9 km na pld.–wsch. od Przemysła nad potokiem Popowiec albo Buchta, SGKP I, s. 723, LWRusk1661, cz. I, s. 28–29. ⁶ W Metryce „Nehwytk”. Nehrybka, Nehrzebka, Niechribka, Niehrybka, 4 km na pld.–wsch. od Przemysła, wieś król. i szlachecka, SGKP VI, s. 948; LWRusk1661, cz. I, s. 25–26; RZPrzem1674, s. 129. ⁷ W Metryce „Piekulicza”. Pikulice, Piekulice, Pikułycki, wieś 5 km na pld. od Przemysła, SGKP VIII, s. 127–128, XV cz. 2, s. 450; LWRusk1661, cz. I, s. 25. ⁸ W dok. „Wuysko”. Hujsko, Wijsko, Oysko, Wijsko, Wujsko, wieś nad rz. Wiar, 8 km na pld.–zachód od Dobromila, 4,5 km na wsch. od Kalwarii Paclawskiej, 22 km na pld. od Przemysła, ob. Nowe Sady. SGKP III, s. 205, XV, cz. 1, s. 598; LWRusk1661, cz. I, s. 34. ⁹ Makowa, wieś 24 km na pld. od Przemysła, blisko rz. Wiar, SGKP V, s. 175; LWRusk1661, cz. I, s. 31–32. ¹⁰ W dok. „Lesczyna”. Leszczyny, Lesczyny, wieś 28 km na pld. od Przemysła, SGKP V, s. 175; LWRusk1661, cz. I, s. 33. ¹¹ Cisowa, wieś 22 km na pld.–zach. od Przemysła; LWRusk1661, cz. I, s. 32–33; RZPrzem1674, s. 88. ¹² Medyka, wieś 12 km na wsch. od Przemysła, centrum tenuty medyckiej, SGKP VI, s. 236–239; LWRusk1661, cz. I, s. 71–73. ¹³ Wieś Torki 14 km na pld.–wsch. od Przemysła, 4 km na pld. od Medyki, dzierżawa medycka, SGKP XII, s. 409, XV cz. 2, s. 661; LWRusk1661, cz. I, s. 75–76, 81–82. ¹⁴ Szehinie, Szechynie, Szechynie, Sehinie, Szeginie, wieś 14 km na wsch. od Przemysła w tenucie medyckiej (mościckiej?), SGKP XI, s. 884; LWRusk1661, cz. I, s. 73–74, 79–80. ¹⁵ W dok. „Bniow”. Bonów, Bunów, Boniów, wieś na prawym brzegu rz. Wisznia; może też chodzić o Buczów, Buców należący do dzierżawy medyckiej, LWRusk1661, cz. I, s. 73–74, 79–80. ¹⁶ W Metryce „Bozdziacki” Poździacki, Poździacz, Poździacz, Poździacki, ob. Leszno, wieś 21 km (15 w linii prostej) na pld.–wsch. od Przemysła, 6 km na pld. od Medyki (SGKP VIII, s. 897–898), tenuta medycka, RZPrzem1674, s. 135, LWRusk1661, cz. I, s. 74–74. ¹⁷ Zapewne wieś Starzawa w star. przemyskim, 8 km na pld. od Dobromila, nad Strwiążem (SGKP XI, s. 278; LWRusk1661, cz. I, s. 35–36. Istniała też Starzawa, albo Starawa i Stara Rawa, wieś nad odnogą potoku Wisznia, zwaną Krywula, 14 km na pld.–zach. od Mościsk, 12 km na pld.–wsch. od Medyki, w tenucie medyckiej; ob. część w Polsce. SGKP XI, s. 278, XV cz. 2, s. 619; LWRusk1661, cz. I, s. 82–83. ¹⁸ Nie wszystkie wymienione wsie należały bezpośrednio do starostwa przemyskiego – część do dzierżawy medyckiej, zob. RZPrzem1674, s. 56–57. Dokument w formie rejestru.

82/999

k. 30 – 30v

Lwów, 25 października 1634

Król nadaje Bronisławowi Gruszeckiemu, zasłużonemu od czasów panowania Zygmunta III w wyprawach wojennych moskiewskich, inflanckich i wołoskich, przez lat blisko trzydzieści, urząd łowczego w księstwie czernihowskim, z wszystkimi prerogatywami, przynależnościami i dochodami¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Por. U III/4, nr 1215.

83/1000

k. 31 – 31v

Lwów, 26 października 1634

Król mając na względzie liczne zasługi Łukasza Żółkiewskiego, starosty kałuskiego, chmielnickiego i perejasławskiego w różnych ekspedycjach, szczególnie wołoskich, moskiewskich i pruskich, pozwala mu założyć słobody na uroczyskach Krasnopol (*Krasnopol*), Hadziacz (*Hadiacz*), Szary (*Sarskie*), Russowa (*Rusawka*), Lubinka (*Lutyńka*), Hrunie, Hlińsk (*Glinśk*), Bielok (*Bielik*), Opale, należących do dóbr administracji saletr ukraińskich, w województwie

kijowskim¹. W szczególności zezwala wypalać w lasach popiół i potaż i korzystać przez lat dziesięć z innych dochodów i towarów leśnych obracając dochód na swój pożytek.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Prawdopodobnie wszystkie w starostwie perejasławskim, Jabłonowski, *Lustracye Królewsczyzn*, s. 214–215.

84/1001

k. 31v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii koronnej wydano dokument aprobowany konsens podskarbiego koronnego¹ na cesję przez Barbarę Libuszanek² dwóch łąnów we wsi Strzelbice³ w ekonomii samborskiej na rzecz Wasyla (*Basilii*) i Stefana Strzelbickich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Chodzi o urzędującego, tj. Jana Mikołaja Daniłowicza. ² Strzelbice, wieś w krainie Gwoździec na Pokuciu, 4 km od Starego Miasta, 10 km od Felsztyna. Dokument w formie regestu.

85/1002

k. 31v

Lwów, 22 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Nestorowi Huczko oraz małżonce Annie i ich synom Hryćkowi, Iwanowi i Fedkowi posiadania połowy łąnu we wsi Wierzbiany (*Wierzblany*)¹ w starostwie jaworowskim, nadto stawu zwanego Wierzbowy i łąki Oleksina (*Olexina*) Dubowa prawem chłopskim².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Wieś 13 km (drogą) na północ od Jaworowa. ² Dokument w formie regestu.

86/1003

k. 31v

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Andrzejowi Słodzikowi i jego synowi Wasylowi (*Bazilii*) posesji młyna na przedmieściu Jaworowa, położonego koło cerkwi ruskiej [Matki Boskiej] „Preczystej”¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

87/1004

k. 31v

Warszawa, 12 maja 1633

Z kancelarii wydano potwierdzenie Stanisławowi Zielenskiemu i żonie Annie posesji gruntu pomiędzy wsiami Babina¹ i Kulczyce (*Kielczyce*)² w starostwie samborskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Babina, 9 km na pñ.–zach. od Starego Sambora, SGKP I, s. 73. ² Kulczyce, wieś szl.–chłop., 7 km na wsch. od Sambora, na pñd. od Babina, SGKP IV, s. 859–860. Dokument w formie regestu.

88/1005

k. 31v – 32

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający powinności chłopów we wsi Brody¹ w województwie ruskim².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Tomasz Piotra Bieleckiego.

j. lac.

¹ Brody w wtenucie szczyrzeckiej, LWRusk1661, cz. II, s. 110, 118–119. ² Dokument w formie regestu.

89/1006

k. 32

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Mikołajowi Chimicz i jego żonie Małgorzacie posiadania karczmy zwanej „Bartułtowa”¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Karczmy nie zidentyfikowano. Dokument w formie regestu.

90/1007

k. 32

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Pawłowi Sążenicy (*Sążenica*) i jego synom – Iwanowi, Onyszkowi¹ i Łukaszowi posiadania młyna na rzece Derewenka (*Derewianka*)².

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Możliwa też lekcja „*Owisko*” ² Derewenka, rzeczka w woj. ruskim o dł. 40 km, lewy dopływ Świni, w rejonie Jaworów–Żółkiew, SGKP II, s. 6. Dokument w formie regestu.

91/1008

k. 32

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie braciom Pawłowi, Mikołajowi i Wasylowi oraz ich potomkom Fedkowi i Hryciowi posesji młyna zwanego „Lipnicki” zgodnie z przywilejem Stanisława Żółkiewskiego kanclerza koronnego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Być może przywilej został wystawiony w okresie, kiedy Żółkiewski faktycznie był kanclerzem (6 III 1618 – 6 X 1620). Zapewne młyn leżał w którymś z starostw użytkowanych przez Żółkiewskiego, tj. chmielnickim, kałuskim albo perejaśławskim. Dokument w formie regestu.

92/1009

k. 32

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie delimitacji granic probostw [parafii] Tarnogród i Wola Kulińska¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV (i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego?).

j. lac.

¹ Tarnogród, miasto ok. 21 km na pld. od Biłgoraja. Parafia istniała już w 1567 r., ale bez uposażenia, które pleban dostał 14 I 1598 i formalna erekcja nastąpiła 23 I 1598 Parafia w Woli Kulińskiej powstała przed 15 VI 1581, kiedy ją uposażono (G. Klebowicz, *Organizacja parafialna diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w XIV-XVI w.*, Lublin 2913, s. 270-273). Dokument w formie regestu.

93/1010

k. 32

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Stefanowi Tereszewiczowi posesji pewnych części pól we wsi Dobrohostów¹ w starostwie drohobyckim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ 12 km na pld.–wsch. od Drohobycza, LWRusk. cz. I, s. 158. Dok. w formie regestu.

94/1011

k. 32

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Iwanowi wraz z synem Andrzejem posesji popostwa we wsi Radelicz (*Radilec*)¹ w tenucie medenickiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Radelicz, Radylicz u ujścia Krynicy do Dniestru, 12 km od Medenic, siedziby klucza ekonomii samborskiej. SGKP IX, s. 379–380. Dokument w formie regestu.

95/1012

k. 32

Lwów, 18 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Iwanowi posesji młyna „Suszczyński” zgodnie z listem starosty lwowskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Starostą lwowskim (15 VIII 1613 – 20 XII 1644) był Stanisław Bonifacy Mniszech, zaś młyn leżał chyba w starostwie lwowskim (U III/1 nr 1184). Dokument w formie regestu.

96/1013

k. 32 – 32v

Lwów, 20 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie confirmacji Zygmunta III dla cechu rzeźników we Lwowie o objętości 40 artykułów, tudzież pisma władz miejskich, powstałe na podstawie dekretu królewskiego, dla ustanowienia dobrego porządku w tymże cechu¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

97/1014

k. 32v

Lwów, 19 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację dekretu rajców Lwowa w sporze pomiędzy nożownikami a ostrzącymi narzędzia¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ ...*inter Cultrificem et Acuorios*. Dokument w formie regestu.

98/1015

k. 32v

Lwów, 21 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację przywileju starosty lwowskiego Stanisława Bonifacego Mniszcha (*Mniszka*)¹ zezwalającego na budowę cerkwi obrządku greckiego we wsi Popielany².

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Star. lwowski 15 VIII 1613 – 20 XII 1644. ² Popielany w pow. lwowskim, star. szczyrdeckim, 27 km na pld.–wsch. od Lwowa, SGKP VIII, s. 784–785. Dokument w formie regestu.

99/1016

k. 32v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano zgodę na cesję Janowi Krzeszowskiemu i jego żonie Dorocie części wsi Mikowce¹ na rzecz Wojciecha (*Alberta*) Raczyńskiego i jego żony Krystyny Przewłockiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Wieś niezidentyfikowana. Dokument w formie regestu.

100/1017

k. 32v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano konsens Janowi Czarnieckiemu na wykupienie wójtostwa jasienieckiego¹ od posiadającego go bez podstawy prawnej².

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Lokalizacja niepewna; Czarnieccy aktywni byli na Rusi Czerwonej, może zatem chodzi o Jasień, wieś na pld.–wsch. od miasteczka Ustrzyki Dolne w woj. ruskim, z. przemyska, ob. część Ustrzyk Dolnych (SGKP XII, s. 847). Mniej prawdopodobne, by chodziło o Jasieniec (niem. Schloss–Jaschienitz) w starostwie jasienieckim (SGKP III, s. 475–476). ² Dokument w formie regestu.

101/1018

k. 32v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację granic wsi Butyn i Dworce w starostwie bełskim¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

102/1019

k. 32v

Lwów, 27 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie rzeźnikom miasta Lwowa zwolnienia z płacenia cła ziemskiego od bydła kupionego na potrzeby miasta¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

103/1020

k. 32v

Lwów, 27 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację przywileju Marcinowi Kurowskiemu (*a Kurow*) na młyn na rzece Brzuchowica.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Rzeczka na przedm. Lwowa, SGKP V, s. 537, zob. dok. 987. Dokument w formie regestu.

104/1021

k. 33

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano konsens Iwanowi Paclawskiemu i Orynie (*Orinae*), jego małżonce na dokonanie cesji karczmy zwanej „Pawęszowie”¹ na rzecz małżonków Wawrzyńca (*Laurentii*) i Anny Paclawskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Niezidentyfikowana. Dokument w formie regestu.

105/1022

k. 33

Lwów, 12 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie sławetnym Popowiczom, synom Bazylego: Iwanowi, Klemensowi, Lesiowi, Prokopowi, Stećkowi, Semenowi i Tymkowi posiadania popostwa we wsi Olszanik¹ w ziemi przemyskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Olszanik (*Wilszanyk*), wieś 10 km na pld. od Sambora, SGKP VII, s. 500–501; RZPrzem1674, s. 65, 219. Dokument w formie regestu.

106/1023

k. 33

Lwów, 27 października 1634

Z kancelarii wydano konsens Wasylowi Kozłuckiemu na dokonanie cesji wójtostwa we wsi Rozłucze (*Kozłucze*)¹ w starostwie samborskim na rzecz [jego] synów Stefana i Andrzeja.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ W ek. samborskiej nie było takiej wsi, chodzi Rozłucz (Rozłucze), na pñn.–zach. od Turki, RZPrzem1674, s. 219, 229. Dokument w formie regestu.

107/1024

k. 33 – 33 v

Lwów, 26 października 1634

Król zezwala na dokonanie cesji przez Katarzynę Cieklińską, wdowę po Andrzeju Cieklińskim, która przedstawiła autentyczny akt dożywocia na czwartą część wsi Bachrynowce (*Bachrymowce*)¹ ze wszystkimi przynależnościami i pożytkami, w powiecie latyczowskim, na rzecz żołnierza królewskiego Franciszka Cieklińskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Bachrynowce, wieś na starych sumach, której część posiadali wcześniej Cieklińscy trzecim i czwartym dożywociem, Jabłonowski, *Lustracye Królewszczyn*, s. 65–66; *Archiw Jugo–Zapadnoj Rossii*, cz. 7, t. II, s. 210–211; por. dok. 1262.

108/1025

k. 33v – 34

Lwów, 25 października 1634

Król na prośby mieszkańców miasteczka Kościerzyn¹ ustanawia w nim coroczny jarmark na święto Wniebowstąpienia, tj. niedzielę po tym święcie, na zwykłych zasadach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ *Koscierzyn, Koscierzynum*. Zapewne Kościerzyna, ok. 58 km (droga) na pld.–zach. od Gdańska.

109/1026

k. 34–34v

Tomaszów, 29 października 1634

Król zezwala Jakubowi Kalinowskiemu na dokonanie cesji wsi Podwysokie¹ w województwie ruskim na małżonków Mikołaja Linka i Annę Rożniatowską. Gdyby Mikołaj Linka, żołnierz służący od młodych lat, weteran licznych kampanii tego nie doczekał, cesja może być dokonana na jego żonę, która ze wsi winna płacić dupłą kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Podwysokie, wieś ok. 15 km na płn. od Śniatynia, niedaleko granicy z Mołdawią, SGKP VIII, s. 486; LWRusk1661, cz. III, s. 67.

110/1027

k. 34v–35

Lwów, 27 października 1634

Król zezwala małżonkom Piotrowi Łapce (*Łapka*) i Mariannie Polańskiej na dokonanie cesji wsi królewskiej Kudrowce (*Kudrowce*)¹ w starostwie barskim na rzecz małżonków Mikołaja Skarzyńskiego (*Skarzynskiego*) i Jadwigę Zaćwilichowską (*Zacwilichowską*). Jeśli wieś jest obciążona starymi sumami, zostaną one zmniejszone o część zgodną z prawem, jeśli nie, winni płacić dupłą kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W pow. kamienieckim leżała wieś Kudryńce nad Zbruczem, SGKP IV, s. 846; Kudryńce Dolne i Górne, *Archiw Jugo-Zapadnoj Rossii*, cz. 7, t. II, s. 509. Dokument w formie regestu.

111/1028

k. 35

Tomaszów, 1 listopada 1634

Z kancelarii wydano młynarzowi Mikołajowi potwierdzenie posiadania młyna we wsi Hrebiona¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Hrebiona, wieś w woj. bełskim, Janeczek, *Osadnictwo*, s. 148–149; później nazwa *Sielce*. Dokument w formie regestu.

112/1029

k. 35

Lwów, 26 października 1634

Z kancelarii wydano confirmację listu, zezwalającego przezornemu Wojciechowi (*Alberti*) Jazienickiemu i jego żonie Annie Mazurkowej na cesję młyna, albo trzeciej miary z tegoż, leżacego na rzece Jazienica w starostwie kamionackim na rzecz Wojciecha (*Alberti*) i Jana Jazienickich, synów wspomnianego Wojciecha¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

113/1030

k. 35

Lwów, 28 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie artykułów cechu mydlarzy¹ miasta Lwowa. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ W dok. „segmentariorum” zamiast „smegmentorum”. Dokument w formie regestu.

114/1031

k. 35

Lublin, 5 listopada 1634

Król potwierdza robocizny mieszkańców wsi Basznia¹, zastrzegając ważność wyroków sądu referendarskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Basznia Dolna i Górna, 8 km na wsch. od Lubaczowa, star. lubaczowskie, SGKP I, s. 118. Dok. w formie regestu.

115/1032

k. 35v – 36v

Lwów, 27 października 1634

Król na prośbę burmistrzów, rajców, wójtów i ławników oraz rady czterdziestu mężów i wszystkich stanów Lwowa, biorąc pod uwagę zasługi miasta, a także zagrożenie i straty wskutek najazdów tatarskich, zniszczeń żołnierskich, i tym podobnych, konieczność poprawy fortyfikacji dla odwrócenia przyszłych niebezpieczeństw, zgadza się na odnowienie przywileju nadanej niegdyś miastu na lat 20 przez Zygmunta III. Władysław IV ustanawia wieczysty pobór „sztukowego” albo „węzłowego”, od wszystkich obcych ludzi i kupców, tak z Korony, jak i z Wielkiego Księstwa Litewskiego, i podległych mu krajów, bez względu na pochodzenie i wyznanie (wyjawszy szlachtę), przybywających i powracających do Lwowa. Sztukowe albo węzłowe ma być pobierane od beli, fasy, skrzyni, beczki, kity, masy, wańtucha, itp. nazwanego towaru, czy to powiązanych, czy luzem na wozach wiezionych, w wysokości sześciu groszy. Od beczki czy kłody zboża każdy – wyjawszy kupców i zboże pochodzące z pól za murami, a należące do mieszczan lwowskich i posiadających prawo miejskie – opłata będzie wynosić trzy grosze. Przywilej wchodzi w życie po wygaśnięciu terminu przywileju otrzymanego od Zygmunta III, przy czym 1200 złotych corocznie z tej daniny będzie oddawane na potrzeby burmistrza i rajców, którzy będą je rozdzielać między siebie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

116/1033

k. 37

Lublin, 5 listopada 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający dobremu Iwankowi, popu oraz jego synom Wasylowi i Hryćkowi posiadanie popostwa we wsi Myta (*Mÿta*)¹ w starostwie samborskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Myta, wieś królewska w ek. samborskiej, 20 km na pld.–wsch. od Turki, SGKP VI, s. 845; RZPrzem1674, s. 230–231. Dokument w formie regestu.

117/1034

k. 37

Lublin, 5 listopada 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający Dymitrowi, Michałowi i Aleksemu Wasilewiczom użytkowanie łana ziemi zwanego Horb Zalemisty i Obszar Abramowic, przynależnego do sołectwa we wsi Myta¹ w starostwie samborskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Zob. poprzedni dokument. Dokument w formie rejestru

118/1035

k. 37

Lublin, 3 listopada 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający uczciwemu Andrzejowi Ludkowiczowi, popu oraz jego synom Wasylowi, Grzegorzowi, Kesmuni [?] i Siemionowi posesji popostwa we wsi Pokrowce¹ w starostwie żydaczowskim. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Pokrowce, wieś król. ok. 13 km na płd.–zach. od Żydaczowa, SGKP XV, cz. 2, s. 481; przywilej por. z AGZ X, s. 237. Dokument w formie rejestru

119/1036

k. 37

Lublin, 3 listopada 1634

Z kancelarii wydano dokument na wybraniectwo we wsi Dorożów (*Doroszowie*)¹ w starostwie samborskim uczciwym Siemionowi wraz z synami Hryćkiem, Andrzejem i Matwiejem.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Dorożów Wyżny, Średni, Dolny, wieś na płn. od Drohobycza, 7 km na wsch. od Dublan, RZPrzem1674, 218–219, SGKP II, s. 125, XV cz. 1, s. 432. Dokument w formie rejestru

120/1037

k. 37

Lublin, 4 listopada 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający wyrok wydany w Warszawie 20 III 1632 przez Zygmunta III w sporze pomiędzy Mikołajem Firlejem¹ z Dąbrowicy starostą lubelskim, obecnym wojewodą sandomierskim, a poddanymi wsi Piotrków (*Piotrkow*)² i Chmiel³ leżącymi w starostwie lubelskim, co do czynszów, robocizn i innych ciężarów.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Star. lubelski 1613–1633, kaszt. biecki, wojnicki, woj. sandomierski, a. 14 III 1633, zm. 1 IX 1636, PSB VII, s. 15. ² Piotrków, 23 km na płd. od Lublina, SGKP VIII, s. 208, XV cz. 2, s. 453.

³ Chmiel, 35 km na płd. od Lublina (drogą), SGKP I, s. 585. Dokument w formie rejestru

121/1038

k. 37–37v

Lublin, 5 listopada 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie Hawryłowi oraz jego synom Wasylowi, Łukianowi (*Luciani*), Lazarowi i Iwanowi Filipowiczom, Iwanowi i Andrzejowi Artwinowiczom, Iwanowi, Siemionowi i Wasylowi Michałowiczom, Fedkowi Łukaszkowiczowi posesji łana ziemi na surowym korzeniu, nad strumykiem zwanym „Suchy” w starostwie samborskim¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Dokument w formie rejestru.

122/1039

k. 37v

Lwów, 27 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie przywileju ojców wikariuszy [?], na zbudowanie przez Grzegorza Kołaczkowskiego na gruncie kościoła metropolitalnego lwowskiego domu, z zastrzeżeniem płacenia czynszu rocznego¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu

123/1040

k. 37v

Lwów, 26 października 1634

Król nadaje serwitoriat znanemu z prawości, znakomitemu Jakubowi Dalczyńskiemu¹ syndykowi lwowskiemu, doktorowi obojga praw, wraz ze wszystkimi przysługującymi prerogatywami. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ W dokumencie także „Doleczyński”.

124/1041

k. 38

Lwów, 25 października 1634

Król za wstawiennictwem pewnych osób za niewiernymi Żydami lwowskimi, by ułatwić im utrzymanie, zachowuje ich przy możliwości wyrobu w swych domach i sprzedaży pętlic, guzików, sznurków i taśmy, także z jedwabiu, ale zabrania sprzedaży cudzych towarów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

125/1042

k. 38–38v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający cech muzyków (*Contubernij Musicorum*) w mieście Lwowie¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

126/1043

k. 38v

Lwów, 25 października 1634

Z kancelarii wydano potwierdzenie dla Miśka Pinaszka i jego syna Iwana posiadania młyna we wsi Małnów (*Malnowa*)¹ w starostwie mościckim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Małnów w tenencie mościckiej (wcz. klucz starostwa przemyskiego) 14 km na pñ.–zach od Mościsk, na prawym brzegu Wiszni, SGKP VI, s. 36, XV cz. 2, s. 297; LWRusk1661, cz. I, s. 56–57. Dokument w formie regestu.

127/1044

k. 38v – 39

Tomaszów, 30 X 1634

Król na prośbę Krzysztofa Brangołowicza potwierdza dokument Stanisława [Bonifacego] Mniszka¹ starosty lwowskiego wystawiony we Lwowie 8 XI 1627², opatrzony pieczęcią tegoż starosty, nadającego uczciwemu Krzysztofowi Brangołowiczowi pusty grunt grodu lwowskiego zwany „Trochimowska”, położony pomiędzy działkami sławetnego Panka Safianika i żony Hryčka piekarza. Wspomniany list starosty lwowskiego król Zygmunt III potwierdził w Warszawie 11 III 1631.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Data poprawiona, pierwotnie 1630. ² Zob. przypis do dok. nr 95. Dokument w formie regestu.

128/1045

k. 39

Turobin, 3 listopada 1634

Król za wstawiennictwem doradców kamienicę w miasteczku Turobin¹, należącą do niewiernego Mojżesza Mędlewicza² uwalnia wieczyście od stacji, zarówno żołnierzy, dworzan królewskich, jak wszelkich osób z kraju i zagranicy (poza samym królem), tudzież od stacji wojskowych. Zwalnia wspomnianego Mędlewicza, jego synów i legalnych potomków od płacenia ceł, myt i mostowego od przewożonych rzeczy i towarów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Turobin, ob. osada miejska (miasto 1420–1870), 55 km na płd. od Lublina, SGKP XII, s. 646–647. ² W nagłówku nazwisko „Mendlewicz”.

129/1046

k. 39v

Głusków¹, 17 listopada 1634

Król po śmierci Wojciecha Ciechanowieckiego nadaje wakujący urząd pisarza ziemskiego drohickiego Janowi Zaleskiemu¹, zgodnie z prawem wybranemu przez szlachtę województwa podlaskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Chodzi raczej o Głusków koło Górzna i Garwolina na prawym brzegu Wisły, aniżeli Głusków na płd.–zach. od Piaseczna i Warszawy (25 km), SGKP II, s. 607. ² Zob. U VIII, nr 446.

130/1047

k. 40 – 40v

Głusków, 20 listopada 1634

Król potwierdza i transumuje dokument Zygmunta III wystawiony w Warszawie 24 III 1627, nadający miastu Ostrz¹ w województwie kijowskim jarmarki i targi na zwykłych warunkach, wolność od myt, prócz królewskiego myta głównego. Jarmarki mają się odbywać dwukrotnie w roku, jeden na wodochreszczy albo na święto Trzech Króli², drugi na dziesiątą piątnicę wg kalendarza ruskiego, dotychczasowy targ z niedzieli zostaje przeniesiony na sobotę, by uszanować dzień świąteczny.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

¹ Ostrz, Ostrz, Oster, Ostrek, miasto u ujścia rzeki Ostra do Desny, 81 km od Czernihowa, siedziba starostwa, SGKP VII, s. 667–674. ² Tj. wg kalendarza juliańskiego dla dat dziennych, opóźnionego podówczas o 10 dni, a zatem 16 I.

131/1048

k. 39v

Warszawa, 4 grudnia 1634

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający list na rzecz wójta czerskiego¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Osoby nie ustalono. Dokument w formie regestu.

132/1049

k. 41 – 41v

Turobin, 1 listopada 1634

Król wydaje przywilej na rzecz Tomasza Zamoyskiego z Zamościa podkanclerzego koronnego, starosty generalnego krakowskiego, knyszyńskiego, rabsztyńskiego, sokalskiego, nowotarskiego, który na swym gruncie dziedzicznym w miasteczku Tomaszów¹ wielkim kosztem i trudem w miejscu wilgotnym i bagnistym, wielce niedogodnym i niebezpiecznym dla podróżujących, przekopał rowy odprowadzające wodę, groble i tamy, budując drogę do użytku publicznego, wymagającą jednak corocznych napraw, którym nie może podołać miasteczko Tomaszów. Podkanclerzy zwrócił się do króla z prośbą o wprowadzenie mostowego na utrzymanie, na co król wyraził zgodę, ustanawiając wieczystą opłatę za przewóz (*theloneum aggerale*) od wszystkich podróżujących, mianowicie kupców, furmanów i tym podobnych, w wysokości pół grosza od konia i wołu, z wyjątkiem mieszczan tomaszowskich. Dokument opieczętowany, podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Ob. Tomaszów Lubelski.

133/1050

k. 41v–42

Turobin, 1 listopada 1634

Król przychyła się do prośby Tomasza Zamoyskiego podkanclerzego koronnego, który przed ponad 20 laty¹ na swym gruncie dziedzicznym założył miasteczko Tomaszów w województwie bełskim, i zwalnia mieszczan Tomaszowa – wzorem innych miast ruskich – z wszelkich ceł i myt wewnątrz Królestwa, niezależnie od nazwy jaką noszą.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Przywilej lokacyjny miasto otrzymało w 1621 roku, ale osada miejska powstała wcześniej.

134/1051

k. 42 – 45v

Warszawa, 29 listopada 1634

Król przychyła się do prośby Borysa Grażnego dworzanina królewskiego, potwierdzając i transumując trzy poniższe dokumenty lenne dla Grażnego i jego potomków męskich. W pierwszym dokumencie Borys Grażny jako dzierżawca słabuński przedłożył oryginalny list Michała Jaślikowskiego (*Jaslikowskiego*) obywatela Księstwa Czernihowskiego. Jaślikowski otrzymał za zasługi i za wstawiennictwem królewicza Władysława bojarszczyznę po bojarze moskiewskim Mojsiejewym, zwaną Ładynka¹, w obrębie słabińskim nad jeziorem Ładynka, ale nie rozgraniczoną od miasta Słabuń², przez co dochodziło do zatargów, dlatego też, a także z tego względu, że miasto Słabuń bez wspomnianej bojarszczyzny obejść nie mogło, zwrócił się o zamianę nadania, i aby uniknąć

skarg mieszczan, z dobrej woli w imieniu swoim, żony, dzieci i potomków zwrócił wieczyste Ładynkę skarbowi. W nagrodę otrzymał prawem lennym Ostrów Skrobowszczyznę³, w granicach wyznaczonych przez Hieronima Ciechanowicza podsędką smoleńskiego, biegnących od rzeczki Popielanki w górę rzeczką Brzęczą⁴ do rzeczki Sielozionki, Sielozionką w górę po Brotycze Łozy, przez las suchym dołem aż do wspomnianych Łoz w Tur Błoto, od tego w Steczkę, od niej do Tura Lasu, Ługiem Żywczem do Steczki Rybich Hal w górę Zadynki⁵, zaś z Rybich Hal w górę po rzeczkę Popielankę i znowu w rzeczkę Brzęczą. Jako świadkowie cesji dóbr Ładynka występują Jakub Saczko (*Szaczo*) i Stanisław Zieliński, którzy złożyli podpisy i przywiesili pieczęcie w Czernihowie 20 III 1624 roku.

W drugim dokumencie Władysław Zygmunt, królewicz polski i szwedzki, obrany car moskiewski, administrator Księstw Smoleńskiego, Siewierskiego i Czernihowskiego, w Warszawie 12 IV 1624 wystawił podpisany i opieczetowany przywilej dla Borysa Graznego, swego dworzanina, urodzonego i wychowanego w państwie moskiewskim, który pozostał wierny po opuszczeniu stolicy moskiewskiej przez polskie i litewskie rycerstwo. Przeszedł do państw Rzeczypospolitej porzuciwszy swe dobra w Moskwie, walczył przez lat kilkanaście przy boku królewicza, oddając cenne usługi. Ponieważ do tej pory nie otrzymał nagrody, królewicz nadaje mu i jego męskim potomkom szlacheckim prawem wieczyste lenno w Księstwie Czernihowskim, obejmujące slobodę Słabuń (już po włączeniu Ładynki), derewnie Sostowicze⁶ i Usznia⁷, slobodkę Złotynkę⁸, w których do czasu wyjścia lat wolnych, osiedlał ludzi i zagospodarował, korzystając ze wszystkich pożytków, jakie tam są, albo mogą być wprowadzone, za wyjątkiem towarów leśnych i saletr, których eksploatacja wymaga osobnego pozwolenia króla. Zobowiązany jest bronić zamku czernihowskiego podczas niebezpieczeństwa, zbudować w nim dom, dla obrony przed nagłym atakiem utrzymywać tam czeladnika albo gospodarza z muszkietem i innym orężem potrzebnym w walce pieszej. W razie otwartej wojny Grażny ma stawić się pieszo lub konno do obrony zamku, a gdyby sam nie mógł, ma stawić dobrego szlachcica z zapasem żywności na pół roku, pod karą utraty lenna. Poza tym on i jego potomkowie wolni są od wszelkich powinności i podatków, w tym „liczby”.

W trzecim dokumencie Władysław I król dziedziczny szwedzki, królewicz polski, obrany car moskiewski, w Warszawie 6 V 1632 roku⁹, przywilejem opieczetowanym i podpisanym, nadał jako Administrator, Borysowi Grażnemu swemu dworzaninowi i jego żonie oraz potomkom męskim wieczystym prawem lennym wieś Suliczówkę¹⁰ w Księstwie Czernihowskim po Dawidzie Łozie, sędzi ziemskim mozyrskim, wraz ze wszystkimi przynależnościami i dochodami (poza paleniem popiołów), wolną od podatków i powinności, poza obowiązkami ustalonymi przez komisarzy w ordynacji o obronie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol. i łac.

¹ Ładynka, bojarszczyzna w obrębie ładyńskim nad jez. Ładynka (ob. nie istniejące, sloboda, nast. miasteczko, ok. 35 km drogą na pld. od Czernihowa, około 6 km w linii prostej od Słabunia, na lewym brzegu Desny, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyzna*, s. 35, 264, 417, 435. ² Słabuń (Słabyn), sloboda, nast. miasteczko na prawym brzegu Desny 25 km drogą na pld.–zach. od Czernihowa, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyzna*, s. 435. ³ „Ostrów” Skrobowszczyzna (Skrobiwszczyzna) uroczysko nad górnym biegiem rz. Brecz, w rejonie miasteczka Kariukówka, odległego 86 km drogą na pld.–wsch. od Czernihowa i 100 km drogą na pld.–wschód od Nowogrodu Siewierskiego, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyzna*, s. 34, 264, 271, 292. ⁴

Popielanka, niezłok. rzeczka; Bręczca – rzeka Brecz w rejonie Kariukówki.⁵ Sielozionka, Brotycze Łozy, Tur Błoto, Steczka (?), Tur Las, Ług Żywczy, Steczka Rybich Hal, Zadynka – niezidentyf. punkty terenowe w rejonie miasta Kariukówka.⁶ Sostowicze, Szestowice (Szestowycja), na prawym brzegu Desny, ok. 20 km drogą na płd.–zach. od Czernihowa.⁷ W Metryce „Vsnia”: Usznia, Vsnia, na prawym brzegu Desny blisko ujścia Mieny (i na jej prawym brzegu), 88 km drogą na wschód od Czernihowa, Kułakows’kyj, Czernihowo–Siwerszczyna, s. 264, 433.⁸ W Metryce „Złoczynkę Słobodkę”; derewnia Złoczynka Słobodka, tożsama z słobodką Złotynka albo Złotynska, ob. Złotynka na lewym brzegu Desny, 25 km drogą na płd. od Czernihowa, ok. 3,5 km na płn. od Ładynki.⁹ Taka data w transumpcie, w regeście 3 V 1632.¹⁰ Suliczowka (ukr. Sułyczówka), ok. 25 km (45 drogą) na płn.–zach. od Czernihowa, na lewym brzegu i blisko rzeczki Biłous, Kułakows’kyj, Czernihowo–Siwerszczyna, s. 230, 264.

135/1052

k. 45v – 46v

Warszawa, 2 grudnia 1634

Król po śmierci swego brata Aleksandra Wazy nadaje wakujący urząd starosty bielskiego wielce zasłużonemu Jerzemu Ossolińskiemu podskarbiemu nadwornemu koronnemu, staroście bydgoskiemu¹.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Chodzi o Bielsk w woj. podlaskim, zob. Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 303.

136/1053

k. 46v – 47

Lublin, 18 września 1634

Król zaleconego sobie przez pewnych doradców rajcę lubelskiego Krzysztofa Fałęckiego, doktora medycyny, zalicza do medyków i serwitorów królewskich, ze wszystkimi prerogatywami i wolnościami, uwalnia jego dom od gospód podczas Trybunału i pobytu królewskiego i poddaje serwitora swej wyłącznej jurysdykcji, zezwalając na praktykę lekarską wszędzie, gdzie dwór będzie się znajdował.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

137/1054

k. 47–47v

Gniew, 16 grudnia 1634

Król po śmierci Wojciecha Staniszewskiego nadaje urząd sędziego ziemskiego łuckiego jednemu z czterech elektów wybranych przez szlachtę województwa wołyńskiego, mianowicie podsędkowi ziemskiemu łuckiemu Krzysztofowi Szymkowiczowi Szklińskiemu, biegłemu w prawie, zasłużonemu za obecnego i poprzedniego panowania¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Zob. U III/5, nr 339–340, z inf., że przywileju w MK181 brak nazwiska poprzednika.

[k. 48, informacja o rozpoczęciu wpisów na rok 1635]

138/1055

k. 48 – 49

Warszawa, 24 stycznia 1635

Król¹ potwierdza nadanie przez Zygmunta III na mocy przywileju wydanego w Warszawie w 1623 roku w Księstwie Czernihowskim za zasługi Michałowi Jaślikowskiemu skarbnikowi czernihowskiemu, derewni Ochrymowszczyna wraz z uroczyskami i ostrowami: Wierzchulisin, Nowodwór Skurowicki, Cercowski, Rzezankin Carski², na które to dobra uzyskał aprobatę i objaśnienie

Władysława IV, wydane w Warszawie 19 XI 1633 roku, że nadanie obejmuje też z dawna przynależące do Nowodworza Ostrów Skrobowski i Ostrów Władyski³ na Bohdanowej Okolicy⁴, za Smoleńskiem. Ponadto Jaślikowski nabył w Księstwie Czernihowskim od Piotra Krudelskiego we Włości Domyślińskiej Ostrów Żukowicze nad rzeczką Buczą wraz z Ostrowem Zamiejskim⁵, które Krudelski uzyskał na mocy przywileju Zygmunta III w Warszawie 28 II 1625 roku. Wszystkie te dobra posiadał on, jego małżonka, potomkowie prawem lennym, obecnie Jaślikowski postanowił te dobra sprzedać rotmistrzowi królewskiemu Mikołajowi z Brusilowa Kisielowi (*Kysielowi*), i w swym oraz małżonki i potomków imieniu je scedować, na co król wyraża zgodę. Kisiel, jego żona i potomkowie męscy uzyskają prawa lenne szlacheckie na derewnię Ochrymowszczyznę ze wszystkimi przynależnościami, na Wirzechulin, Nowodworze, Skurowiecki, Czercowski, z Rzezankinem Carskim, Władyskim i Skrobowskim Ostrowami, nadto Żukowicze nad rzeczką Buczą z Ostrowem Zamiejskim, trzymając i użytkując je tak, jak Jaślikowski. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Tytuł: *Władysław Czwarty z Bożej łaski Król Polski Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Smoleńskie, Siewierskie, Czernihowskie, A Szwedzki, Gotski, Wandalski Dziedziczny Król*. ² Dobra w dorzeczu rzek Snow i Ubidy, na pñ.–zach. od Czernihowa, na pñd.–wsch. od Nowogrodu Siewierskiego. Ochrymowszczyzna – Ochrimoswyczi, albo Ochrimiszyna, derewnia, może tożsama z obecną miejscowością Ochramiewiczzi, 20 km drogą na pñ. od miasta Kariukówka. „Ostrów” Wierzechulin, derewnia – zapewne Wiercholissja, której centrum była miejscowość leżąca obecnie ok. 17 km (drogą) na pñd.–zach. od miasta Kariukówka. „Ostrów” Cercowski (w dok. „Cercowski” i „Czercowski”) – chodzi może o Czerwowski. Nowodwór Skurowicki i Rzezankin Carski – nazwy zapewne przekręcone – może chodzi o „Ostrowy” Sjadrynski nazywany też Szadrynskyj i Ubidskyj? Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 250, 271, 292–293, 355, 417, 435. ³ Ostrów Skrobowski wg Kułakowskiego nie znajdował się pod Smoleńskiem, tylko w woj. czernihowskim (zob. poprzedni przyp.; Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 34, 264, 271, 292–293, 417). Ponadto na pñd. od rz. Brecz kolejna wpływająca do Breczy rz. „odcina” obszar z miejscowością Szkrobowe, 15 km na zach. od Kariukówki, może tożsamą z „Ostrowem” Skrobowskim. ⁴ Bohdanowa Okolica to rozległy teren na wschód od Smoleńska, w miejscu gdzie Dniepr tworzy zakole. Na prawym, północnym brzegu rzeki miały miejsce zacięte walki podczas oblężenia rosyjskiego obozu 1633/1634, obecnie część Smoleńska. ⁵ Bucza – zapewne rz. Brecz płynąca ze wsch. na zach., dopływ rzeki Snow. „Ostrowy” Żukowicze i i Zamiejski leżały pomiędzy rzekami Brecz i płynącą kilka kilometrów bardziej na północ rzeką Breczyca (wpada do rzeki Brecz kilka km dalej, koło ob. miejscowości Mychajliwka). Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 34, 241, 251, 269–271, 292–294, 433.

139/1056

k. 49 – 50

Warszawa, 25 luty 1635

Król nadał Adamowi Kaznowskiemu z Kazanowa, synowi dobrze zasłużonego [Zygmunta Kazanowskiego] ojcowski urząd podkomorzego koronnego i starostwo kozienickie i soleckie, a obecnie obejmuje dożywociem na wspominane starostwo soleckie jego małżonkę [Elżbiecie ze Słuszków]¹.

Dokument opieczętowany i podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W dok. miejsce na wpisanie imienia i nazwiska; małżeństwo zawarto w 1633, zaś starostwo dostał Kazanowski w 1634, zob. Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 131.

140/1057

k. 50 – 50v

Warszawa, 18 luty 1635

Król zezwala Marczanowi Wybranowskiemu burgrabiemu zamku krakowskiego i staroście żarnowieckiemu na dokonanie cesji wsi Rzędowice (*Żydowice*)¹ i Przybysławice² w województwie krakowskim na rzecz Tomasza Dembińskiego³. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

¹ Rzędowice, Żędowice, Żęndowice, wieś w star. żarnowieckim (tenucie), LWKrak1659, cz. I, s. 213. ² Przybysławice, 20 km drogą na pld. od Żarnowca, SGKP IX, s. 202; LWKrak1659, cz. I, s. 213. ³ W dokumencie także „Dęmbiński”.

141/1058

k. 50v – 51v

Warszawa, 22 luty 1635

Król zasłużonemu w radach, na sejmach i sejmikach, podczas Wojny Pruskiej walczącemu sławnie z własną chorągwią Adamowi Grodzieckiemu kasztelanowi międzyrzeckiemu, nadaje po śmierci jego brata Andrzeja wsie królewskie Wilamów (*Vilhamów*) i Jakubice (*Jakubowice*) wraz z folwarkiem Baszków¹ i wszystkimi przynależnościami w województwie sieradzkim, z których ma płacić do skarbu kwartę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Wieś Jakubice albo Jakubowice, 11 km na pñ.–wsch. od Sieradza. Folwark Baszków, Bazków, Basków, kilka km na zach. od Jakubic. Wilamów, Wyelanowo, Wyelamowo, 36 (27) km na pñ. od Sieradza nad rzeką Pisią, SGKP XIII, s. 450; LWlkpKuj1628, cz. II, s. 153–154; LWlkpKuj1659, cz. 2, s. 163–164, 169–171.

142/1059

k. 51v

Warszawa, 25 stycznia 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający list Jana Heina (*Hein*) na rzecz Macieja Wielma¹, posiadanie młyna, albo warsztatu rzemieślniczego, jak to szczegółowo wspomniany list opisuje.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W dokumencie „Matthiae Wielmam”. Dokument w formie regestu.

143/1060

k. 51v

Gdańsk, 30 grudnia 1634¹

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający przywilej króla Kazimierza, na rzecz Szymona Dicken na przewóz² przez rzekę we wsi Schonburg³.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Cyfra daty dziennej zamazana atramentem, możliwa lekcja 25 (XXV) zamiast 30 (XXX), ale oznaczałoby to wystawienie dok. w Boże Narodzenie. ² W źródle „traiectum seu navigium”. ³ Wieś zapewne w Prusach królewskich. W 1570 r. wspomina się o przewoźniku z „Szonberkv” w star. malborskim, *Lustracja dóbr królewskich województw malborskiego i chełmińskiego 1570*, wydał Stanisław Hoszowski, Gdańsk 1962, s. 28. Istnieje wiele miejscowości o źródłosłowie Schon–, Szon (–berg, –burg, –berk), np. Schonburg albo Schonenberg, obecnie Szymborno, na prawym brzegu Wisły, 12 km (drogą) na pld. od Chełmna, ok. 4 km od Wisły. Zob. dok. 246/1158. Dokument w formie regestu.

144/1061

k. 51v – 52

Turobin, 31 października 1634

Król na prośbę wojewody kijowskiego Janusza Tyszkiewicza z Łohojska, mając na względzie jego zasługi, dla powiększenia prowentów województwa kijowskiego, aby wzorem dawnych wojewodów dzierżył arendy warzenia miodów, piw i szynkowanie win w mieście Kijowie, nadaje mu pełną moc zawierania kontraktów i zmiany arendarzy. Do tej pory bowiem magistrat kijowski bez podstawy prawnej i przywileju królewskiego zarządzał produkcją i sprzedażą napojów, za co płacił wojewodzie 2000 złotych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

145/1062

k. 52 – 53

Lwów, 20 października 1634

Król zezwala, by Barbara Płaza de Bieńkowce, wdowa po Janie Płazie z Mstyczowa wielkorządcy krakowskiemu, staroście lubaczowskiemu dokonała cesji wsi Małoszyce (*Maleszyce*) wraz z wójtostwem i ze stawem zwanym „Lamiczny”¹ w województwie krakowskim swemu synowi, a zarazem królewskiemu dworzaninowi pokojowemu Zygmuntowi Płazie z Mstyczowa. po jego śmierci dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Małoszyce, Małoszyce, wieś 9 (7,5) km na płn.–zach. od Żarnowca, SGKP VI, s. 78, XV cz. 2, s. 298; LWKrak1659, cz. I, s. 218–220.

146/1063

k. 53 – 53v

1634¹

Król zezwala wojewodzie inowrocławskiemu Hieronimowi Radomickiemu, staroście wschowskiemu na dokonanie cesji starostwa wschowskiego na rzecz syna².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Pozostawiono miejsce na datę dzienną oraz miesięczną. ² W dok. trzykrotnie puste miejsce na imię i nazwiska beneficjenta. Żaden z synów Hieronima R. nie objął starostwa (scedował je Wojciechowi Gajewskiemu w 1646 r., U I/2 nr 1372–1373). Z boku dopisek: *cum fenestris sine sigillo*.

147/1064

k. 54

Toruń, 20 stycznia 1635

Król za wstawiennictwem pewnych doradców zezwala mieszczanom gdańskim Heinrichowi Beyerstedt, Paulowi Schroder i Johanowi Radey (*Radej*) w całym Królestwie i państwach sobie podległych, zarówno wspólnie, jak w pojedynkę sprzedawać bez żadnej przeszkody ze strony magistratów i cechów naczynia i statki kuchenne, kotły itp. inne użytku domowego z wszelakich materiałów, szczególnie z miedzi, cyny, mosiądzu.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

148/1065

k. 54v

Toruń, 19 stycznia 1635

Król zezwala Mikołajowi Kisielewskiemu na dokonanie cesji wójtostwa w miasteczku Bobrowniki w ziemi dobrzyńskiej, na rzecz Marcina Wietrzkowskiego. Po jego śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

149/1066

k. 55 – 55v

Warszawa, 5 lutego 1635

Król zezwala Marcinowi Wybranowskiemu burgrabiemu zamku krakowskiego na cesję wsi Jeżówka w województwie krakowskim, starostwie żarnowieckim na rzecz małżonków Krzysztofa Zabawskiego i Katarzyny *de Wybranowo* [Wybranowskiej].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

150/1067

k. 55v

Warszawa, 21 lutego 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający przywilej Zygmunta III poddanym wsi Dzibice, Sokolniki i Bliżyce (*Blizyce*)¹ w starostwie lelowskim, na robocizny i inne powinności.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Sokolniki; Dzibice, Dzibicze; Bliżyce, Blizycze, Blyzycze, SGKP I, s. 245, 267; XI, s. 21; LWKra1659, cz. I s. 165–166. Dokument w formie regstu.

151/1068

k. 55v – 56v

Warszawa, 9 marca 1635

Władysław IV potwierdza i transumuje list Zygmunta III wydany 18 V 1631 w Warszawie z kancelarii większej, opieczętowany i podpisany przez tegoż króla i Pawła Kołudzkiego (*Kołucki*). Na podstawie oryginalnego dokumentu z akt miejskich Lwowa, opieczętowanego pieczęcią miasta i podpisanego przez Wawrzyńca (*Laurentii*) Śmieleckiego pisarza sądu publicznego lwowskiego, stwierdzającego sprzedaż połowy kamienicy zwanej Habrkowska, położonej na ulicy Szewskiej we Lwowie, przy kamienicy zwanej Dziurdzińska, która po śmierci znamienitego Mikołaja Habreka, muzyka i serwitora królewskiego, jego małżonki Barbary Junkownej, oraz małoletniej Anny Habrkownej przypadła rajcom lwowskim Hieronimowi Wajdek (*Waidek*) i Marcinowi Korzoniowskiemu, doktorowi medycyny, którzy w sobotę 26 VIII (*sabbatho proximo post festum Assumptionis B.V.M.*) 1628 sprzedali kamienicę sławetnemu Albertowi Zemlic szewcowi i jego żonie Katarzynie. Rezygnacja [męża] przez plenipotentę starszych ławników w sądzie rugowym Lwowa nastąpiła w środę 29 VIII (*feria quarta post festum S. Bartholomaei Apostoli proxima*) 1628 r., na wspomnianą żonę. Posesorka i jej potomkowie uznani zostają za legalnych wieczystych właścicieli, mogą wspomnianą połowę kamienicy Habrekowskiej (*Habrkowskiej*) remontować, poprawiać i dysponować, co akceptuje także Władysław IV.

Dokument opieczętowany i podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

152/1069

[k. 56v]

Warszawa, 8 sierpnia 1634

Królowi polecono Krzysztofa Kołczyckiego¹, służącego od młodości w różnych ekspedycjach, który pod Cecorą został dwukrotnie postrzelony i uwięziony, uczestniczył we wszystkich potrzebach z Tatarami, służąc jako porucznik chorągwi rotmistrza Hannibala², zaś w ostatniej ekspedycji moskiewskiej jako porucznik chorągwi Adama z Brusilowa Kisiela podkomorzego czernihowskiego i rotmistrza, godnie, mężnie i dzielnie, ze stratą zdrowia i majątku. Król chcąc zachęcić Kołczyckiego do dalszej służby, nadał mu prawem lennym pustynię Orli Bród³ w Księstwie Czernihowskim, po bojarze Orle, z wszystkimi dochodami, wyjąwszy saletry i towary leśne, które wymagają osobnego pozwolenia królewskiego. Lenno dziedziczy małżonka i potomkowie męscy z prawem i wolnością szlachecką, z obowiązkiem obrony zamku czernihowskiego, jak zobowiązani są inni dzierżawcy.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Dokument zatytułowany „*Orli Brod pustynia w Księstwie Czernihowskim, ślachećnemu Kołczyckiemu*”. ² Zapewne chodzi o Mikołaja Hannibala vel Hanibala, z rodu Strozich. ³ Orli Bród (Orlibród) pustynia, potem sioło, bez ściślejszej lokalizacji wzm. Kułakows'kyj, Czernihowo–Siwerszczyna, s. 417.

153/1070

k. 57 – 57v

Warszawa, 5 lutego 1635

Król potwierdza dokonaną przez Bartłomieja Witaliszewskiego cesję ogrodu w [Nowym] Sączu¹, zwróconego w kierunku budynku kościoła św. Wojciecha, na rzecz sławetnego Stanisława Pretficza, na podstawie opieczetowanego pieczęcią miejską dokumentu papierowego z protokołu akt radzieckich miasta Sącza, sporządzonego w tamtejszym ratuszu we środę 17 XII (*feria quarta post festum S. Luciae*) roku 1631.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Miasto 8 km na pñn.–wsch. od Starego Sącza, SGKP X, s. 354–359.

154/1071

k. 57v – 58

Warszawa, 5 lutego 1635

Król wyraża zgodę, by Teofila albo Bogumiła Wielogłowska, wdowa po Bartłomieju Iraszowskim albo Olszańskim¹, dokonała cesji sołectwa we wsi Olszana² w powiecie sądeckim, na rzecz małżonków Andrzeja Zagórskiego i Elżbiety Wojakowskiej. Po śmierci małżonków dobra podlegają wykupowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Wg Bonieckiego VIII, s. 55, Iraszewscy lub Iraszowscy h. Doliwa; Uruski, XII, s. 317–319 Olszańscy h. Jastrzębiec, albo Ślepowron. ² Olszana nad potokiem Jastrzębskim, na lewym brzegu Dunajca, 7 km na pñn.–wsch. od Łącka, star. sądeckie, SGKP VII, s. 497; LWKrak1659, cz. II, s. 655–656.

155/1072

k. 58 – 58v

Warszawa, 23 luty 1635

Król nadaje Jakubowi Kalinowskiemu z Kamionki, zasłużonemu w wyprawie przeciw sułtanowi Osmanowi pod chorągwią swego brata Adama Kalinowskiego, niemniej w odpieraniu inkursji tatarskich i wyprawie przeciwko Abazie paszy, urząd wojskiego czerwonogrodzkiego, wakujący po śmierci Stanisława Jeziorkowskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ U III/3, nr 80–81, podają, że Kalinowski pisał się „na Podwysokim”.

156/1073

k. 58v – 59

Warszawa, 23 luty 1635

Król wyraża zgodę na dokonanie cesji przez sławetnego Jana Zduńskiego Rudy zwanej Oborzyska i gruntów w miejscu zwanym Baranów i Jastrzębia (*Jastrzęmbia*)¹ w starostwie przasnyskim, wraz ze wszystkimi przynależnościami na rzecz Jana Baranowskiego starosty przasnyskiego i czorsztyńskiego. Po śmierci Baranowskiego dobra będą podlegały wykupowi².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Ruda Oborzyska w lasach k. miasteczka Chorzele zbudowana npdst. przyw. z 24 V 1603, tam też zapewne znajdowały się pola Baranów i Jastrzębia, LMazXVIIw, s. 63, 7273. ² Zob. dok. 326/1238.

157/1074

k. 59

Warszawa, 25 luty 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający pismo krajczego koronnego¹, wystawione na rzecz Waśka Mierka przedmieszczanina Jaworowa wraz z synami, na grunt przy Przedmieściu Wielkim², na młyn i łąki przy ogrodzie Kuczerakowa. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Krajczym był od 1628 do 1636 Jakub Sobieski, starosta jaworowski od 1633, U X, nr 296; Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 140; Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 211.

² Jaworów, miasto nad rz. Szkło, siedziba star. Przedmieście Wielkie znajdowało się na prawym brzegu rzeki, na zachód od miasta. SGKP III, s. 519–527; LWRusk1661. cz. II, s. 127–132. Dok. w formie regestu.

158/1075

k. 59

Warszawa, 25 luty 1635

Z kancelarii wydano Mikołajowi Iwanowiczowi potwierdzenie użytkowania młyna Czarnekowny (*Czarnekowny*) na rzece Korytnica w starostwie horodelskim¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

159/1076

k. 59–60

Warszawa, 24 luty 1635

Król zaleconemu sobie przez kilku doradców synowi Jana Stano, Krzysztofowi Stano *de Stany*, zasłużonemu w wielu ekspedycjach, pod Cecorą chorążemu

chorągwi Samuela Koreckiego, w Wołoszczyźnie pod Tomaszem Zamoyskim, który walczył przeciwko Gustawowi Sudermańskiemu¹ w Prusach pod Stanisławem Koniecpolskim, a ostatnio w Moskwie pod Karolem Fromholdem Sukien dowodził piechotą królewską jako wicerotmistrz, zezwała na wykupienie w starostwie olsztyńskim wakującego po śmierci Rozmusa Krasowskiego wójtostwa albo sołectwa we wsi Krasawa², w tym gruntów nad rzeką Wartą w stronę Rakowa. Król nadaje wszystkie dochody i prawo do polowania oraz korzystania z drewna starostwa olsztyńskiego, warzenia piwa na potrzeby wójtostwa i jego poddanych. Po jego śmierci dobra będą podlegały wykupowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Nieuznawany przez Rzeczpospolitą król Szwecji Gustaw II Adolf Waza, syn Karola ks. Sudermanii. ² W metryce „Krasawa”. Krasawa, Kraszawa, Krasowa, wieś w woj. krakowskim, w star. olsztyńskim, SGKP IV, s. 611–612; LWKrak1659, cz. II, s. 455; Karol Nabiałek, *Starostwo olsztyńskie od XIV do połowy XVII wieku*, Kraków 2012, s. 196, 235.

160/1077

k. 60

Warszawa, 15 luty 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie zwolnienia rzeźników w Toruniu z ceł, z wyłączeniem ceł granicznych¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

161/1078

k. 60

Warszawa, 20 luty 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie przywilejów Żydów z Braclawia i Winnicy¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

162/1079

k. 60

Warszawa, 30 stycznia 1634 [1635?]

Z kancelarii wydano potwierdzenie pisma kasztelana krakowskiego¹ na zbudowanie młyna koło miasteczka Busk sławetnemu Hanusowi Kałuszcakowi².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Może Stanisław Koniecpolski, kaszt. krak. 8 III 1633–11 III 1646 (U IV/2, nr 122), starosta buski p. 1632–1646 (Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 137). ² W dok. „Hanaso Kałuszcak”. Dokument w formie regestu.

163/1080

k. 60 – 60v

Warszawa, 29 grudnia 1634

Z kancelarii mniejszej wydano dokument potwierdzający przywilej Zygmunta III dla sławetnego Izraela Waltmana (*Walthman*) ze wsi Marynowy (*Marienau*)¹, mieszkańca Żuław, wystawiony w obozie pod Gniewem (*Maevam*)³ 25 IX 1624³. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Marynowy, niem. Marienau. Margienau, Margenav, kaszub. Marėnòwë, na Wielkiej Żuławie, ekon. malborska. W 1636 r. Izrael Waltman występuje jako posesor 18 morgów na Piaskach pod Malborkiem, na mocy przywileju z 24 III 1635, *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 28, 78; SGKP VI, s. 159; *Lustracja województwa malborskiego i chełmińskiego 1565*, s. 34–35. ² Gniew, Giniew, Gymew, Gyniewa, niem. Mewa, Mewe, miasto na lewym brzegu Wisły, 74 (59) km na pld. od Gdańska, siedziba starostwa, SGKP II, s. 621–626. ³ W dok. pomyłka co do daty rocznej, chodzi o kampanię w Prusach w 1626 roku (winno być MDCXXVI zamiast MDCXXIV), bitwa pod Gniewem 22 IX – 1 X 1626. Por. dok. 246/1158. Dokument w formie regestu.

164/1081

k. 60v

Warszawa, 29 stycznia 1635

Król nadaje serwitorowi, wiernie służącemu jeszcze Zygmuntowi III, szlachetnemu Adamowi Wolskiemu kaduk po Kasprze Szkocie (*Gasprum Scotum*)¹ mieszczaninie z Krzepic.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Szkot może oznaczać nazwisko, jak i kupca galanteryjnego oraz narodowość.

165/1082

k. 61

Warszawa, 30 stycznia 1635

Władysław IV nadaje urząd wojskiego wieluńskiego Wojciechowi Madalińskiemu (*Madaleńskiemu*), wakujący po śmierci Mikołaja Tymienieckiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zob. U II/2, nr 1822, 1823.

166/1083

k. 61v

Warszawa, 6 lutego 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający sławetnemu Iwanowi Wasilewiczowi zwanemu Szywiło oraz jego synowi Michałowi albo Miśkowi (*Misfily*) młyn Woziminiec¹ na rzece Bystrzyca² w starostwie drohobyckim, z obowiązkiem płacenia czynszu 30 złotych rocznie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Niezidentyfikowany młyn, być może wzm. w LWRusk1661, cz. I, s. 140. ² Bystrzyca, prawobrzeżny dopływ górnego Dniestru, 111 km, SGKP I, s. 511–513. Dok. w formie regestu.

167/1084

k. 61v

Warszawa, 15 lutego 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający sławetnemu Wawrzyńcowi albo Waśkowi Chruszczewiczowi (*Chruszczewiczowi*) popu, jego synowi Michałowi i siostrzeńcowi Michałowi, Andrzejowi Czepinio popostwo we wsi Podbuż (*Podbuże*)¹ w starostwie samborskim, z obowiązkiem płacenia czynszu dwóch florenów rocznie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Podbuż Dolny i Górny nad Bystrzycą, siedziba krainy w ek. samborskiej, 20 km na zach. od Drohobycza, SGKP VIII, s. 366–368; RZPrzem1674, s. 227. Dokument w formie regestu.

168/1085

k. 61v

Warszawa, 10 luty 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający sławetnemu Wasylowi Fedynicz (*Fedinicz*) mieszczaninowi drohobyckiemu i jego córkom Mariannie, Anastazji i Teodorze posiadanie gruntu zwanego Kąty¹ wraz z folwarkiem, z obowiązkiem płacenia czynszu, określonego w oryginalnym przywileju.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Niezidentyfikowany, może w starostwie drohobyckim. Dokument w formie regestu.

169/1086

k. 61v – 62

Toruń, 18 stycznia 1635

Król po spadkobiercach Wacława Orlikowskiego, którzy zostali uznani za uzurpatorów tytułu szlacheckiego, nadaje wieczyście jako kaduk Tokarskiemu¹ żołnierzowi wieś Orlik² w powiecie tucholskim, wraz z przynależnościami. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W dokumencie puste miejsce na imię. ² Orlik, kaszub. Òrlik, niem. Arnsnest, wieś nad rz. Młosiną, 8 km na półn. od Brusów, 32 km od Chojnic w woj. pomorskim.

170/1087

k. 62 – 62v

Warszawa, 20 sierpnia 1634

Król transumuje dokument papierowy wystawiony w Warszawie 30 III 1626, opieczętowany, podpisany przez Zygmunta III i Zygmunta Głębockiego (*Głębockiego*), w którym nadaje on dożywotnio sławetnemu Stanisławowi Piątkowi karczmę wraz ze wszystkimi polami, łąkami, stawami, ogrodami i wszystkimi przynależnościami we wsi Nadma (*Nadmów*)¹ w starostwie warszawskim, po braciach, sławetnym Jakubie i Adamie Nieznachach (*Nieznachow*). Władysław IV aprobejuje nadanie pod warunkiem corocznego wpłacania grzywny [srebra] na rzecz starostwa warszawskiego. Po śmierci Piątka karczma będzie podlegała wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Nadma, wieś nad rz. Czarną, 6 km na płd.–zach. od Radzymina, SGKP VI, s. 859.

171/1088

k. 62v–63v

Warszawa, 27 luty 1635

Król za wstawiennictwem pewnych doradców potwierdza fundację Jadwigi z Tuczap (*de Tuczappy*) wdowy po Adamie Olizarze Wołczkiewicz¹, klasztoru dominikanek wraz z kościołem w mieście Bełzie, na przedmieściu zwróconym w kierunku Lublina. Grunty klasztoru król uwalnia z ciężarów miejskich i wyłącza spod prawa miejskiego oraz ziemskiego, o czym uwiadamia sławetnych rajców miasta Bełza i starostę bełskiego Jarosława Oleśnickiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Jadwiga Łaszców Tuczapska, por. Niesiecki VII, s. 86.

172/1089

k. 63v–64

Warszawa na sejmie, 4 marca 1635

Król przychylił się do supliki uczciwego Marcina (*Martina*) Nachtigal, który w czasach najazdu Gustawa Adolfa księcia sudermańskiego otrzymał przywilej na sołectwo Góra¹ w starostwie puckim, i potwierdza Nachtigalowi oraz jego potomkom posiadanie sołectwa na zasadach, jakie obowiązują w Prusach. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Góra, wieś król. 21 km na zach. od Pucka,; *Lustracja województwa pomorskiego 1565*, s. 116–117.

173/1090

k. 64

Warszawa, 25 lutego 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie nadania przez rajców lwowskich młyna Brzechowica¹ na rzecz Oleska Kisielewicza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zapewne na rz. Brzechowica, na przedmieściu Lwowa, zob. dok. nr 987. Dok. w formie regestu.

174/1091

k. 64–64v

Warszawa, 5 marca 1635

Król nadaje na wieczność Mikołajowi i Wojciechowi (Albertowi) Borkowskim kaduk po Chryzostomie Bogołomskim i Katarzynie Borkowskiej z Bielic, obejmujący ruchomości, gotówkę oraz wsie Jabłonowo (*Jabłonów*) i Węglewo¹ w województwie poznańskim oraz Kakawa² w powiecie kaliskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Jabłonowo i graniczące z nim Węglewo, Węglów (niem. Kahlstädt), ok. 7 km na płd. od Ujścia, SGKP III, s. 352, SGKP XIII, s. 253. ² Kakawa, zapewne tożsama z Kakawą Starą, wsią 23 (19 w linii prostej) km na płd. od Kalisza, w pobliżu Prosnicy i strumienia Zapławia, SGKP III, s. 673.

175/1092

k. 64v–65

Warszawa, 7 marca 1635

Król potwierdza uczciwemu Onufremu, synowi Andrzeja Zaryckiego oraz jego żonie Anastazji i ich synowi Iwanowi posiadanie młyna we wsi Dereżyce (*Derażyce*)¹ w starostwie drohobyckim, z przynależnościami, w tym łanem ziemi, łąką nad rzeką Tyśmienicą zwana „Kątki” i inną nazwaną „Woźnowska”, opisanymi w przywileju otrzymanym niegdyś przez ojca. Po ich śmierci dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dereżyce, wieś król. 3,5 km na płd.–zach. od Drohobycza, SGKP II, s. 7; LWRusk1661, cz. I, s. 161.

176/1093

k. 65

Warszawa, 7 marca 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie rewizji wsi Bronica¹ należącej do ekonomii samborskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Bronica (Dolna i Górna), kilkanaście km na płn.–zach. od Drohobycza, RZPrzem1674, s. 220; SGKP I, s. 378. Dokument w formie regestu.

177/1094

k. 65

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający list Stanisława Żółkiewskiego kanclerza i hetmana koronnego na pewne pola na rzecz klasztoru krechowskiego¹. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredry.
j. pol.

¹ Krechów (Krechiv), monaster 12 km na zach. od Żółkwi; być może mowa tu o gruntach pod górą „Pobijną”, SGKP IV, s. 654–659. Dokument w formie regestu.

178/1095

k. 65 – 65v

Warszawa, 20 sierpnia 1634

Król obejmuje dożywociem Zofię Minocką, małżonkę Aleksandra Brzeskiego¹ dworzanina królewskiego, zasłużonego w wielu kampaniach, na wsie królewskie Płaskowice, Turowice i Rudzisko¹ w powiecie opoczyńskim, posiadane przez męża.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Wg Bonieckiego (II, s. 166–167) Aleksander Brzeski h. Jastrzębiec, zm. 1645, otrzymał poniższe wsie w 1633 (MK 180, k. 15); żona – Zofia Grabianczanka z Minoga. ² W Metryce *Płaskowice, Turowicze i Ruda*. Wsie w parafii, a obecnie i gminie Fałków, w pow. koneckim. Rudzisko ok. 2 km na zach. od Turowic, należy do tamtejszego sołectwa, SGKP VIII, s. 242; SGKP IX s. 951; SGKP XII s. 653. LWSand1789, cz. I, s. 196–197.

179/1096

k. 66 – 67

Warszawa, 15 marca 1635

Król potwierdza erekcję parafii katolickiej w Nowogrodzie albo Kopajgorodzie¹ w województwie podolskim, powiecie latyczowskim, starostwie barskim, transumując opieczętowany dokument Łukasza [Kazimierza] Miaskowskiego² podstolego podolskiego wystawiony 3 III 1635 w Warszawie, w którym, w założonym przez siebie na surowym korzeniu miasteczku na gruntach wsi Chalczyńce (*Halczyniec*) fundował parafię, aby katolicy z powodu odległości nie żyli i nie umierali bez sakramentów. Pleban zbudowanego kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny został uposażony w dziesięcinę wytyczną od poddanych [wsi] szapinkowskich (*sapinkowscy*) i onuszkowskich (*onuczkowscy*), z folwarku dzierżawy Kuryłów² w wysokości 20 złp (5 dukatów), z młynów na rzece Nemija (*Mienicza*) 50 złotych płatnych na św. Marcina [11 XI]; ze stawów przed ich spustem ma otrzymać 100 złp (20 dukatów), z możliwością zablokowania spustu, w razie niewypłacenia pieniędzy; otrzymał też prawo do połowów wszelkich ryb dwoma sakami w stawie wielkim przedmiejskim na własne potrzeby, oraz mlewo zboża i słodu w młynach na potrzeby własne i kościelne, jednak nie na sprzedaż. Osobno uwolniono wyznaczone place na plebanię, szkołę, szpital, ogród, sad, pastewnik od wszelkich ciężarów. Proboszcz winien czerpać dochody tylko podczas osobistej rezydencji i odprawiać w piątki msze za zmarłych, sprawować opiekę duszpasterską nad Kuryłowcami, gdzie przynajmniej w wielkie święta ma udzielać sakramentów. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol. i lac.

¹ Kopajgorod (Kopajhorod) na gruntach wsi Chalczyniec (Halczyńce) na podstawie przyw. Zygmunta III z 23 II 1624, w przywileju nazwane Nowogród, ale przyjęła się nazwa Kopajgród. Fragm. tego dokumentu w SGKP IV, s. 369–370. ² Onuszkowa, nie istniejąca już w XIX w. wieś koło Kopajgorodu (SGKP VII, s. 536). Szapinków, Szepinki, Szypinki – wieś nad Niemią, dopływem Dniestru, ok. 2 km na północ od Kopajgorodu (SGKP XII, s. 124). Kuryłowce, Kuryłowce–Zelone, 30 km od Lityna (SGKP IV, s. 942).

180/1097

k. 67 – 68

Warszawa, 18 marca 1635

Król transumuje w tłumaczeniu na język polski przywilej Zygmunta III wystawiony w Warszawie 9 VI 1616, spisany pismem ruskim, opatrzony pieczęcią wielką koronną, w którym za wstawiennictwem niektórych senatorów i urzędników, zachowuje szlachetnego Iwana Waszkowicza Czerniechowca przy posiadaniu Ostrowia Ulanowskiego w Dąbrowach Czernihowskich¹ i uroczysk. Granica idzie począwszy od ujścia strugi² Borowice ku Wysokiemu Sieliszczu, od Wysokiego Sieliszcza, polem [ku] Kierchorewu Sieliszczu, do Tchorowa Sieliszcza, Udałanowskiego Ostrowu, od Tchorowa Sieliszcza ku Golikowemu Humniszczu, Kierechowu Czaty drogą z Listwina, z tej drogi w dół (na Niż Zamkową) ku Łachokiewinia, z Zamkowego Łęgu ku Horodyszczu Zwiniczewu, koło lasu Spytyłowa (?) Świnicią (*Swiniciu*) ku rzeczce Mostowce i Babim Rekom (*babiereki*), z rzeczki Mostowki koło Lasu Proworskiego, u dróżki Zamolajskie Błoto, z Zamolajskiego Błota ku strudze Borowicy (*Borowiczy*) ku uściu koło barków³ ku Tulanowskiemu Ostrowu [na?] Wielikowisicznie Znamieny, które to otaczają wspomniany Ostrów⁴. Dobra te zostają nadane wieczysto także żonie i dzieciom Waszkowicza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Lekcja niepewna, „t” poprawiane, (Czaby?). ² Lekcja niepewna: „strukam” lub „Arukam” ?

³ Może winno być „borków”? ⁴ Lokalizacja „Ostrowa” Ulanowskiego przybliżona. W dok. nie chodzi o Listwin ok. 30 w linii prostej na pñ.–zach. od Czernihowa (ob. Małyj Listweń), założony w 1639, tylko o Listwin ok. 35 km na pñ.–wsch. od Czernihowa (ob. Wielikij Listweń). Zapewne naturalną granicę stanowiło „Zamolajskie Błoto”, dziś zmeliorowany teren na wsch. od ob. miasteczka Zamchłaj i rzeczki o tej nazwie, płynącą na pñ.–wsch. i wpadającą blisko Czernihowa do Desny, oraz droga na wsch. do Listwina. Wzm. o „zamkowym łęgu” i „zamkowym niżu” sugerują, że „ostrów” na pñ.–wsch. zbliżał się do rzek Snow i Desny. Prawdopodobnie „ostrów” leżał między rzekami Zamchłaj i Kruków (Kriukiw). W 1616 zaliczony do star. łubeckiego i woj. kijowskiego, w 1639 do woj. i pow. czernihowskiego, zob. Kułakows’kij, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 230, 240, 250, 292, 434. Ten dok. z datą 15 III 1635 także w tomie E 8636, k. 278–278v, nr 1427.

181/1098

k. 68 – 68v

Warszawa, 20 marca 1635

Król znakomitemu Mikołajowi Bacaralli mieszczaninowi wschowskiemu, który jako pierwszy wprowadził sztukę farbowania materiałów we Wschowie i otrzymał na to przywilej Zygmunta III, za zaleceniem pewnych doradców potwierdza tenże przywilej i zezwala na farbowanie materiałów wyprodukowanych we Wschowie, jak i gdzie indziej, w jego domu, albo warsztacie który zbudował, sprzedaż ich bez przeszkód ze strony kogokolwiek, zabrania jednocześnie innym farbować płótna i sukna we Wschowie, o czym zawiadamia magistrat i obecnego starostę¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Hieronim Radomicki, zob. przypis do dok. nr 146/1058.

182/1099

k. 68v – 69

Warszawa, 20 marca 1635

Król na prośbę rzeźników miasta Wschowy, za zaleceniem pewnych doradców nadaje przykładem innych miast targ bydła rogatego (*forum Boatile*) zwany *wolnica*, który ma odbywać się w czwartki w każdym tygodniu od św. Michała Archanioła [29 IX] do Wielkiego Postu (*ad tempus quadragesimae durare possit*), zezwalając na sprzedaż obcym rzeźnikom w tym czasie, których towar w razie handlu poza jarmarkami winien być konfiskowany przez starostów i magistrat. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. lac.

183/1100

k. 69 – 69v

Warszawa, 20 marca 1635

Król za zaleceniem pewnych doradców nadaje sławetnemu Henrykowi Gail kupcowi i mieszczaninowi wschowskiemu prawo swobodnego prowadzenia handlu wzorem innych kupców wschowskich w swym domu na Przedmieściu Polskim we Wschowie bez jakichkolwiek przeszkód z czyjejkolwiek strony, czego mają pilnować starosta i magistrat. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. lac.

184/1101

k. 69v – 70

Warszawa, 20 marca 1635

Król wobec toczącej się wojny na Śląsku, wskutek której doszło do spustoszeń, także od obcych wojsk, wsi Kandlewo, Konradowo, Zamysłów¹ należących do uposażenia mniszek głogowskich², aby zapobiec dalszym plagom, powierza administrację wspomnianych wsi wojewodzie inowrocławskiemu Hieronimowi Radomickiemu³ jako staroście wschowskiemu, by bronił je od kolejnych egzakcji wojskowych i zapewnił korzystanie z dóbr mniszkom. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. lac.

¹ W dok.: „Kandloff”, „Konstroff”, „Ensдорff”. Wsie na pld.–wsch. od Wschowy, na pñn. od Szlichtyngowej, leżące blisko siebie na zach. od drogi Wschowa–Głogów. Konradowo, niem. Konstroff, Kursdorf, ok. 2–3 km na pld. od Wschowy. Kandlewo, Candilowo, Kędlewo, Kandlewo, niem. Kandlau, 5 km od Wschowy; Zamysłów (Ensдорff) ok. 12 (8 w linii prostej) km. SGKP III, s. 803, XV cz. 2, s. 54. *Zakony i zgromadzenia zakonne na ziemi głogowskiej*, pod red. Marka Roberta Górniaka, Głogów 2009, Paweł Łachowski, *Klaryski*, s. 131, 252. ² Zakon klarysek, skasowany w 1810 r., zob. poprzedni przypis. ³Wojewoda od 7 I 1631, zm. 30 III 1652, U VI/2, nr 897; PSB XXIX, s. 723–725.

185/1102

k. 70 – 71

Toruń, 17 stycznia 1635

Król przychyła się do prośby Samuela Konarskiego wojewody malborskiego¹ i starosty dziezgońskiego o lokację w jego wsi Topolno² leżącej w województwie pomorskim, a zniszczonej podczas ostatniej Wojny Pruskiej, miasta o tej samej nazwie, i nadanie temuż miastu praw i wolności wzorem innych miast pruskich, w tym handlowych oraz ustanowienia w nim magistratu. Król nadaje też prawo organizowania cotygodniowego targu w wybrany dzień i dwóch jarmarków rocznie, rozpoczynających się nazajutrz po święcie Niepokalanego Poczęcia NMP (*Conceptionis B. Mariae Virginis*) [8 XII] i Oczyszczenia NMP (*Purificationis B.M.V*) [2 II].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Woj. malborski 30 XI 1629, zm. 30 IX 1641, U V/2 nr 633; PSB XIII, s. 470. ² Topolno, wieś i miasto w pow. świeckim, na lewym brzegu Wisły ok. 26 km na płd. od Świecia (droga), 8 km od Pruszcza. Pierwsza lokacja miasta 1614 (wg SGKP XII, s. 396–398).

186/1103

k. 71 – 71v

Warszawa, 6 marca 1635

Król nadaje zaleconemu sobie znakomitemu Wawrzyńcowi (*Laurentio*)

Ostereych¹, urząd notariusza publicznego w Prusach i całym Królestwie, z wszystkimi prerogatywami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W nagłówku nazwisko pisane „Ostereich”.

187/1104

k. 71v – 72

Lwów, 6 października 1634

Król przychyła się do supliki i uznaje uczciwego Stanisława, syna Krzysztofa Toboły i Apolonii Tobołczynej mieszkańców Mościsk, za legalnego potomka wyznania rzymskiego, posiadającego wszelkie prawa i zdolność do przyjęcia do cechu (*mechanicas*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

188/1105

k. 72 – 73v

Lwów, 17 października 1634

Król w podzięce za objęcie tronu, uratowanie Ojczyzny, wypełniając wotum za niedawne odparcie najazdu sułtana Amurata¹, dla zapewnienia zbawienia dusz, wsparcia katolików i wykorzenia błędów schizmatyckich, za zaleceniem doradców, funduje klasztor zakonu karmelitów bosych wraz z świątynią w miejscu zwanym *Gołuszowska Góra*² (*Galuszowska Gora*) poza murami miasta [Lwowa]. Świadcami tego aktu byli: Stanisław Koniecpolski kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, starosta buski, barski kowelski; Marcin Kazanowski wojewoda podolski i hetman polny koronny; Janusz Tyszkiewicz wojewoda kijowski i starosta żytomierski; Wacław Zamoyski kasztelan lwowski; Aleksander Piaseczyński (*Piaszezyński*) kasztelan kamieniecki; [Jan] Bełżecki (*Belzecki*)³ kasztelan halicki, [Gabriel] Stempkowski (*Stempkowski*)⁴ kasztelan braclawski; Albrycht (*Albert*) Stanisław Radziwiłł kanclerz wielki litewski, książę na Ołyce i Nieświeżu, starosta menski (?), piński; Tomasz Zamoyski z Zamościa podkanclerzy koronny starosta knyszyński, rabsztyński, sokalski; Krzysztof Wiesiołowski marszałek nadworny litewski, starosta tykociński i suraski; przewielebny Piotr Gembicki sekretarz wielki, wieczysty administrator opactwa św. Krzyża⁵; Adam Kazanowski podkomorzy koronny, starosta borysowski, kozienicki, sokalski; Janusz Radziwiłł⁶ podkomorzy litewski, książę na Birzach i Dubinkach; Jerzy Ossoliński podskarbi nadworny koronny, hrabia na Tęczynie, starosta bydgoski i bielski; Aleksander Trzebiński podkomorzy lwowski; Jan Leżyński najwyższy pisarz skarbu; Jan Srzedziński kanonik lwowski; Stanisław Sierakowski prepozyt średzki; Jakub Ubysz i Jakub Budzyński sekretarze królewscy, i inni, niewymieni sekretarze i słudzy królewscy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Amurat (Murad IV) z rodu Osmanów, ur. 1612, sułtan turecki od 1623, zm. 9 II 1640. Mowa o niedoszłej wojnie w 1634 r. ² Gołuszowska Góra, ob. w obrębie Lwowa. ³ W dok. puste miejsce na wpisanie imienia. ⁴ W dok. puste miejsce na wpisanie imienia. ⁵ Tj. Na Łysej Górze. ⁶ W dok. puste miejsce na wpisanie imienia.

189/1106

k. 73v – 74

Warszawa, 7 marca 1635

Król nadaje po kaduk po Michale Sey (*Sej*), obejmujący dobra ruchome i nieruchome w Prusach i gdzie indziej Janowi Żukowskiemu, zasłużonemu za czasów Zygmunta III w straży królewskiej, pod komendą Bartłomieja Nowodworskiego kawalera maltańskiego, następnie pod chorągwią Stanisława Lubomirskiego wojewody ruskiego w ekspedycjach, szczególnie zaś moskiewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

190/1107

k. 74 – 74v

Warszawa, 12 marca 1635

Król wyraża zgodę na dokonanie cesji Domaratowi (*Domarath*)¹ na rzecz Jana Obucha, zasłużonego w różnych wyprawach żołnierza, komenderującego chorągwią pieszą kasztelana krakowskiego, wójtostwa we wsi Mikołajowiec² w starostwie buskim. Nadanie może zostać odebrane potomkom po wypłaceniu sumy określonej w przywileju lub taksie komisarskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

¹ W dok. miejsce na imię, potem przekreślone; zapewne chodzi o posesora h. Domarat, Boniecki IV, s. 368–369. ² Mikołajowiec, wieś król. w star. buskim, *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym*,. Tom VII. Część I–sza. Ziemie Ruskie. Ruś Czerwona, opisana przez Aleksandra Jabłonowskiego, Warszawa 1902, s. 234.

191/1108

k. 74v – 75

Warszawa, 8 marca 1635

Król potwierdza szanowanemu (*honesti*) Szymonowi Borskowi dziedziczne posiadanie sołectwa wedle praw pruskich we wsi Rudna (*Reda*)¹ w starostwie gniewskim (*Moewe*), wydane po spaleniu pierwotnego dokumentu podczas najazdu Gustawa Adolfa Sudermańskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Wsi nie odnaleziono w tym starostwie (jest w star. puckim), może chodzi o Rudno, Rudna 17 km na pñn. od Gniewa, *Lustracja województwa pomorskiego 1565*, s. 156–157.

192/1109

k. 75 – 75v

Warszawa, 27 lutego 1635

Król zalicza do swych serwitorów znakomitego Sebastiana Altera (*Alther*) mieszczanina i futrzarza gdańskiego, nadając mu wszystkie przysługujące uprawnienia, tak jak poprzednio Zygmunt III uczynił to przywilejem wystawionym w Warszawie 7 VII 1631.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

193/1110

k. 75v – 76v

Warszawa, 5 marca 1635

Król transumuje dokument podpisany przez Zygmunta III i Jana Kuczborskiego, wystawiony w Warszawie 4 V 1614, w którym Zygmunt III wyraził zgodę na cesję wójtostwa albo sołectwa we wsi Grójec Mały¹ w starostwie babimojskim przez Stanisława Cikowskiego (Cykowski) podkomorzego krakowskiego, starostę czorszyńskiego i babimojskiego oraz jego małżonkę Elżbietę Działyńską, na rzecz znakomitego Adama, syna Wacława Sołtysa (?) syna i jego żony, Anny. Dobra po śmierci małżonków będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisław Siedleckiego.

j. lac.

¹ W dok. „parva Groÿca”. Grójec Mały, 9 km na pñ.–wsch. od Babimostu; Goroyce Małe w LWlkpKuj1659, cz. I, s. 19.

194/1111

k. 75v – 76v

Warszawa, 10 marca 1635

Król zezwala na cesję przez zasłużonego Jakuba Masymiliana Fredrę podkomorzego ziemi przemyskiej wsi Turza (*Thurza*)¹ w ziemi lwowskiej, na rzecz Stanisława Fredry i Zuzanny Grzybowskiej. Ze wsi winni płacić do skarbu rawskiego corocznie kwartę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Turza, albo Turza Gniła, Turza Mała, wieś król. 5 km na pñd.–zach. od Doliny, siedziby starostwa, w pow. żydaczowskim, SGKP XII, s. 662–663.

195/1112

k. 77 – 77v

Warszawa na sejmie, 19 marca 1635

Król stwierdza, że Jerzemu Wajstar (*Georgio Wajŷstar*), któremu Zygmunt III za zasługi żołnierskie i wierność podczas wojny inflanckiej nadał w Krakowie 15 XI 1602 roku dobra [lenne] po zdrajcy, zwane Biakło Moyza¹ w powiecie lajskim [laiskim] w Inflantach, za wstawienictwem pewnych doradców nadaje na te dobra dożywocie małżonce Wajstara, Katarzynie Aurep, z zastrzeżeniem daniny na rzecz miejscowego probostwa katolickiego odprawiającego msze dla tych dóbr, w wysokości pół miary pszenicy (zwanej *pur*) i miary jęczmienia.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Biakło Moyza – nie zlokalizowano.

196/1113

k. 78 – 79

Warszawa, 28 lutego 1635

Król po odparciu oblężenia moskiewskiego Smoleńska¹, i odzyskawszy niemałe księstwa, których część przyłączono do Korony a część do Wielkiego Księstwa Litewskiego, w wotum za szczęśliwy początek panowania, dla chwały Boga i ćwiczenia młodzieży, rozszerzenia wiary katolickiej, funduje w Nowogródku Siewierskim² klasztor, nadaje plac (który ma wymierzyć tamtejszy starosta) dla zbudowania kościoła, kolegium i szkół (w mieście nie może być żadnych innych szkół łacińskich) oraz domu Towarzystwa Jezusowego prowincji polskiej. Nadaje

też wieczyście na utrzymanie jezuitom wolny wyrąb drzewa w tamtejszych lasach królewskich na potrzeby budowlane i opał, oraz po czerńcach moskiewskich z Monasteru Spaskiego³, którzy podczas wojny wystąpili wrogo i po zawarciu pokoju przeszli za granicę moskiewską, wszystkie dobra z przynależnościami, w tym derewniami, nadto Obrąb Mieliński⁴, uwalniając te majątki od wszelkich ciężarów, za co powinni modlić się za króla i Dom Wazów. Przekazania praw na miejscu ma dokonać jak najszybciej kasztelan kamieniecki i starosta nowogrodzki oraz ulanowski (*ulanowski*) Aleksander Piaseczyński (*Piaszeczyński*) Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Oblężenie i walki pod Smoleńskiem 1632–1634. ² Poprawniej – Nowogród Siewierski. ³ Był to monaster bazylikański. ⁴ Najważniejszym jego składnikiem była wieś Melna (Melyn) – Stanisław Załęski, *Jezuici w Polsce*. Tom IV. Część III, Kraków 1905, s. 1399–1402; Kułakowskyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 114, 303, 350, 427.

197/1114

k. 79v – 80

Warszawa, 7 marca 1635

Król stwierdza, że ze względu na zasługi w różnych ekspedycjach wojennych Jakuba Szumowskiego (*Szomowski*), rozszerza posiadane przez niego dożywocie na wieś Klwatka¹ w województwie sandomierskim, w powiecie radomskim na żonę Jakuba, Ewę Kadłubską². Jakub Szumowski otrzymał wieś wskutek cesji jego ojca, Jana Szumowskiego, sekretarza i pisarza skarbu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Klwatka, Klwatka Królewska, także Krwatki w pow. radomskim 13 (11) km na wsch. od Radomia, SGKP IV, s. 171; LWSand1789, cz. II, s. 147–151. ² W dok. „Kadłupskiej”. Użyte w dokumencie sformułowania są niejasne, ale nagłówek jednoznacznie określa, że nadanie następuje na rzecz Ewy Kadłubskiej żony Jakuba, żołnierza.

198/1115

k. 80 – 80v

Warszawa, 28 lutego 1635

Król zezwala Janowi Malinowskiemu na cesję wójtostwa albo sołectwa we wsi Zemborzyce¹ w starostwie lubelskim na rzecz swego syna, Malinowskiego², przy czym do wójtostwa należy także dochód z trzeciej miary z tamtejszego młyna.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Zemborzyce (Kościełne, Dolne Podleśne, Górne, Kolonia), wieś król. 7 km na płd. od Lublina, ob. dzielnica Lublina, SGKP XIV, s. 569, XV cz. 2, s. 719. ² W dok. puste miejsce na imię.

199/1116

k. 80v – 81

Warszawa, 20 marca 1635

Król na wieś Kłuszów (*Kłuszow*, *Kłuszów*) w województwie bełskim, starostwie sokalskim, będącą w dożywociu Andrzeja Bedowskiego¹ pisarza grodzkiego włodzimierskiego nadaje dożywocie jego żonie, Zofii Zagoźniej (*Zagoźnej*).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Może chodzi o Bełdowskiego?.

200/1117

k. 81

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii mniejszej koronnej wydano dokument potwierdzający cech szewców w Łosicach¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Łosice, miasto na Podlasiu 28 km na wsch. od Siedlec, SGKP V, s. 732. Dok. w formie regestu.

201/1118

k. 81

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii mniejszej koronnej wydano dokument potwierdzający cech szewców w Skrzynnie¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Żórkowskiego.

j. łac.

¹ Skrzynno, Skrin, miasto 30 km na wsch. od Opoczna, w kier. Radomia, pow. radomski woj. sandomierskiego, SGKP X, s. 730–731. Dok. w formie regestu.

202/1119

k. 81–82

Warszawa, 10 marca 1635

Król potwierdza cesję przez Jana Markowicza (*Markiewicza*) Haraburdę dóbr lennych Deszkowice (*Deszkowicze*), Horodyszcz¹ z dworem i zabudowaniami w stanie Nowogródka Siewierskiego na rzecz jego bratanków Olbrychta i Aleksandra Haraburdów, braci rodzonych, dokonane za zezwoleniem Zygmunta III do ksiąg ziemskich nowogrodzkich. Władysław IV potwierdza dziedziczne nadanie lenne, podkreślając zasługi Olbrychta i Aleksandra Haraburdów podczas wojny moskiewskiej, kiedy mężnie bronili zamku w Nowogródku Siewierskim i popadli w ciężką niewolę moskiewską. Lenno może być cedowane i zamieniane, obejmuje ich obowiązek obrony zamku w Nowogródku Siewierskim, i inne powinności zwykłe tamtejszych lenników, nie mogą produkować saletry i wyrabiać towarów leśnych bez osobnego zezwolenia, pod karą utraty lenna. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Miejscowości w ujeździe siewierskim, stanie radohoskim, najdalej na płn.–wsch. od Nowogrodu Siewierskiego. Horodyszcz wieś założona przez Jana Markowicza Haraburdę na lewym brzegu rzeczki Wara, blisko gr. moskiewskiej, ok. 20 km na zach. od ujścia Sudości do Desny. Deszkowice (Deszkowyczi) – na prawym brzegu Sudości, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 239–240, 273, 302, 341, 424, 443.

203/1120

k. 82 – 82v

Warszawa, 7 marca 1635

Król nadaje po kaduk po zdrajcy, mieszczaninie ryskim Martinie Hermes szlachetnemu Fromholdowi Tyzenhauzowi¹, który wykazał się niezachwianą wiernością podczas wojny inflanckiej, obecnie egzulantowi z Inflant, który utracił majątek i pozostaje bez środków do życia, dobra obejmujące wieś Menhoff w starostwie orleńskim, w powiecie wendeńskim, dobra nieruchome i ruchome, w tym 4 tysiące złotych polskich w gotówce.

Dokument opieczętowany pieczęciami koronną i litewską, podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ W dok. *Gronholdi a Tysenhausen de Tegi et Feseri*.

204/1121

k. 82 – 82v

b.m.d.

Król zezwolił na oblatę dokumentu w kancelarii mniejszej, wystawionego w Warszawie 10 maja 1631, opieczętowany pieczęcią koronną, podpisanego przez Zygmunta III i Łukasza Zdrojowskiego. Zygmunt III dla dobra Królestwa, zbawienia dusz, odparcia zakusów szatana i heretyków, strażnikom prawdziwego Kościoła Bożego, przychyła się do prośb ojców Towarzystwa Jezusowego w mieście królewskim Winnica¹. W Winnicy schronienia udzielił im i ofiarował siedzibę [Aleksander] Bałaban starosta winnicki², nie mają jednak dogodnego i wystarczającego miejsca do budowy kościoła, przyobiecane im od trzydziestu lat, dlatego Zygmunt III przysądza im plac naprzeciw zamku, do budowy kościoła, domu zakonnego, potwierdza fundację i jej wsparcie przywilejem i pieniędzmi. Uwalnia jednocześnie plac dany jezuitom od jurysdykcji świeckiej, wszelkich podatków na rzecz tak skarbu, jak starosty, przyłączając do wolności i prawa kościelnego³.

j. łac.

¹ Winnica (ukr. Winnycja) nad Bohem u ujścia Winniczki, nieformalna stolica woj. braławskiego, miejsce sejmików i sądów, SGKP XIII, s. 553–558. ² W dokumencie puste miejsce na imię, chodzi o zm. w 1637 r. Aleksandra Bałabana, star. winnickiego 1616 (1615?)–1622, Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 151. ³ Pod dokumentem ½ pustej, skasowanej strony.

205/1122

k. 84v – 85

Warszawa, 15 marca 1635

Król zezwala na dokonanie przez Annę Ligęzinę *de Jakubowice*, żonę niegdyś Hermolausa Ligęzy z Bobrku podskarbiego koronnego, starościny olsztyńskiej, córkę Jana Karola Tarły starosty zwoleńskiego i jego żony Marianny, cesji wsi Siedlec¹ w starostwie olsztyńskim na rzecz Wojciecha (*Alberta*) Kownackiego cześnika wiskiego, zasłużonego w licznych ekspedycjach wojennych, zwłaszcza w Wołoszczyźnie pod znakiem Jana Karola Chodkiewicza hetmana wielkiego litewskiego, oraz na rzecz małżonki wspomnianego Kownackiego. Po dokonaniu cesji, posesor winien wpłacać dupłą kwarty do skarbu rawskiego. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Siedlec, Syedlec, Szedlec, 9 km na płn. od Olsztyna, SGKP X, s. 505; Karol Nabiałek, *Starostwo olsztyńskie od XIV do połowy XVII wieku*, Kraków 2012, s. 191, 234.

206/1123

k. 85 – 85v

Warszawa, 27 lutego 1635

Król potwierdza posesję kuźnicy przy wsi Żdżar¹ w starostwie dobczyckim uczciwym Maciejowi Gusce (*Guska*) i jego żonie Agnieszce, z przynależnościami, w tym czterema ogrodami i stawem. Król nadaje też prawo warzenia piwa na użytek domowy. Po śmierci małżonków kuźnica będzie podlegała wykupowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Żórkowskiego.

j. łac.

¹ Zdżar, Zdżar (Żdżary?) – nie znaleziono w starostwie dobczyckim.

207/1124

k. 85v – 86

Kraków, 19 marca 1633

Król przychyła się do prośby jezuitów, przedstawionej przez niektórych doradców o potwierdzenie zakupu 8 domów w mieście Krośnie¹ oraz ogrodu na przedmieściu na potrzeby tamtejszego kościoła i kolegium jezuickiego. Król przenosi wszystkie posiadłości jezuickie na prawo i wolności kościelne, uwalniając od ciężarów miejskich. Potwierdza swobodne dysponowanie gruntem

w obrębie murów, włącznie z wolnym dostępem do wieżyczki w murach miejskich, przy kolegium².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Lipskiego referendarza koronnego.

j. łac.

¹ Krosno, Korosno nad Wisłokiem, przy ujściu Lubatówki, SGKP IV, s. 706–709. Domy – zob. S. Załęski, *Jezuici w Polsce*, T. IV, cz. III, Kraków 1905, s. 1115–1116. ² Tj. od ulicy Sukiennej, S. Załęski, *Jezuici w Polsce, tamże*, s. 1116–1117.

208/1125

k. 86 – 87

Warszawa, 3 marca 1635

Król nadał tenutę libuską Andrzejowi Reyowi z Nagłowic dworzaninowi pokojowemu za zasługi podczas pokoju i wojny, za panowania Zygmunta III oraz własnego, a zwłaszcza w poprzedzającym roku pod Smoleńskiem. Ponieważ Rey zasłużył się jeszcze ostatnio podczas ważnych dla Rzeczypospolitej rokowań, król zmienia zapis przywileju dotyczący tenuty, anulując obowiązek wypłaty pensji dwóch tysięcy złotych Stanisławowi Działyńskiemu¹ kasztelanowi gdańskiemu oraz drugich dwóch tysięcy pewnym żołnierzom, uwalnia też z obowiązku zapłaty corocznie dupli kwarty, oraz części należnych królowi. Zezwala na dokonanie cesji tenuty libuskiej synowi, Mikołajowi Reyowi z Nagłowic, któremu obiecuje poprawę warunków nadania, i otrzymanie pełni dochodów z tenuty. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ W dok. Mikołaj, ale kaszt. gdańskim 1628–1637 był Stanisław D., por. U V/2, nr 429.

209/1126

k. 87 – 87v

Warszawa, 8 marca 1635

Król w minionym roku w obozie pod Smoleńskiem nadał Andrzejowi Reyowi z Nagłowic dworzaninowi pokojowemu tenutę libuską, po Janie Kochanowskim chorążym koronnym, który początkowo trzymał ją w administracji, i na koszt Zygmunta III wyposażył w bydło i zasiewy jare, które nakłady winny być zwrócone do skarbu. Władysław IV scedował te pretensje na korzyść Reya, który stale oddaje liczne posługi i teraz będzie mógł prawnie dochodzić roszczeń. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

210/1127

k. 87v – 88

Warszawa, 27 luty 1635

Król zezwala Janowi Nurkowskiemu i Lukrecji małżonkom, którym przywilejem na sejmie koronacyjnym potwierdził posiadanie pól we wsi Skotniki i folwarku zwanego Pilchowskie, leżących pomiędzy polami wielkorządów krakowskich zwanymi Rybczyńska i Czołczyna¹, a ustąpionych przez wielkorządcę Stanisława Witowskiego, na cesję tychże pól i folwarku, na rzecz małżonków Stefana Kozubskiego i Zuzanny. Zgodnie z przywilejem na koronacji płacą 8 złotych na św. Marcina [11 XI], wolni od innych ciężarów. Po ich śmierci dobra będą podlegały wykupowi z uwzględnieniem nakładów na restaurację budynków folwarcznych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Skotniki, wieś ok. 10 km na pld.–zach. od Krakowa, blisko Tyńca, ob. część miasta. SGKP X s. 711. Pilchowska rola, Ribczyńska – LWKra1659, cz. 2, s. 391.

211/1128

k. 88 – 89

Warszawa, 7 marca 1635

Król zezwala Anzelmowi Kotlicz na cesję dóbr lennych Mojza (*Moysa*) Auzdrych¹ w Inflantach, w trakcie rujeńskim na rzecz Adriana Akkristaff, wiernie służącego, zwłaszcza w wojnach inflanckiej, moskiewskiej i pruskiej. Prawo dziedziczenia lenna ma małżonka i legalni potomkowie męscy, na zasadach innych dóbr lennych. Każdy z chłopów corocznie winien oddawać miarę pszenicy zwaną pur i miarę jęczmienia najbliższej działającej parafii katolickiej².

Dokument opieczętowany pieczęciami mniejszymi koronną i litewską i podpisany przez Władysława IV oraz Marcjana Tryznę, referendarza i pisarza litewskiego.

j. łac.

¹ Nie zlokalizowano. ² Sumariusz tego dok. Michała Kuleckiego na podstawie oryginału w LVVA w Rydze (Latvijas Valsts vestures arhivs) Fond 6651 4 0837. W „ryskim” dokumencie pisownia Auzdrych i Auxdrych; Akristoff, Akristoff, Akrysztaff (<http://www.postdiploma.pl/ryga.xml>). Przy dok. notka ks. Stanisława Siedleckiego. Kulecki słusznie sugeruje, że dokument wyszedł z kancelarii litewskiej.

212/1129

k. 89 – 89v

Warszawa, 9 marca 1635

Król za wstawiennictwem pewnych doradców, przychyła się do prośby rajców i delegatów miasta Kościana¹, Wawrzyńca Moderskiego i Marcina Krzywińskiego, i wyraża zgodę na uwolnienie miasta wzorem Wschowy, Leszna i innych, od wszelkich ceł od towarów krajowych i zagranicznych, także z tego względu, by miasto Kościan uzyskało środki na naprawę murów miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV oraz Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Kościan, niem. Kosten, 32 km na póln. od Leszna (drogą), stolica powiatu, SGKP IV, s. 440–442.

213/1130

k. 89 – 90v

Warszawa, 18 marca 1635

Król w uznaniu zasług Laurentego Drewińskiego¹, swego sekretarza i dworzanina pokojowego, cześnika wołyńskiego, który służył w młodości w wojsku kwarcianym za Stefana Batorego, za Zygmunta III pod Byczyną, potem mimo nadwątłych sił na sejmikach i sejmach i do podeszłego wieku zaprawiał synów do służby Ojczyźnie, nadaje mu na wieczność wieś Omelno (*Omelna*)² w powiecie łuckim województwa wołyńskiego, jako kaduk po bezecnym Abrahamie Strybelu (*Strybelu*).

Dokument opieczętowany, podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ U III/5, nr 617 – Ławryn Drewiński. ² Omelno, Omelna (Omelno?) wieś w pow. łuckim, 38 km od Łucka, na pld. od miast. Kołki, SGKP VII, s. 530; XV cz. 2, s. 410. Por. dok. nr 234.

214/1131

k. 90v – 91v

Warszawa, 15 III 1635

Król transumuje i potwierdza przywilej pergaminowy Zygmunta III wydany w Warszawie 16 I 1627 z kancelarii mniejszej, z podpisem króla i Jakuba Zadziką,

dla miasta Wierzbnika¹ w województwie sandomierskim, na rzecz opactwa św. Krzyża, w osobie opata, Bogusława Radoszowskiego Boksy², biskupa kijowskiego, który na gruntach swego opactwa nad rzeką Kamienną (*Kamiona*)³ chcąc lokować miasto, zwrócił się o potwierdzenie do króla. Zygmunt III chętnie go udzielił, nadając na wzór innych miast Wierzbnikowi prawo saskie albo magdeburskie, ustanawia coroczne jarmarki, pierwszy na Zielone Świątki (*Festo Pentecostes*), drugi na św. Michała Archanioła [29 IX], trzeci pośrodku [postu] czterdziestodniowego (*quardagesimae*); targi cotygodniowe we czwartki i piątki. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Por. taki dok. z datą 20 III 1635, nr 255/1167. Wierzbnik, miasto na płn. stokach pasma Łysogórskiego, na lewym brzegu Kamiennej, ob. część Starachowic. SGKP XIII, s. 398–399. ² Także Radoszewski Boksa. ³ Kamienna, rzeka powstała z połączenia dwóch strumieni, lewy dopływ Wisły, długości ok. 156 (?) km. SGKP III, s. 768–769.

215/1132

k. 91v – 92

Warszawa, 20 III 1635

Król potwierdza zapis tysiąca złotych polskich przez Mikołaja Mieleckiego zmarłemu już czcigodnemu Krzysztofowi Marciszowskiemu plebanowi w Czerminie¹ zeznany przed aktami grodzkimi sandomierskimi, uznając to za zapis na rzecz kościoła czermińskiego². Przy braku spadkobierców Mieleckiego spuściznę przejął skarb; król zrzeka się kwoty zapisu i upoważnia Jakuba Wesołowskiego (*Wesolouio*) więzownickiego (*więzownickiego*) i Mateusza Glancerina gorlickiego proboszczów, jako egzekutorów testamentu wspomnianego plebana, do windykowania jej na korzyść wspomnianego kościoła czermińskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Chodzi zapewne („Czerminen.”) o wieś 13 km drogą na pld.–zach. od Mielca, nad rzeczką Breniem w pow. sandomierskim. SGKP I, s. 810. ² Pod wezwaniem św. Klemensa.

216/1133

k. 92 – 93v

Warszawa, 15 luty 1635

Król na prośbę Adama Olbrachta Przyjemskiego z Przyjma oboźnego koronnego zasłużonego Rzeczypospolitej, zgadza się obdarzyć miasto Osieczna¹ wolnościami i przywilejami na wzór innych, niedawno fundowanych, mianowicie potwierdza fundację i ustrój władz prywatnego miasta dziedzicznego, ordynacje cechów i innych korporacji rzemieślniczych, miejskich, w tym założonego przez dziedzica Bractwa Strzeleckiego (*Fraternitatem Sagittariorum*). Aby z wywozu tego rodzaju towarów poza Królestwo nie tracić korzyści i pożytków publicznych, na wzór innych miast handlowych ustanawia skład tkanin lnianych i konopnych, zarówno wywożonych, jak i wwożonych do Królestwa, wyznacza w mieście skład towarów tkackich dla Wielkopolski, czemu nikt nie ma przeszkadzać, z zastrzeżeniem praw miast, w których takie składy dawniej powstały. Ustanawia ochronę prawną woźnicom i kupcom jadącym z, i do Osieczna ze wspomnianymi towarami, jak przysługuje odwiedzającym jarmarki w miastach królewskich. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Osieczna, Osieczno, niem. Storchnest, 9 km na pñ.–wsch. od Leszna, SGKP VII, s. 624–625.

217/1134

k. 89 – 90v

Warszawa, 15 marca 1635

Król nadaje wieczyście dobra ruchome, nieruchome oraz pieniądze i zobowiązania po Wawrzyńcu Rębińskim, Janowi Szydłowskiemu żołnierzowi weteranowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

218/1135

k. 94 – 94v

Warszawa, 18 marca 1635

Król zaleconego sobie uczciwego Andrzeja Jozwowica kupca i mieszczanina kijowskiego za zasługi przy Stanisławie Koniecpolskim kasztelanie krakowskim i hetmanie wielkim koronnym pod Perejasławiem¹, pod Smoleńskiem, gdzie wysyłał swe statki, i gdzie po rozbiciu jednego z nich poniósł niemałe szkody w towarach, uwalnia od nowo wprowadzonego myta szlacheckiego na wodzie i lądzie, i od innych podatków i popłatków płaconych od statków, zarówno od samego statku, jak towarów na nim przewożonych, oraz przewozu lądem po rozładunku, wyjąwszy podatki na potrzeby publiczne Rzeczypospolitej. Uwalnia także jego dom w Kijowie od przyjmowania gości, mianowicie żołnierza Wojska Polskiego i Zaporoskiego [sic], wyznaczania gospód oraz od składek na tychże żołnierzy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Może chodzi o walki z powstaniem kozackim w 1630 r.

219/1136

k. 94 – 94v¹

Warszawa, 19 marca 1635

Król wyraża zgodę Jakubowi Szczawińskiemu (*Szczawińskiemu*) z Ozorkowa², wojewodzie brzeskiemu kujawskiemu, staroście gąbińskiemu, na dokonanie cesji cła wodnego włocławskiego³ jego synowi, Janowi Szymonowi Szczawińskiemu (*Szczawińskiemu*) z Ozorkowa staroście łączyckiemu, zasłużonemu w licznych ekspedycjach wojennych już za Zygmunta III, posłowi na sejmy z województwa łączyckiego i znakomitemu obywatelowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Błąd w paginacji: po karcie 94 następuje kolejny raz karta 94. ² Miasto nad Bzurą przy drodze Łęczycza–Zgierz, 14 km na pld. od Łęczycy, SGKP VII, s. 790–791. ³ W dokumencie „*super theloneum aquaticum ad Vladislaviam*”. Włocławek, Vladislavia, niem. Leskau, miasto na Kujawach, stolica biskupstwa, SGKP XIII, s. 697–708.

220/1137

k. 94v – 95

Warszawa, 6 marca 1635

Król dobra ruchome, nieruchome oraz pieniądze i zobowiązania, jako kaduk po zmarłym Mironie Praezeskuł, Mołdawianinie, nadaje na wieczność Piotrowi Jacimirskiemu żołnierzowi weteranowi, służącemu z wielką sławą w ekspedycjach za panowania Zygmunta III i obecnie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

221/1138

k. 95 – 95v

Warszawa, 16 marca 1635

Władysław IV mając na względzie zasługi Aleksandra Kisiela Dorohinickiego¹ z Brusilowa, który służył pod różnymi chorągwiami nie opuszczając żadnej ekspedycji, pod Chocimem² z odwagą, uszczerbkiem zdrowia i majątku walczył pod chorągwią Adama Żurawińskiego (*Żorawińskiego*) kasztelana bełskiego, także w Prusach, gdzie poległ jego brat Paweł Kiesel, nadaje mu dobra lenne po Moskwicinie Awdakimie (*Audakimie*) Witowtowym w nowogrodczyźnie i Księstwie Siewierskim nad rzekami Desną (*Desną*) i Siemią³, puste bojarszczyzny zwane Horbów⁴, Wiśnin⁵, Zmietniów⁶, Piekurow⁷, Uzdżica⁸, z których czerpać ma wszystkie dochody, wyjąwszy towary leśne i saletry, które wymagają osobnego pozwolenia królewskiego. Prawa lenne odziedziczy małżonka i legalni potomkowie męscy, z obowiązkiem obrony Zamku Siewierskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ W dok.: „Dorohinicki” i „Dorohenicki”. ² Chocim, Hotin, Chotyn, zamek i miasto w Mołdawii nad Dniestrem, 20 km na pld. od Kamieńca Podolskiego. Tu chodzi o bitwę z 1621 r. ³ Zapewne rz. Sejm, lewobrzeżny dopływ Dniepru dł. 748 km, zob. niżej przypis do siola Piekurow. ⁴ W metryce „Horbów”. Horbów, Horbiv, siolo w pow. nowogrodzkim siewierskim, w rejonie Sośnicy nad rzeką Ubidą, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 296, 411, 423, 440. ⁵ Wiśnin, Wysznyn, siolo w pow. nowogrodzkim siewierskim, w stanie kołohorodnym, na skraju kompleksów leśnych nad Desną, zapewne tożsama z ob. Wyszenką, 94 km drogą, na pld.–zach. od Nowogrodu Siewierskiego, 28 km w górę rzeki w stosunku do Zmietniowa, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 29, 411, 423. ⁶ Zmietniów (Zmietniw albo Uzmietniw), siolo w pow. nowogrodzkim siewierskim, w stanie kołohorodnym, na prawym brzegu i blisko Desny, ok. 87 km drogą na pld.–zach. od Nowogrodu Siewierskiego, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 411, 424, 440. ⁷ Piekurow (Pekariw albo Zubynky), siolo w pow. nowogrodzkim siewierskim w stanie kołohorodnym, na prawym brzegu rz. Sejm i lewym Desny, blisko ujścia Sejmu do Desny, ok. 98 km drogą na pld.–wsch. od Nowogrodu Siewierskiego, ok. 14 km na pld.–zach. w linii prostej od Zmietniowa, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 428, 440. ⁸ Uzdżica (Uzdycja), siolo w pow. nowogrodzkim siewierskim, w stanie podputywlskim, ok. 10 km w linii prostej na pld.–zachód od Głuchowa/Hłuchowa, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 256, 411, 430.

222/1139

k. 95v – 96

Warszawa, 10 marca 1635

Król pozwala małżonkom Jaroszowi Targoniemu i Fedorze Wieliczkowej na cesję prawa lennego na dobra i derewnie Kiriowczyce¹ w ujeździe Nowogródka Siewierskiego na rzecz Wasyla (*Waśila*) Wołka, dobrze zasłużonego w różnych ekspedycjach wojennych. Może z tych dóbr czerpać wszystkie dochody, wyjąwszy towary leśne i saletry, które wymagają osobnego pozwolenia królewskiego. Prawa lenne odziedziczy małżonka i legalni potomkowie męscy, z obowiązkiem obrony Zamku Siewierskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Ten sam dokument – nr 254/1166, z datą 20 III 1635. Kiriowczyce (Kyryjiwszczyna), dobra w pow. nowogrodzkim siewierskim nad rzeką Ubidą (Ubid), na pld.–zachód od Sośnicy, blisko ujścia Ubidy do Sejmu; ob. Kyryjwka leży ok. 10 km na pld. od Sośnicy, Kułakows’kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 238, 243, 296, 439.

223/1140

k. 96 – 97

Warszawa na sejmie, 17 marca 1635

Król przychyła się do prośby i racji Tomasza Zamoyskiego z Zamościa, hrabiego na Tarnowie, podkanclerzego koronnego, oraz władz miasta Zamościa¹. Po sprawdzeniu przez rewizorów królewskich, którzy stwierdzili koło Zamościa liczne miejsca błotniste oraz wybudowane długie tamy i groble, kamienne drogi, mosty, które wszystkie wymagają nakładów oraz napraw. Król zezwala na wieczyste ustanowienie w Zamościu ceł na pokrycie inwestycji i napraw. Będą je płacili woźnice, kupcy i inni tego rodzaju ludzie, zgodnie z prawami i zwyczajami Królestwa, mianowicie na drogi zezwala na cło zwane burkowe², po solidzie³ od każdego wozu, drugi podatek zwany grobelne, a na tamy, na mosty i [miejsca błotniste] na przedmieściach [i ich usunięcie] trzeci, co razem daje grosz od każdego wozu. Nadto od dużej sztuki była pół solida, zaś od małej, ternara⁴, w zamian za co są zobowiązani naprawiać drogi. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zamość nad Topornicą i Łabuńką (Wieprzec), 87 (83) km na pld.–wsch. od Lublina, 37 (29) km na pñn. od Tomaszowa, SGKP IV, s. 375–381, XV, cz. 2, s. 712–713. ² Inaczej „brukowe”. ³ Solid albo szeląg – 1/3 grosza. ⁴ Ternar – trzy denary = 1/6 grosza.

224/1141

k. 97 – 97v

Warszawa, 19 marca 1635

Król zezwala Józefowi Łysohorskiemu (*Łysohorskiemu*) na dokonanie cesji posiadanych dożywotnio części wsi Łysohorce (*Lyśohorce*)¹ w powiecie chmielnickim na rzecz Jakuba Serbinowskiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Łysohorce (Lysohirka), wieś w woj. podolskim, ok. 15 km (drogą) na pld.–zach. od Chmielnika.

225/1142

k. 97v – 98

Warszawa, 20 marca 1635

Król zaleconemu sobie żołnierzowi Andrzejowi Mokrskiemu, zasłużonemu w ekspedycjach przeciw wrogom chrześcijaństwa, potem w Prusach, i w ostatniej przeciw Moskwie w chorągwi Jeremiego Wiśniowieckiego, nadaje wieczyście przypadłe kadukiem dobra ruchome i nieruchome oraz pieniądze po Marku Sawiczu. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

226/1143

k. 98 – 99

Warszawa, 28 lutego 1635

Król zezwala na cesję przez Zdenka Szampacha (*Szapacha*) starostwa krzepickiego¹ na rzecz hrabiego Teodora Tarnowskiego, syna Joachima wojewody wendeńskiego, pochodzącego z wielce zasłużonej rodziny², z zastrzeżeniem obowiązku napraw budynków zamku krzepickiego³ oraz

folwarcznych, a zwłaszcza dachów, strzeżenie tychże i lasów, przeznaczania rocznie 300 złotych na reperację zamku krzepickiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Woj. krakowskie. ² W dokumencie opis zasług wojewody wendeńskiego z własną chorągwią pod komendą Jana Zamoyskiego, w Mołdawii, Wołoszczyźnie i Inflantach, gdzie zdobył najwarowniejszy zamek, itd. ³ Krzepice, miasto nad Liczwartą (Liswarta) i strumieniem Bieszczą, na gr. ze Śląskiem, przy drodze Częstochowa – Wieluń, SGKP IV, s. 782–784, XV, cz. 2, s. 180.

227/1144

k. 99 – 99v

Warszawa, 20 marca 1635

Król nadaje swemu dworzaninowi Olędzkiemu (*Olęckiemu*)¹, zasłużonemu pod chorągwią królewską, urząd chorążego drohickiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Zapewne Tomasz Olędzki (Olendzki); w dok. dwukrotnie puste miejsce na imię, tak samo puste miejsce na imię i nazwisko poprzednika na urzędzie, Sebastiana Suchodolskiego. Wg U VIII, nr 356, 357, Suchodolski zm. przed 30 XI 1636, kiedy to Olędzki otrzymał urząd, niniejszy dokument wg U VIII nr 357 to nominacja dla nieznanego Olędzkiego. Por. dok. 324/1236.

228/1145

k. 99v

Warszawa, 17 marca 1635

Z kancelarii wydano generalne potwierdzenie praw miasta Kłodawy¹. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Kłodawa 31 km od na pñ.–wsch. od Łęczycy, SGKP IV, s. 180–181. Dok. w formie regestu.

229/1146

k. 99v

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie praw przedmieszczanom Leżajską¹. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Leżajsk w z. przemyskiej, siedziba starostwa. Dokument w formie regestu.

230/1147

k. 99v

Warszawa, 20 marca 1635

Potwierdzenie praw miasta Stary Leżajsk¹. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Chodzi o pierwotnie lokowany Leżajsk, przeniesiony w 1524 r. w inne miejsce (Leżajsk Zygmuntowski), potem wieś Stare Miasto (Staremiasto), leżące kilka km na pñ.–zach. od Leżajskiej, blisko Sanu, zob. poprzedni dok. LWRusk1661, cz. I, s. 217. Dok. w formie regestu.

231/1148

k. 99v

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie praw Piotra Żarczyńskiego sołtysa we wsi Trzeboś¹ w starostwie leżajskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Wieś 3,5 km na pld.–wsch. od Sokołowa Młp. Dokument w formie regestu.

232/1149

k. 99v

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano potwierdzenie generalne praw miasta Wschowa¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

233/1150

k. 100 – 100v

Warszawa, 20 marca 1635

Król za wstawiennictwem pewnych doradców Wilhelmowi Taube, Inflantczykowi wiernemu Rzeczypospolitej zasłużonemu podczas wojny w Prusach za Zygmunta III, nadaje kaduk po młodszym jego bracie Jerzym (*Georg*) Fryderyku Taube, żołnierzu zasłużonym w Inflantach i Prusach, który podczas sześcioletniego rozejmu przeszedł na stronę wroga i osiadł w dobrach żony w Estonii. Nadanie obejmuje dobra dziedziczne i lenne zwane Seswey¹ w Inflantach, z wszystkimi przynależnościami i będzie dziedziczone przez legalnych potomków męskich, z ciężarami wyrażonymi w dawnym, oryginalnym przywileju Zygmunta III i z zastrzeżeniem praw Kościoła katolickiego.

Dokument opieczętowany pieczęciami koronna i litewską, podpisany przez króla Władysława IV.

j. łac.

¹ Seswey – prawdopodobnie chodzi o niem. Seßwegen, łot. Cesvaine, 120 km drogą na pñn.–zach. od Rzeżycy, i tyleż na pld.–wsch. od Wenden/Kiesi.

234/1151

k. 100v – 101

Warszawa, 20 marca 1635

Król nadaje wieczyście zasłużonemu Rzeczypospolitej Hrehoremu [Światopełkowi]¹ Czetwertyńskiemu kaduki, obejmujące dobra ruchome, nieruchome i sumy pieniężne, oprócz wsi Omelno (*Omelna*) w powiecie łuckim województwa wołyńskiego, już nadanej komu innemu², po obłożonych na obecnym sejmie infamią Abrahamie (*Abramie*) Strybelu i Hrehorym Staweckim z województwa kijowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Światopełk to część nazwiska. ² Por. dok. 213/1125.

235/1152

k. 101 – 101v

Warszawa, 20 marca 1635

Król zezwala małżonkom Mikołajowi Wróblewskiemu i Zofii Konieckiej na cesję wójtostwa w miasteczku Mikołajów¹ w tenucie drohowiskiej, na rzecz małżonków Piotra i Anny Chroślickich (*Chroslicki*). Po śmierci tych ostatnich dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Mikołajów nad Dniestrem, 21 km na płn.–zach. od Żydaczowa, SGKP VI, s. 403–405.

236/1153

k. 101v – 102v

Warszawa, 15 marca 1635

Król zgadza się na wciągnięcie do akt dokumentu papierowego przedstawionego przez Wilhelma (*Guilhelmi*) Home. W liście skierowanym do sądu i magistratu do miasta Janowa (*Jacanova*)¹ w Polsce burmistrz (*praefectus*) Ballim i rajcy królewscy miasta Edynburga w Królestwie Szkocji, na posiedzeniu w dniu 20 VI 1607², wywiedli jego legalne pochodzenie, jako prawowitego syna uczciwego Roberta Home, parafianina i mieszkańca wicehrabstwa Raxburg oraz jego żony Marii Barriae. Wilhelm Home odebrał przystojne wychowanie i edukację, następnie zajmował się przez sześć lat handlem w obcych krajach, a obecnie zamieszkuje w Polsce w mieście Janów (*Jakanova*). List spisał w zastępstwie³ magister Jan Hay (*Hay*), pod nieobecność pierwszego pisarza, magistra Alexandra, w Edynburgu 20 VI 1607⁴ (*pridie kalendas julii*), przywieszono też pieczęć miasta Edynburga. Król potwierdza wspomniany dokument w całości. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Identyfikacja niepewna, być może Janów Biskupi, wł. biskupów łuckich, obecnie Janów Podlaski, SGKP III, s. 420–422, XV cz. 1, s. 636. ² W dokumencie: „...coram nobis in Senatu Calatisque Comitibus”. ³ „Clericum nostrum deputatum”. ⁴ Data wg starego stylu, tj. kalendarza juliańskiego, wg nowego, gregoriańskiego 30 VI 1607.

237/1154

k. 102v – 103

Warszawa, 18 marca 1635

Król zezwala Chalczyńskim¹ na cesję pewnych części wsi Chalczyna (*Halczyńce*)² w starostwie barskim, na rzecz swoich synów, Chalczyńskich³, najpierw Wasyla Demka⁴, Jana Miłodan (*Milodan*)⁵, Jaśka Prokopa⁶, Wołodii⁷, Ławryna Stefana⁸, Daniły Fedora⁹, Hryčka Jaśka¹⁰. Posiadanie jest dożywotnie, Chalczyńscy winni pełnić służbę wojskową i inną na rzecz zamku barskiego, zgodnie z prawem lennym i zwyczajem. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Chalczyńscy albo Halczyńscy, Boniecki VII, s. 231. ² W dok. *Chalczyn*, *Halczyńce*, *Chalczyńce*; *Halczyńce* – Jabłonowski, *Lustracje Królewsczyzn*, s. 32. ³ Dok. zawiera dwie listy młodych „Halczyńskich”, pierwsza wymienia 13 imion, ale przy braku przecinków (jest jeden), trudno stwierdzić, o ile osób chodzi. Druga list podaje 6 imion, tym razem oddzielonych znakami przestankowymi, co sugeruje, że było sześciu synów i tak też przyjęto, choć nie można uznać tego za pewne. ⁴ W drugiej liście brak Wasyla, jest Demko. ⁵ W drugiej liście „Jasco Woldam”. ⁶ Na drugiej liście „Iwan”. ⁷ Na drugiej liście „Wołodami”. ⁸ Na drugiej liście nie ma Ławryna, jest Stefan. ⁹ Na drugiej liście nie ma Daniły, jest Fedor. ¹⁰ Na drugiej liście nie ma Hryčka, jest Jasko.

238/1155

k. 103 – 103

Warszawa, 28 luty 1635

Z kancelarii wydano confirmację przywileju Zygmunta III na rzecz poddanych we wsi Broza Cyganka¹, z zastrzeżeniem później wydanych dekretów. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Pierwotnie w dok. napisano „Broza Cyganskich”, potem najpierw wykreślono „ch”, „i” przerobiono na „a”, przez co powstała nazwa „Broza Cyganska”, potem „s” przekreślono. Identyfikacja niepewna. Dokument w formie regestu.

239/1156

k. 103v

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający prawa [cechu?] rzeźników miasta Olkusza¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

240/1157

k. 103v

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający prawa nadane Żydom w Kowlu przez Zygmunta III, a także list kasztelana krakowskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ S. Koniecpolski był star. kowelskim od 1624, Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 241. Dokument w formie regestu.

241/1158

k. 103v

Warszawa, 11 marca 1635¹

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający Chaleckiemu (*Haleckiemu*)² prawo do osadzonej wsi zwanej Ryssów (*Ryßsow*)³.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Data niepewna. Pozostałe w tej serii dok. wydano z datą „XV” marca, tu jednak zapisaną jak „XI” czy wręcz „XL”. ² Chaleccy albo Haleccy h. własnego, Boniecki II, s. 335–337. ³ Niezidentyfikowana, może chodzić o Rysiów, Rysowo, Rysowa, itd. Dok. w formie regestu.

242/1159

k. 103v

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument nadający kaduk Wojciechowi (*Albertowi*)

Dramińskiemu żołnierzowi weteranowi, po plebeju Sułyszu¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

243/1160

k. 103v – 104

Warszawa, 12 marca 1635

Król dla zachęcenia Jana Jackiewicza, weterana zasłużonego w ekspedycji wołoskiej pod komendą nieżyjącego już pułkownika Samuela Paca, oraz w ostatniej wojnie moskiewskiej w pułku Aleksandra Piaszczyńskiego (*Piaszczyńskiego*) kasztelana kamienieckiego, a potem Łukasza Żółkiewskiego starosty kałuskiego i perejasławskiego, nadaje mu pustynię Prowale Samborskie (*Szamborskie*)¹, między ujściem bagniska Skorzenia, do płaskiej dębiny, a płaską groblą przez Błoto Szamborskie do wierzchu Błota Bachmacza², także Uroczysko nad rzeczką Pliska³ o powierzchni pięćdziesięciu włók, w Księstwie Czernihowskim dziedzicznym prawem lennym, wraz z wszystkimi

przynależnościami i dochodami, poza wyrabianiem towarów leśnych i saletr, co wymagać będzie udzielenie zgody przez króla, oraz z obowiązkiem obrony Zamku Czernihowskiego wzorem innych dzierżawców, pod groźbą utraty lenna. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Może chodzi o Sambor (Sambir) Wielki, oraz Sambor (Sambir) Mały nad rz. Niedrą, wieś odległe 28 i 20 km na pld.–zach. od Konotopu w woj. czernihowskim (SGKP X, s. 227). Sumaryzowane tu nadanie było chyba omyłką, gdyż dobra Sambor (Sambir) z 200 włók ziemi nadano w 1620 r. Samuelowi Pacowi, a potem potwierdzono synom Samuela, Janowi i Dominikowi, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 260–261. ² Bachmacz, miasteczko 51 km drogą na zach. od Konotopu, w jego pobliżu leżało wspomniane błoto, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 259–260, 277–278, 378, 432. ³ W metryce „*Pliscze*”. Pliska, rzeka; prawdopodobnie tożsama z płynącą na pld.–zach. od Bachmacza, przez miejscowość Płysky, zob. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 259.

244/1161

k. 104v

Warszawa, 16 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający pewien kontrakt pomiędzy Maciejem Reke i Henrykiem Butlerem¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

245/1162

k. 104v

Warszawa, 14 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający posiadanie karczmy i połowy pola Elźbiecie Krey (*Krey*) w powiecie ...¹

Dokument podpisany przez Władysława IV i Krzysztofa Korwina Gosiewskiego pisarza Wielkiego Księstwa Litewskiego.

j. łac.

¹ W Metryce powiecie „*Tuhumen*”, z pewnością chodzi o Inflanty – stąd podpis kancelisty litewskiego. Dok. w formie regestu.

246/1163

k. 104v

Warszawa, 16 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument na pewne piaszczyste łąny nieużytków, powodowane przez wylewy Wisły, we wsi Schonberg w starostwie nowodworskim (*Tiegenhof*) na rzecz Izraela Waltman (*Valtman*), z obowiązkiem płacenia czynszu rocznego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Zob. dok. nr 163/1075, Izrael Waltman występuje jako posesor w star. malborskim, z przywilejem wydanym 24 III 1635; por. też dok. nr 143.

247/1164

k. 104v–105

Warszawa, 20 marca 1635

Król zezwala Konstantemu Połubińskiemu (*Połubieńskiemu*) wojewodzie parnawskiemu na cesję dóbr lennych Bakłan i Kurow² w ujeździe Nowogrodu Siewierskiego na rzecz Aleksandra Bykowskiego (*Bykoyskiego*)² sędziego grodzkiego rzeczyckiego, który będzie je posiadał dziedzicznie, z wszystkimi pożytkami, za wyjątkiem towarów leśnych i saletry, z obowiązkiem obrony

Zamku Nowogrodzkiego [Siewierskiego] jak to opisano w przywileju wojewody parnawskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Bakłan, *Bohlan*, *Bochlan* i Kurow nad dopływami Sudości (Sudost'), prawego dopływu Desny, w powiecie nowogrodzkim siewierskim, w stanie radohoskim, zob. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 358, 415, 422, 426, 443 i inn. SGKP XI, s. s. 553. ² A. Bykowski niewiadomego herbu, Boniecki II, s. 283, toż Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 273.

248/1165

k. 105v

Warszawa, 15 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument, w którym Władysław IV wyraża zgodę Bazylemu Sołtykowi podczaszemu nowogrodzkiemu na ustąpienie derewni Wolinicy¹ po Jerzym Krasowskim, na pustynię Ostrów Olajkowski² po Adamie Biedrzyckiem, dóbr z pewnych powodów przypadłych na skarb, na osobę wspomnianego Jerzego Krasowskiego³.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Wolinicy, Wołynyczi, Wołynka, sióło na prawym brzegu Ubidy, ok. 10 km na płn. od Sośnicy, w pow. czernihowskim, co było kwestionowane, gdyż leżała na granicy z pow. nowogrodzkim. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 238, 242. ² Ostrów Olajkowski albo Wałajkowski, we włości domyslińskiej, w pow. czernihowskim, niedaleko Mieny, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 251, 269–270, 432. ³ Użyte w dokumencie zwroty czynią go mało zrozumiałym. Dok. w formie regestu.

249/1166

k. 105v

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument, wyrażający zgodę Terleckiemu¹ na ustąpienie wójtostwa we wsi Rokitna (*Rokitnia*) w starostwie lwowskim na rzecz małżonków Jakuba Zydkiewicza i Doroty².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W dok. puste miejsce na imię. ² Dokument w formie regestu.

250/1167

k. 105v

Warszawa, 18 marca 1635

Z kancelarii wydano przywilej miastu Stanisława Koniecpolskiego kasztelana krakowskiego, Gębarzów (*Gembarzow*)¹ nadający temuż miastu prawo niemieckie, magdeburskie, cztery jarmarki rocznie, cotygodniowe targi w piątki. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Zapewne identyczne z wsią szl. Gębarzów 12 km (drogą) na pld. od Radomia, por. SGKP II, s. 539; por. *Korespondencja Stanisława Koniecpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632–1646*, opracowała Agnieszka Biedrzycka, Kraków 2005, s. 308 – wieś ok. 35 km na południe od Radomia. Dokument w formie regestu.

251/1168

k. 105v

Warszawie, 18 marca 1635

Z kancelarii wydano przywilej miastu Stanisława Koniecpolskiego kasztelana krakowskiego Czeczelnik (*Czaczałnik*)¹ o takim samym brzmieniu, jak dla miasta Gębarzewa².

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Czeczelnik (Czeczelnik, przejściowo Ohlopol) nad Sawrańką, dopływem Bohu, 130 km na wsch. od Winnicy w woj. braławskim, SGKP I, s. 781–782, XV, cz. 1, s. 358. ² Dokument w formie regestu..

252/1169

k. 105v – 106

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający rezygnację z pewnych dóbr położonych we Lwowie, złożony w księgach radzieckich lwowskich przez sławetną Anastazję Popowną, na rzecz sławetnych Mikołaja Malarza (*Pictoris*) i Małgorzaty Popownej, na mocą wzajemnego zapisu Fedora Sienkowicza Malarza (*Pictoris*) i Anastazji Popownej małżonków i przedmieszczan lwowskich, aprobowanego niegdyś przez króla Zygmunta III¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Dokument w formie regestu.

253/1170

k. 106

Warszawa, 21 marca 1635¹

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający Wasylowi (*Basilii*) i Piotrowi Młynarzom² posiadanie młyna we wsi Ożana² w starostwie leżajskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Data niepewna, pierwotnie „20”, poprawione na „21”. ² „Molendinatorum”. ³ W dok. „Ozanka”, Ożana, obecnie Ożanna, wieś na prawym brzegu Sanu nad rzeką Złotą, 10 km na wsch. od Leżajska. LWRusk1661, cz. I, s. 219–220. Dokument w formie regestu.

254/1171

k. 106

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument zezwalający małżonkom Jaroszowi Targoniemu i Fedorze Wieliczekownie na ustąpienie derewni Kiriowczyce (*Krywoczycy*)¹ w ujeździe Nowogródka Siewierskiego na rzecz Wasyla (*Wasila*) Wołka.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Zob. dok. 222/1134 z datą 10 III 1635 i zamieszczony tam przypis. Dokument w formie regestu.

255/1172

k. 106

Warszawa, 20 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument na rzecz opactwa św. Krzyża¹, potwierdzający prawa i wolności miasteczka Wierzbnika.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Por. taki sam dokument – nr 214/1126, z datą 15 III 1635. Dokument w formie regestu.

256/1173

k. 106 – 106v

Warszawa, 10 marca 1635

Król nadaje prawem ziemskim zasłużonemu Feliksowi Śrzedzińskiemu (*Srzedzinski, Szrzedziński*) pewne działły dziedziczne we wsiach Średnie (*Srzednyj*) i Stawce¹ po Jakubie i Zuzannie Ptaszkowskich, mieszczanach miasteczka Biskupice (*Biskupie*)², które to dobra przypadły skarbowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Wsie na pñ.–zach. od Zamościa: Stawce, 65 km (drogą), Średnie (ob. Duże i Małe, ongiś gniazdo rodowe Śrzedzińskich) 24 km. SGKP XI, s. 156; Niesiecki VIII, s. 466–468. ² Biskupice Lubelskie, ob. wieś, dawniej miasto i osada miejska 35 km drogą na pñd.–wsch. od Lublina, SGKP I, s. 238.

257/1174

k. 106v – 107

Warszawa, 20 marca 1635

Król nadaje serwitoriat sławetnemu Hansowi Klewer pasamonikowi, zezwalając na prowadzenie bez przeszkód produkcji i sprzedaży w dowolnym miejscu Królestwa, i korzystanie ze wszystkich prerogatyw serwitora. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

258/1175

k. 107 – 107v

Warszawa, 1 kwietnia 1635

Król nadaje kaduk Janowi Bogdańskiemu, zasłużonemu żołnierzowi, dobra ruchome i nieruchome oraz pieniądze, po Janie Paskowiczu patrycjuszu kleparskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

259/1176

k. 107v

Warszawa, 16 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający wzajemny zapis donacji złożonej w aktach magistratu miasta Warki 20 II 1635 (*feria sexta post festum Sancti Valentini*) przez sławetnych małżonków Jakuba Gordona i Emerencjanę Cywlikówną (*Civlikowna*)¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

260/1177

k. 107v

Warszawa, 16 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający artykuły cechu kuśnierzy w Drohobyczu¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ Dokument w formie regestu.

261/1178

k. 107v – 108v

Warszawa, 15 marca 1635

Król na prośbę mieszczan Drohobycza potwierdza przywilej nadany miastu Drohobyczowi przez Zygmunta III w Warszawie na sejmie 2 VI 1593, zawierający potwierdzenie dawniejszych praw, przywilejów, zwyczajów i dekretów swoich poprzedników, jak i prawo magdeburskie, sądzenie zgodnie z nim spraw sądowych i cywilnych, jak też zgodnie z uchwałami miasta Lwowa, warzenie wódki w karczmach miejskich bez żadnego obciążenia i podatku, przeznaczając dochód na reparację wałów i obronę.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.
j. łac.

262/1179

k. 107v

Warszawa, 20 marca 1635

Król zwalania sławetnego Piotra Gałęskiego przedmieszczanina lubelskiego, który stracił w wyniku pożaru dom i swój dobytek, na przeciąg dziesięciu lat od obowiązku udzielania gospód, oraz sprawowania obowiązków i funkcji wyznaczanych przez magistrat Lublina.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.
j. łac.

263/1180

k. 109 – 109v

Warszawa, 20 marca 1635

Król zezwala zasłużonemu Wojciechowi (*Albertowi*) Laskowskiemu¹, synowi Marcina, zmarłego instygatora koronnego i wojskiego oświęcimskiego, na cesję wsi Jadowniki w starostwie czchowskim w województwie krakowskim, na rzecz Jana Zebrzydowskiego miecznika koronnego, starosty lanckorońskiego².
Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.
j. łac.

¹ Nie notuje go Boniecki XIII, s. 369, Niesiecki, VI, s. 20, ani Uruski. ² Dok. w formie regestu.

264/1181

k. 109v – 110v

Warszawa na sejmie, 25 marca 1635

Król ze względu na klęskę zarazy w Lublinie, biorąc pod uwagę straty spowodowane przechodami żołnierskimi przez dziesięć lat i wysokie podatki, na prośbę magistratu, mieszczan i przedmieszczan oraz niektórych doradców, uwalnia miasto Lublin, a także przedmieszczan od płacenia podwód w koniach oraz w pieniądzech wpłacanych do skarbu, na lat dwadzieścia od chwili obecnej (wzorem przywileju na 10 lat otrzymanego od Zygmunta III). Libertacja nie dotyczy posłów tureckich i tatarskich¹.
Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

¹ Druk: Materiały do historii miasta Lublina 1317-1792, wyd. J. Riabnin, Lublin 1938.

265/1182

k. 110v – 111

Warszawa, 20 marca 1635

Król nadaje zasłużonemu sobie i zaleconemu za zasługi Rzeczypospolitej Stanisławowi Ślubowskiemu (*Ślubowski*) podstaroście i sędziemu grodzkiemu ciechanowskiemu, urząd wojskiego ciechanowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

266/1183

k. 111

Warszawa, 22 marca 1635

Z kancelarii wydano dokument zezwalający Wojciechowi (*Albertowi*) Maksymilianowi Żukowskiemu cześnikowi plockiemu na wykupienie pewnego gruntu we wsi Grochowska¹ z rąk sukcesorów Adama Lipskiego chorążego bełskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Niezidentyfikowana. Treść sugeruje, że była to wieś przynajmniej częściowo królewska, SGKP II, s. 814.

267/1184

k. 111 – 111v

Warszawa, 25 maja 1635

Król po awansie z podsędka na sędziego sanockiego Leszczyńskiego¹, mianuje Jana Pobiedzińskiego podsędkiem sanockim, spośród kandydatów wybranych przez szlachtę sanocką.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Lipskiego referendarza koronnego.

j. lac.

¹ W dok. miejsce na wpisanie imienia, chodzi o Jana, U III/1 nr 2442, 2443, 2501.

268/1185

k. 111v – 112v

Warszawa, 5 czerwca 1635

Król na prośbę starszych Bractwa Męki Pańskiej¹ potwierdza i transumuje przywilej starosty lwowskiego Stanisława Bonifacego Mniszcha z Wielkich Kończyc (*Kunczyc*), wydany na Zamku Niskim Lwowa 26 II 1635, w którym nadaje on pusty grunt na Przedmieściu Krakowskim zwany Rudkowski, należący do grodu lwowskiego, koło którego jest z jednej strony z grunt Bartoszewski i Leszkowski, z drugiej strony Kozierowski, z trzeciej z gościniec idący na murowany most. Bractwo ma na gruncie wymierzonym przez przysięgłych (o wymiarach 50 na 50 łokci) zbudować kościółek, z którego mają dawać czynszu rocznego 15 groszy do grodu, czego dopilnują prowizorowie kościółka, Bracia Męki Pańskiej, sławetny Stanisław Tetuch i Jan Bereżyński (*Berezynski*), którzy mogą starać się o confirmację królewską.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol. i lac.

¹ *Fraternitas Compassionis Christi*.

269/1186

k. 112v

Warszawa, 9 czerwca 1635

Z kancelarii wydano dokument na rzecz mieszczan ostrskich potwierdzający lustrację miasta Ostrza.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ Dokument w formie regestu.

270/1187

k. 112v–113.

Kraków, 31 marca 1633

Król nadaje serwitoriat zaleconemu przez pewnych doradców mieszczaninowi i obywatelowi Zamościa, Ormianinowi Zachariaszowi Wartaniszowicowi¹, wraz ze wszystkimi prerogatywami i wolnością handlu².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Późn. używał nazwiska: Warteszowicz, Wartesiewicz. Zob. kolejny dokument.

271/1188

k. 113–113v

Toruń, 16 I 1635

Król nadaje serwitoriat zaleconemu przez pewnych doradców mieszczaninowi i obywatelowi Zamościa, Ormianinowi Zachariaszowi Wartaniszowicowi¹, który oddał wielkie usługi podczas wojny w Prusach i ostatnio podczas wojny przeciwko Moskwie, wspierając wojsko pieniędzmi i towarami, nie bez szkody dla własnego handlu i zysku. Dla wyrównania strat król bierze go pod protekcję i zalicza do grona swych serwitorów, nadając wszystkie prerogatywy, w tym wolność handlu we wszystkich miastach i miasteczkach Królestwa, zarówno podczas pobytu w nich króla z dworem, jak i pod jego nieobecność, bez jakiegokolwiek przeszkody magistratów i cechów, płacenia cel i myt, zgodnie z prawami nadanymi od poprzednich królów mieszczanom Zamościa, płacenia danin i podatków ustanawianych przez sejmy. Król ostrzega magistraty i cechy, że przeszkadzanie Wartaniszowicowi podlega karze 500 złotych węgierskich i uwalnia go od jurysdykcji sądów wojewódzkich, grodzkich, miejskich, cechowych, poddając wyłącznej jurysdykcji sądów marszałkowskich. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Zob. poprzedni dokument.

272/1189

k. 114 – 114v

Stazburg¹, 25 lipca 1635

Król nadaje zasłużonemu w ekspedycjach wojennych Aleksandrowi Komorowskiemu urząd wojskiego horodelskiego po Stempkowskim².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Może Strasburg, tj. Brodnica? ² W dok. miejsce na wpisanie imienia, chodzi o Aleksandra Stempkowskiego (Stępkowskiego), U III/2, nr 874, 875.

273/1190

k. 114v – 115

Warszawa, 13 listopada 1635

Król nadaje zasłużonemu w sprawach Rzeczypospolitej i w ekspedycjach wojennych Łukaszowi Serebryskiemu (*Serebrŭski*, *Serebriski*) urząd cześnika ziemi chełmskiej¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Zob. U III/2 nr 1072.

274/1191

k. 115 – 115v

Gdańsk, 10 września 1635

Król podkreśla zasługi znakomitego ongiś Andrzeja Radka (*Radki*), który w ostatniej wojnie moskiewskiej pełnił urząd podpułkownika. Król chcąc okazać wdzięczność wdowie, uczciwej Dorocie Radkowej i synowi służącemu pod chorągwią Mikołaja Weyhera starosty radzyńskiego, nadaje wspomnianej Dorocie pięć łanów (*mansos*) we wsi Bystrze (*Brotsacrifeld*)¹ w ekonomii malborskiej, na Wyspie Malborskiej Większej³, po niejakiem Engielka (*Engelki*)⁴. Król nadaje Radkowej wszystkie dochody prawem chłopskim (*iure colonario*), z zastrzeżeniem ciężarów na rzecz ekonomii, Królestwa, i Kościoła katolickiego. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Nazwa w dok. przekręcona, chodzi o Bisterfelt, polska nazwa Bystrze, ok. 15 km (drogą) na zach. od Malborka, blisko głównego nurtu Wisły, *Lustracja województwa malborskiego i chełmińskiego 1565*, s. 8–9. *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 8, 95; Tom III, s. 51–52. ² Teren pomiędzy Wisłą a Nogatem, Wielka Żuława. ³ W lustracji 1636 r. mieszczanin malborski Jan Engielka miał poza karczmami, 5 łanów czynszowych i 2 morgi, ale we wsi Brodzak, *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 109.

275/1192

k. 115v – 116

Warszawa, 24 listopada 1635

Król w uznaniu męstwa Mikołaja Pęskiego w Moskwie, Prusach i na Ukrainie pod chorągwią Aleksandra Piaseczyńskiego (*Piaszczyńskiego*) kasztelana kijowskiego za panowania Zygmunta III, dopuszcza Pęskiego do prawa lennego na dobra posiadane przez jego obecną żonę Strukczewską, [wdowę] po Lipczyńskim [cześniku] nowogrodzkim¹. Są to derewnie w powiecie Nowogrodka Siewierskiego, mianowicie Głuchów, Sabalin, Inakin (*Jnakin*), Bobryk i sióło Laskonogi², nadto miejsca i ogrody na Zamku Siewierskim, wraz ze wszystkimi przynależnościami i dochodami, za wyjątkiem wyrabiania saletry i towarów leśnych, które wymagają osobnego królewskiego pozwolenia. Prawo lenne będzie dziedziczne dla żony i męskich potomków Pęskiego, pod warunkiem udziału w obronie Zamku Siewierskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol.

¹ W dok. brak imienia Lipczyńskiego – chodzi o Tomasza h. Korwin (por. U III/4, nr 1136, 1663). Strukczewska (także Strupczewska?) Zuzanna. ² Osady w pow. Nowogrodu Siewierskiego. Głuchów (Hłuchi) – stan podpułyński, sloboda, potem miasteczko, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 412, 423, 441). Sablin (Szabalyne/Szablyn), derewnia (Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 431). Inakin (Znajakyn) – niezłok. derewnia (Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 274, 412, 424). Istnieje w tym rejonie kilka miejscowości o nazwie Bobryk: przy drodze do Baturyna, ok. 10 km na płn. od Nieżyna (Niżyna); ok. 20 km na zach. od Terny; 10 km na płn.–wsch. od Chołmu (Chołmy), na prawym brzegu Ubidy (Ubid), blisko granicy moskiewskiej (por. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 422, 443). Laskonogi (Laskonohy), sióło stanu kołohorodnego (Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 412, 426).

276/1193

k. 116v

Toruń, 27 czerwca 1635

Król nadaje zasłużonemu Piotrowi Stankarowi swemu sekretarzowi, pisarzowi grodzkiemu horodelskiemu pensję roczną, po zmarłym kasztelanie krzywińskim i

staroście ujskim Mikołaju Kołaczkowskim¹, 100 złotych polskich płatnych z komory celnej krakowskiej na św. Michała [29 IX].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Zm. po 3 II a przed 6 VI 1635, U I/2 nr 556; Chłapowski, *Starostowie niegrodowi*, s. 120.

277/1194

k. 116v – 117v

Płońsk, 28 września 1635

Król wyraża zgodę Mikołajowi Zebrzydowskiemu staroście lanckorońskiemu, na dokonanie cesji części wsi Rudniki, tj. dwóch łąnów z karczmą oraz we wsi Sułkowice¹ w starostwie lanckorońskim grunt zwany Ptasza Góra, razem z pastwiskiem, 17 kmieciami, 7 zagrodnikami, dwoma stawami, młynem, na rzecz Tomasza Chojnackiego (*Choynackiego*), towarzysza zasłużonego² pod chorągwią wspomnianego Michała Zebrzydowskiego starosty lanckorońskiego w ekspedycjach wojennych, a zwłaszcza wołoskiej i pruskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego.

j. lac.

¹ Wsie odległe o 4–5 km. Rudniki 11 km na wsch. od Lanckorony, Sułkowice (Sulkowice) 8 km na wsch. od Lanckorony, LWKrak1765, s. 90–91. ² W dok. „*summa cum laude*”.

278/1195

k. 117v – 118

Warszawa, 27 listopada 1635

Król nadaje urząd podsędka sanockiego¹ znawcy prawa, Stanisławowi Boguckiemu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

¹ W dok. puste miejsce na imię i nazwisko poprzednika, był nim Jan Pobiedziński, U III/1, nr 2443, nr 2444 z mylną datą 7 XI.

279/1196

k. 118 – 118v

Warszawa, 19 listopada 1635

Król zezwala Stanisławowi Sułkowskiemu zasłużonemu w licznych ekspedycjach wojennych, na cesję na rzecz swego syna Wacława Sułkowskiego, dóbr zwanych Rabiówka (*Rabiowka*) w powiecie latyczowskim, z przynależnościami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

280/1197

k. 118v – 119v

Warszawa, 20 listopada 1635

Król zezwala Jakubowi i Aleksandrowi Sułkowskim, braciom rodzonym, zasłużonym żołnierzom, na cesję miasteczka Salenice i tamtejszego wójtostwa, nadto wsi Salenice w powiecie latyczowskim, z wszystkimi przynależnościami, na rzecz małżonków Stanisława Sułkowskiego i Katarzyny Gorczyńskiej (*Gorczynska*). Po ich śmierci dobra będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

281/1198

k. 119v – 120

Warszawa, 20 listopada 1635

Król nadał niegdyś za zasługi wojenne Janowi Ogłęckiemu¹ trzy pola zwane Knapiszewski, Staroszewski² we wsi Kobylniki (*Kobelniki*)³ w starostwie nowokorczyńskim, a obecnie rozszerza je na jego żonę Barabarę Olęcką z domu Masłomięcką.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Ogłęcki albo Ogłędzki h. Ślepowron, Uruski XII, s. 268. ² Puste miejsce na wpisanie nazwy trzeciego pola. ³ Kobylniki, Kobilniki, zob. SGKP IV, s. 219; LWSand1661, cz. II, s. 209.

282/1199

k. 120 – 121

Warszawa, 24 listopada 1635

Król na prośbę Wojciecha Prądyńskiego¹ potwierdza i transumuje spisany w języku polskim dokument pergaminowy Samuela Żalińskiego z Żalina (*Zalinskiego z Zalina*) starosty tucholskiego, przedborskiego i jasienieckiego, opieczętowany na Zamku w Tucholi 20 XI 1602. Ze względu na wielką szkodę spowodowaną przez spalenie młyna przyrzecznego zwanego Parzyno² w starostwie tucholskim, Żaliński zapisuje sumę 200 złotych wydaną na [odbudowę], Wojciechowi Prądyńskiemu, jego żonie i potomkom, nadto rolę rozkopaną przez obdarowanego, trzy pola po 15 morgów chełmińskich każde, z których ma płacić daninę do Zamku Tucholskiego, łąki nad jeziorem Parzynem, do których dodaje trzy morgi łąk nad jeziorem Głuchem³, w obu jeziorach prawo połowu ryb siecią *zabrodnią* na własny stół, wypas bydła w przyległym borze i pszczelnik. Otrzymuje też Prądyński i jego potomkowie prawo wyrobu piwa na własny użytek, dwa morgi pola w Kleszczewcu (*Kleszczewcu*) nad Suminami, trzy morgi w Kruszynach z błotami do łąk podobnymi nad Jeziorem Sumin (*Suminem*)⁴, corocznie zaś będą dostarczali na św. Marcina [11 XI] łaszt żyta miary tucholskiej na Zamek Tucholski, dwa złote od skrzyni węgorzowej. Gdyby przysporzyli więcej ról i łąk, mają odpowiednio do szacunku biegłych, płacić. Z którego młyna wieczyście nikt ich nie może skupić, a gdyby się zgodzili, to muszą także otrzymać zgodę Zamku Tucholskiego; młyna nie mogą sprzedać, zamienić, albo jakimkolwiek sposobem pozbyć się.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol. i łac.

¹ W dokumencie „Prądyński”, „Prądziński” i „Prądzieński”, chodzi o Prądyńskich h. Grzymała, Uruski XIV, s. 335. ² W dokumencie „in Zaborsko”, chodzi późniejszy klucz zaborski albo kossobudzki, na płn. od Tucholi. Parzyn nad rz. Zbrzycą 14 km drogą na płn. od Brusów, na pld. od Jeziora Parzyn, zapewne chodzi o część miejscowości nazywającą się obecnie Parzyn–Młyn; LPrusKról1765, T. I, cz. 3, s. 66, 77–77; SGKP VII, s. 879; Krzysztof Mikulski, *Osadnictwo wiejskie województwa pomorskiego od połowy XVI do końca XVII wieku*, Toruń 1994, s. 129, 187, notuje Parzyn od 1603, ale w 1602 r. mowa o odbudowie dawnego młyna. ³ Jezioro Parzyn, na płn. od Parzyna, zob. poprzedni przypis. Jezioro Głuche 10 km (w linii prostej) na pld.–zach. od Brusów, w dokumencie mowa o „wielkim”, obecne zaś jest jednym z mniejszych. ⁴ Istnieje kilka miejscowości o źródłosłowie „Kleszcz–”, jednak w dość znacznej odległości albo jako własność szlachecka. „Sominami” – może chodzi o Sominy 20 km na płn. od Brusów, nad Jeziorem Somińskim, przy granicy brandenburskiej. Kruszyn (1659) nad Jeziorem Kruszyn, na pld. od Jeziora Somińskiego, 63 km (drogą) na płn.–zach. od Tucholi, por. Krzysztof Mikulski, *Osadnictwo wiejskie*, s. 186–187 i załączone mapy.

283/1200

k. 121 – 121v

Warszawa, 20 listopada 1635

Król za wstawiennictwem licznych doradców przychylił się do prośby sławetnego Jana Niedzielskiego i potwierdza, że został urodzony z legalnego małżeństwa Aleksandra i Ewy, i uznaje go za legalnego potomka, niesplamionego pochodzeniem i mogącego wykonywać wszelkie rzemiosła, oraz sprawować urzędy. Zarzucenie nieprawego pochodzenia będzie karane karami przewidzianymi dla oszczerców.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

284/1201

k. 122

Warszawa, 29 listopada 1635

Król zezwala Marcinowi Kierznowskiemu na wykupienie młyna na rzece Czarna zwanym Wilginie (*Vilginie*) w starostwie brańskim z rąk obecnych nieprawnych posiadaczy i objęcie go w posiadanie, mianowicie trzeciej miary z tego młyna i wszystkich przynależności. Po jego śmierci młyn będzie podlegał wykupowi. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Rudawskiego pisarza dekreto-owego i sekretarza królewskiego.

j. łac.

285/1202

k. 122v

Warszawa, 30 listopada 1635

Król nadaje wieczyście Pawłowi Wrzosekowi (*Wrzosek*) żołnierzowi zasłużonemu w Inflantach, kaduk obejmujący pieniądze, dobra ruchome i nieruchome we wsi Wrzoski¹, po plebejach Sebastianie, Jakubie, Pawle, Janie, Wojciechu (*Albercie*) Jarczakach (*Jarczakowie*) zwanych Wrzoski.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Zapewne chodzi o Wrzoski 15 km na płn.–zach. od Sokołowa Podlaskiego, SGKP XIV, s. 62.

286/1203

k. 122v – 123

Warszawa, 30 listopada 1635

Król nadaje wieczyście Kasprowi Rykałskiemu podstarościemu czerskiemu kaduk obejmujący pieniądze, dobra ruchome i nieruchome po infamisie Aleksandrze Zawiszy *de Strupiechów*.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

287/1204

k. 123 – 123v

Warszawa, 26 listopada 1635

Król zezwala Walentamu Karczewskiemu na cesję wójtostwa w miasteczku królewskim Maków¹, na rzecz Stanisława Dobrzełowskiego². Po jego śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Maków, ob. Maków Mazowiecki, SGKP V, s. 928. ² W Metryce „Dobrzełowskiego”. Zapewne chodzi Dobrzelewskich albo Dobrzełowskich h. Poraj, Boniecki, IV, s. 338–339.

288/1205

k. 123v – 124

Warszawa, 30 listopada 1635

Król potwierdza znakomitemu Bartłomiejowi Wojciechowi (*Albertowi*) Urbanowiczowi muzykowi kapeli świętego Stanisława na Zamku Krakowskim, oraz jego żonie i potomkom posiadanie domu wraz z gruntem, pomiędzy stajnią Barzów i domem Katarzyny Moczarskiej mieszcanki krakowskiej, na warunkach nadanych ongiś po wzniesieniu tegoż domu przez Zygmunta III dla Józefa Skrzypkowicza (*Skrzypkowic*), za który dom i grunt Urbanowicz i jego potomkowie mają płacić 20 groszy rocznie czynszu na św. Marcina [11 XI] wielkorządcy zamku krakowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. lac.

289/1206

k. 124 – 124v

Warszawa, 3 grudnia 1635

Królowi przedstawiono opieczętowany pieczęcią kancelarii mniejszej przywilej pergaminowy Zygmunta I dla miasteczka Budziszewice (*Budziszowice*)¹, nadający trzy terminy jarmarków, pierwszy na świętego Wojciecha [23 IV, drugi na świętego Jakuba [25 VII], trzeci na świętego Michała [29 IX], targ cotygodniowy we wtorki. Tym jarmarkom przeszkadzają sąsiednie miasta, dlatego na prośbę mieszczan Budziszewic król pozostawiając termin targu, zmienia terminy jarmarków, pierwszy wyznacza na świętego Stanisława w maju [8 V], drugi na świętego Jakuba [25 VII], trzeci na świętego Bartłomieja [24 VIII], ponadto z powodu spalenia Budziszowic, dodaje dwa jarmarki dla szybszej odbudowy miasta, mianowicie na świętego Macieja [24 II], oraz świętego Mateusza [21 IX], nadając uczestnikom jarmarków zwykłe przywileje i gwarancje.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Ob. wieś; 29 km na pld.–zach. od Rawy, obok wieś o tej nazwie; SGKP I, s. 448, XV cz. 1, s. 265.

290/1207

k. 124v – 125

Warszawa, 26 listopada 1635

Król zezwala Andrzejowi Spendowskiemu¹ (*Spondowski*) na cesję sołectwa we wsi Gutków (*Gutkowo*)² w powiecie ciechanowskim, na rzecz Bartłomieja Gralskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ Niesiecki VIII, s. 464 – Spadowski, Spendowski h. Ślepowron. ² Gutków, Gotkow, wieś król. 9 km na pln. od Nowego Miasta (tenuta), LMazXVIIw, cz. I, 1617–1620, s. 40–41; SGKP II, s. 916.

291/1208

k. 125 – 125v

Warszawa, 30 listopada 1635

Król zezwala Joachimowi Henckiemu na cesję sołectwa Żmindakowska na przedmieściu miasta Grabowa oraz dwóch ogrodów tamże położonych, na rzecz Jana Chodakowskiego, któremu potomkom nadanie nie może zostać odebrane przed wypłaceniem kwoty podanej w oryginalnym przywileju, albo taksie komisarzy.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

292/1209

k. 125v – 126

Warszawa, 3 grudnia 1635

Król nadaje wieczyście Piotrowi Jezierskiemu, żołnierzowi, kaduk po Janie Jezierskim, mieszkańcu województwa wołyńskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

293/1210

k. 126 – 126v

Warszawa, 28 listopada 1635

Król potwierdza na prośbę Jana Kosa starosty borzechowskiego, jego list opatrzony pieczęcią i podpisem, wystawiony w Borzechowie¹ 20 XI 1635, którego treść transumuje. Na mocy tego listu spustoszone sołectwo wsi Iwiczno² w starostwie borzechowskim pozwolił odbudować tamtejszemu poddanemu Marcinowi Krechowi, który po dokonaniu tego będzie korzystał ze wszystkich prerogatyw sołtysów w tym starostwie, posiadając dwie włóki ziemi, jezioro Iwiczek, prawo wyrobu piwa przez rok z dwunastu ćwierci zboża. Za dokonane nakłady Krech jako gwarancję otrzymuje zapis 200 złotych na sołectwie. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. pol. i łac.

¹ Borzechowo, Borzychowo, wieś król. 15 km na pld.–zach. od Starogardu Gdańskiego, nad Jeziarami – Borzechowskim Wielkim i Małym, SGKP I, s. 338–339; *Lustracje województw Prus Królewskich 1624. Z fragmentami lustracji 1615 roku*, wydał Stanisław Hoszowski, Gdańsk 1967, s. 224–228. ² Iwiczna, Iwiczno, wieś król. nad Jeziorem Trzechowskim, w 1624 „Dziedzinka Iwiczno z folwarkiem”, kilka km na zach. od Borzechowa, SGKP III, s. 324; *Lustracja województw Prus Królewskich 1624* (zob. poprzedni przypis), s. 230.

294/1211

k. 127 – 127v

Warszawa, 6 grudnia 1635

Król na wieś Żerczyce albo Zabite Sioło¹, w województwie podlaskim, starostwie mielnickim Helenie Kamieńskiej, posiadaną przez wdowę po Fabianie Kamieńskim, udziela dożywocia jej obecnemu mężowi, Abrahamowi Talibskiemu², żołnierzowi zasłużonemu w różnych ekspedycjach pod chorągwią rotmistrza Jana Kossakowskiego. Jeśli dobra obciążone są starymi sumami, będą one zmniejszone zgodnie z prawem, jeśli nie, należy z nich płacić dupłą kwarty. Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Żerczyce, także Zyrzyce, Żerdycze, wieś król. 26 km na płn. od Mielnika, SGKP XIV, s. 776–777; LWPodl1570, s. 88. ² W dok. „Talipski”; Talibski zapewne herbu Brodzic, Niesiecki IX, s. 3.

295/1212

k. 127v – 128

Warszawa, 5 grudnia 1635

Król Katarzynę Mauroci (*Marocanka*), żonę zasłużonego w wielu ekspedycjach wojennych Mikołaja Potockiego z Potoka¹ obejmuje dożywociem na wsiach Jaromierka i Szyskowce² w województwie podolskim, powiecie kamienieckim, Jeśli dobra obciążone są starymi sumami, będą one zmniejszone zgodnie z prawem, a jeśli nie, należy z nich płacić dupłą kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Mikołaj Potocki, rtm., syn Stanisława zm. po 21 a przed 24 VII 1641, M. Wolski, Potoccy herbu Pilawa do początku XVII w., Kraków, 2013, s. 338-339. ² Jaromierka i Szyskowce – *Archiw Jugo-Zapadnoj Rossii*, cz. 7, t. II, s. 517, 518, 520.

296/1213

k. 128 – 128v

Warszawa, 21 listopada 1635

Król za wstawiennictwem pewnych doradców odnosi się do sprawy znakomitego Pawła a *Schlisselberg*, który uzyskał wyrok na Marcinie Wider mieszczaninie gdańskim oraz jego domowniku Jakobie Bartelmes. Król nadaje wieczyście [dobra] po wspomnianych osobach Pawłowi a *Schlisselberg* i nakazuje magistratowi Gdańska przekazanie majątku oraz udzielenie wszelkiej pomocy. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

297/1214

k. 128v – 130

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król transumuje opieczętowany dokument pergaminowy króla Władysława II, wystawiony w Inowrocławiu 20 X 1410 (*die translationis sancti Adalberti martyris gloriosi*). Król Władysław II chcąc nagrodzić wiernego i zasłużonego Macieja Gner¹, mieszczanina i celnika konińskiego, który w trzy konie wartości 30 grzywien w potrzebie [usłużył], by i dalej mógł to czynić, nadaje cztery wolne pola we wsi królewskiej Rusów (*Ruszowo*)² w powiecie kaliskim. Nadanie jest wieczyste i dziedziczne dla spadkobierców Macieja Gnera, obejmuje wszystkie przynależności i dochody, i uwalnia ciężarów publicznych. Obowiązany jest natomiast do wystawiania jeźdźnego z kuszą na koniu wartości dwóch grzywien na pospolite ruszenie Wielkopolski; król uwalnia Gnera na dziesięć lat od tej powinności. Gdyby w przyszłości na Macieja Gnera albo jego sukcesorów rzucano kalumnie, nękania, król wyjmuje te sprawy spod władzy wojewodów, kasztelanów, sędziów i podsędków, ministeriałów i będzie je sądził wspólnie z starostą [generalnym] wielkopolskim prawem magdeburskim. Świadcami aktu byli: Zbigniew marszałek koronny³ i wielu innych. Dokument sporządzony (*Datum per manus*) Mikołaja podkanclerzego koronnego, prepozyta św. Floriana⁴, *ad relationem Mauzer*⁵. Władysław IV w pełni potwierdza dokument i nadanie potomkowi Macieja, Grzegorzowi Gner.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Gner, Gnir lub Gwer. Za Zygmunta III Jan i Marcin Gwer (Gner) byli traktowani jak sołtysi, zob. LWlkp1628, cz. I. ² Rusowo, Russowo, Rusów, wieś król. 11 km (drogą) na pñ. od Kalisza. LWlkpKuj1659, cz. I, s. 85–88. ³ Marszałek w. kor. Zbigniew z Brzezia, U X, nr 398. ⁴ Tj. kościoła p.w. św. Floriana, chodzi o Mikołaja Trąbę, U X, nr 617. ⁵ W dok. „Manzironis”. Identyfikację jako Jana Mężyka z Dąbrowy (PSB XX, s. 513–514), przyjęto za: *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*, Tom VII, wydali i opracowali Antoni Gąsiorowski i Ryszard Walczak, komentarzem opatrzył Antoni Gąsiorowski, Warszawa–Poznań 1985, dokument nr 665, s. 449–451, w transumpcie z 22 II 1592.

298/1215

k. 130 – 131

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król potwierdza i transumuje opieczętowany pieczęcią miejską dokument pergaminowy miasta Kalisza, wystawiony w Kaliszu w środę 4 II 1489 (*feria quarta post festum purificationis gloriosae Virginis Mariae*). W dokumencie tym Maciej Wojewoda burmistrz, rajcy miasta Kalisza – Maciej Erazm, Stanisław

Połosta (*Polosta*), Stanisław Napadło, Piotr Gagatęk, Maciej Perzyna (*Perzyna*) stwierdzają, że uczciwa Katarzyna Przechnatowa z córkami Dorotą i Anną, w obecności opiekuna, Mikołaja Schołtyszka, zadeklarowały rezygnację z sołectwa we wsi Tyniec¹, jednego łana położonego pomiędzy polami Klimaszek i ...², i Jadwigi Miczkowej, ze swej części, wraz z domem i wszystkimi przynależnościami na rzecz przezornego Jakuba Jarosza i jego żony i legalnych potomków przenosząc uprawnienia sołectwa. Władysław IV potwierdza dokument w całości na rzecz potomka wspomnianego Jakuba Jarosza, sławetnego mieszczanina kaliskiego Walentego Kosmatki i jego córek Zofii, Anny, Agnieszki.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Wieś król. pod Kaliszem, ob. cz. miasta. ² W metryce puste miejsce na wpisanie nazwy.

299/1216

k. 131

Warszawa, 30 listopada 1635

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający przywilej Zygmunta III, nadający miasteczku Raszków¹, dziedzicznemu Gniewomira Kazimierza Domaniewskiego jarmark na święto Matki Boskiej Gromnicznej (*festo Purificationis Beatissimae Virginis Mariae*) [2 II].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Gembickiego sekretarza wielkiego.

j. łac.

¹ Raszków, miasto w woj. i pow. kaliskim, 29 km na zach. od Kalisza. Dok. w formie regestu.

300/1217

k. 131 – 131v

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król udziela *ius communicativum* na wsie Cecyniowce (*Ciocionowiec*) i Pisarzówka (*Pisarówka*)¹ w powiecie krzemienieckim, Ewie Piorkowskiej z Konar, żonie posiadającego te wsie Lenarta Piorkowskiego, służącego od młodych lat pod chorągwią Janusza Wiśniowieckiego koniuszego koronnego, starosty krzemienieckiego, i nadal pozostającego w służbie. Gdyby na wspomnianych dobrach zapisane były stare sumy, odpowiednia ich część będzie odliczona zgodnie z prawem, a jeśli nie, mają płacić dupłą kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol.

¹ Cecyniowce, Czczoniowce, Cecionowce nad Wilią, 15 km od Krzemieńca, z folw. (SGKP XV, cz. 1, s. 292); Pisarówka, Pisarzówka wieś nowo osadzona (3–4 wsie o nazwie Pisarówka, Pisarzówka leżały ponad 100 km drogą w kier. Starokonstatynowa w woj. wołyńskim), Jabłonowski, *Lustracje królewsczyzn*, s. 170, 175. SGKP VIII, s. 227. ² Por. dok. 322, tam nazwisko „Piórkowski” (Piorkowski).

301/1218

k. 131v – 132

Warszawa, 6 grudnia 1635

Król biorąc pod uwagę zasługi przodków i Jana Szymona Szczawińskiego z Ozorkowa, starosty łęczyckiego, swego dworzanina pokojowego, obejmuje dożywociem na wójtostwa w mieście Zgierz, we wsiach Wiczkowice (*Wyczkowice*) i Zegrzany¹ w starostwie łęczyckim jego żonę, Reginę Sierakowską z Bogusławic. Po śmierci małżonków wójtostwa będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Sierakowskiego.

j. łac.

¹ Wilczkowice, Wyczkowice, Wiczkowice, Wickowice, 3 km od Łęczycy. Zegrzany, Zegrzanki, 3 km od Zgierza, SGKP XIII, s. 457–458; XIV, s. 562. LWlkpKuj1659, cz. II, s. 200, 228.

302/1219

k. 132 – 132v

Warszawa, 8 grudnia 1635

Król nadaje urząd wojskiego sieradzkiego zaleconemu sobie Maciejowi Bielskiemu pisarzowi grodzkiemu sieradzkiemu, wakujący po Łukaszu Piecznowskim (*Piecznowskim*)¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Zob. U II/2 nr 1367–1368.

303/1220

k. 132v – 133v

Warszawa, 14 października 1635

Król nadaje urząd cześnika łęczyckiego zasłużonemu Janowi Mniewskiemu pisarzowi grodzkiemu łęczyckiemu, wakujący po awansie Jana Kadzidłowskiego na sędziego łęczyckiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ U II/2, nr 281–282.

304/1221

k. 133v – 134

Warszawa, 6 grudnia 1635

Król transumuje i potwierdza dokument podpisany przez Zygmunta III i Jakuba Zadzika sekretarza wielkiego, spisany po polsku, opieczetowany pieczęcią mniejszą koronną, wystawiony w Warszawie 5 V 1613. Na jego mocy Zygmunt III informuje Stanisława Branickiego z Ruszcza, celnika koronnego i starostę chęcińskiego, oraz innych celników i mytników koronnych, że konstytucja sejmu 1609 roku oddała sprawę indukty do decyzji króla i zachowała zwolnienie mieszczan krakowskich z ceł i myt, wedle dawnych przywilejów. Zanim decyzja nie zostanie podjęta, Żydzi krakowscy, którzy zostali zrównani z mieszczanami, mają być, tak jak mieszczanie, wszędzie wolni od ceł i myt.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol. i lac.

305/1222

k. 134 – 135

[1635?]

Do akt metryki przyjęto oblatę dokumentu Zygmunta III, podpisanego również przez sekretarza wielkiego Piotra Gembickiego; wydano ze wspomnianego dokumentu reskrypt. W dokumencie tym Zygmunt III nadał kaduk po Pawle Ługowskim, szczególnie zaś dobra znajdujące się w województwie pomorskim, powiecie świeckim, wcześniej nadane również kadukiem, Pawłowi Ługowskiemu, po zdrajcy Kasprze Erneście Janowskim. Król po skazaniu Ługowskiego wyrokiem sądu sejmowego nadaje Janowi Ruszyńskiemu (*Ruszyński*), wicerotmistrzowi Jana Bąka Lanckorońskiego części wsi: Robakowo¹, Gościcino (*Gostycino*)², Zbychowo (*Zbichowo*)³, Bieszkowice (*Biechowice*)⁴, Dąbrówka⁵, wieczyście i dziedzicznie. W obozie *ad Grinfeldium*⁶ 20 VIII 1629.

j. lac.

¹ Robakowo, niem. Robbkau/Rebkau, 32 km na pld.–zach. od Pucka, SGKP IX, s. 645–646. ² W dok. Gostycino, może Gościcino (kaszub. Gòścëcëno, niem. Gossentin), nad rz. Bolszewką i

Gościcinką, 28 km drogą na pld.–zach. od Pucka. ³ Zbychowo, Zbichowo, wieś 22 km drogą na pld.–zach. od Pucka. ⁴ Biechowice to zapewne Bieszkowice, Zbieszkowice, ok. 8 km (linia prosta) na wsch. od Dąbrówki, 27 km (drogą) od Pucka, SGKP I, s. 223. ⁵ Dąbrówka, 3 km drogą na pld.–wsch. od wsi Robakowo. ⁶ Może ob. Zielonki 12 km na pld.–wsch. od Malborka?

306/1223

k. 135 – 135v

Warszawa, 11 grudnia 1635

Król transumuje i potwierdza spisany po polsku dokument Fabiana Czemy¹ kasztelana chełmińskiego i starosty sztumskiego, wystawiony w Sztumie 15 XI 1635, w którym Czema dla odbudowy spustoszonego przez nieprzyjaciela starostwa sztumskiego nadaje na trzydzieści lat w tymże starostwie cztery włóki puste i dwie sołtysie oraz jedyny ocalały, ale zniszczony domek we wsi Dąbrówce (*Dąmbrowce*)¹, Janowi Strachonowi, który młodość spędził na ekspedycjach wojennych wołoskiej, pruskiej i moskiewskiej. Ze wspomnianych włók winien dawać corocznie cztery funty wosku i cztery grosze krzyżackie na św. Marcin (11 XI) do Zamku Sztumskiego, oraz płacić uchwalone na sejmie podatki. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ W star. sztumskim była Dąbrówka/Dąbrowka: Pruska, potem przemianowana na Polską, oraz Niemiecką. Za Niemiecką przemawia to, że w 1648 roku były w niej trzy łany sołtysie, a w Pruskiej tylko jeden, Paczkowski, *Opis królewszczyzn*, s. 137, 140–141.

307/1224

k. 135v – 136

Warszawa, 9 grudnia 1635

Król rozszerza dożywotnie pobieranie pensji rocznej 1201 złotych 15 groszy na Reginę Sierakowską z Bogusławic, żonę Jana Szymona Szczawińskiego starosty łączyckiego, królewskiego dworzanina pokojowego, ze względu na zasługi przodków jej męża. Suma zapisana jest na starostwie łączyckim, a ustąpił ją Wielżyński, sekretarz królewski, wspomnianemu Szczawińskiemu. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Sierakowskiego.

j. łac.

308/1225

k. 136 – 137v

Warszawa, 10 grudnia 1635

Król konfirmuje i transumuje dokument Zygmunta III z kancelarii mniejszej koronnej, wystawiony w Warszawie na sejmie 10 IV 1589 r. Zygmunt III wyraził w nim zgodę, by szlachetny i znakomity Stanisław Bartholono, doktor filozofii i medycyny otrzymał koncesje od magistratu i pospólstwa miasta Sandomierza, ponieważ niezmiernym sumptem i wielką swą biegłością i przemysłem sprowadził dla pożytku publicznego wodę z odległych źródeł, przez góry i wały aż w sam środek miasta, do cysterny na rynku, i dalej do domu zwanego Materniska. Bartholono zasłużył na wszelką wdzięczność, dlatego jego żona i potomkowie otrzymują prawo korzystania z wody tak do użytku domowego, jak warzenia piwa, bez opłaty czy czynszu, co potwierdził Zygmunt III i zagwarantował Bartholono oraz jego potomkom, że jeśli by władze miasta, czy ktokolwiek inny czyniłby przeszkody w korzystaniu wody, albo rury przerwał czy skierował w inną stronę, będzie podlegał karze 1000 złotych czerwonych węgierskich, z których połowa trafi do skarbu królewskiego, połowa do poszkodowanego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Sierakowskiego.

j. łac.

309/1226

k. 137v – 138

Warszawa, 9 grudnia 1635

Król ze względu na zasługi przodków i własne, oraz bohaterskie czyny Rafała Leszczyńskiego z Leszna wojewody bełskiego i starosty hrubieszowskiego, aż po ostatnią komisję pruską, zezwała na cesję na rzecz Stanisława Gabriela Zborowskiego z Rytwian, starosty horodelskiego i dworzanina królewskiego, zasłużonego i ze znakomitej rodziny, oraz jego małżonki Jadwigi z Trzyłęk (Tryłęk), miasteczka Korytnica i wsi Stezeryscze, Zabłocie, Kładniów, Poryduby¹. Co do dożywotniego posiadania wspomnianych dóbr, jeśli obciążone są starymi sumami, to małżonkowie Zborowscy część wynikająca z prawa winni darować królowi i Rzeczypospolitej, a gdyby dobra były wolne, winni płacić duplę kwarty do skarbu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Korytnica, Korytnicja na prawym brzegu Bugu, 2 km od Bereźnicy na lewym brzegu, ok. 20 km na pld. od Dubienki, późn. star. Poryduby, „Poriduby” w borze na wsch. od Korytnicy. „Stezeryscze, „Stężaryce”, „Steżericze” (Stenzaryczy) 8 km na wsch. od Korytnicy, na rzeczką, w 1635 r. w borze. Zabłocie (Zabołottja), 10 km (linia prosta) na pñ.– wsch. od Korytnicy. Kładniów, Kładniów, w 1564–1565 roku mała wieś na wsch. (?) od Korytnicy. LRusPodBełz1564, cz. I, s. 86–90; SGKP IV, s. 429; SGKP XV, cz. 2, s. 130.

310/1227

k. 138 – 140

Warszawa, 5 grudnia 1635

Król po awansie Tomasza Zamoyskiego na kanclerza, nadaje podkanclerstwo koronne Piotrowi Gembickiemu biskupowi nominatowi przemyskiemu, sekretarzowi wielkiemu koronnemu, dziekanowi krakowskiemu, prepozytowi miechowskiemu, wielce zasłużonemu tak za Zygmunta III, jak Władysława IV. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Sierakowskiego, sekretarza królewskiego.

j. łac.

¹ Otrzymał publicznie pieczęć 2 XII 1635, zob. U X, s, nr 659.

311/1228

k. 140 – 141

Warszawa, 22 listopada 1635

Król zgadza się na dokonanie cesji młyna zwanego Jaznów (*Jaznow*)¹ w starostwie dybowskim przez Jerzego Dembica (*Dembicza*) de Dembieniec swego dworzanina pokojowego, który otrzymał nadanie za zasługi od Zygmunta III, na rzecz Stanisława Sokołowskiego starosty dybowskiego i jego żony Elżbiety. Król zezwala małżonkom na korzystanie z lasów dybowskich, gniewkowskich dla naprawy wspomnianego młyna oraz na potrzeby domowe. Uwalnia małżonków od przemiału na potrzeby Zamku Dybowskiego i wszelkich innych ciężarów na jego rzecz, z wyjątkiem corocznej opłaty 20 złotych na świętego Marcina [11 XI]. Po śmierci małżonków młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego.

j. łac.

¹ Wzm. w 1599 r. młyn znajdujący się koło wsi Kozibór, w 1661 r. nazywany Jasnów, LWlkpKuj1659, cz. II, s. 322.

312/1229

k. 141 – 143

Warszawa, 15 grudnia 1635

Król transumuje dokument Zygmunta III, który listem wystawionym i podpisanym także przez Jakuba Zadzikę w Warszawie 5 VII 1622 wyznaczył na komisarzy Wojciecha Bobolę podkomorzego przemyskiego, Prokopa Pieniążka chorążego przemyskiego, oraz Rafała Grochowskiego z Grochowic wojskiego przemyskiego, do przeprowadzenia rewizji wsi Hursko¹ dziedzicznej Piotra Świętopelka (*Szwatopelk*) Bolestraszyckiego podczaszego przemyskiego. Drugi transumowany list wystawili wspomniani Bobola i Grochowski w Przemyśle 25 I 1629, z rewizji przeprowadzonej 1 V 1628 (w *poniedziałek po Niedzieli Przewodnej*). Stwierdzili oni, że na drodze ze Lwowa do Przemyśla przejechać trzeba przez San, który tworzy trzy głębokie odnogi i tworzy miejsce błotniste, zwane „huczki”, od okrzyków, jakie muszą do koni wydawać jadący, a całkiem nie do przebycia, gdy rzeka przybiera. Bolestraszycki chroniąc swe pola i łąki od zniszczenia przez omijających błoto, okopał je rowami, na co skarżono się na sejmach i proszono na sejmiku wiszeńskim, by zbudował mosty, aby nie musiano nadrabiać drogi, omijając Hursko co dzieje się na dodatek kosztem ceł królewskich. Dziedzic nie ma w pobliżu lasu i musiałby kupować drewno w lasach miękiskich odległych o trzy mile i obciążać przywozem poddanych. Komisarze za konieczne uznają zbudowanie dwóch mostów długich na 10 sążni i trzeciego nieco mniejszego, wszystkie jednak muszą być wysokie. Komisarze rekomendują na pokrycie kosztu opłatę od furmanów w wysokości szeląga od konia i wołu, wyjąwszy szlachtę i miejscowych poddanych. Ponieważ Bolestraszycki zbudował wielkim kosztem most i groblę na Sanie i poprosił o wyrażenie zgody na pobieranie opłaty przewozowej, Władysław IV wyraził zgodę na wieczyste pobieranie cła, zatwierdzając list komisarzski. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ W metryce „*Ursko maioris*” i „*Ursko Wielkie*”. Ob. Hurko, dawniej Ursko, Orsko, Orsko, Hurko Wielkie, wieś 8 km na wsch. od Przemyśla, na prawym brzegu Sanu. W pobliżu wsi zachowało się stare koryto Sanu i rozlewiska. RZPrzem1674, s. 167, przyp. 709.

[k. 143, informacja o rozpoczęciu wpisów w roku 1637]

313/1230

k. 143 – 143v

Tykocin, 2 stycznia 1637

Król nadaje urząd wojskiego buskiego znanemu z prawości Zygmuntowi Brześciańskiemu po zmarłym [Stanisławie] Sokole¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

¹ W dok. miejsce na wpisanie imienia, por. U III/2, nr 656–657.

314/1231

k. 143v – 144

Warszawa, 16 stycznia 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców potwierdza uczciwemu Filipowi Janowi Mojżeszowi Zegonie (*Moise Zegonic*) posiadanie młyna zwanego Zegunie¹ w starostwie brańskim na rzece Lichcza², to jest trzeciej miary z tego młyna, oraz wszystkich przynależności.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ W Metryce „*Zegonia*” – młyn Zegunie, niegdyś w 1/3 odległości z Sielca do wsi Boćki, ok. 12 km na płd. od Brańska, zob. Laszuk, *Zaścianki*, s. 116, zob. też dołączoną mapę. ² Lichacz, Lichcza – rzeczek płynący na płn.–zach. pomiędzy Sielcem a Boćkami.

315/1232

k. 144

Warszawa, 17 stycznia 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców potwierdza uczciwym Wojciechowi (*Albertowi*), Jakubowi, Szymonowi Mazorkom (*Mazorki*) posiadanie młyna zwanego Solnik¹ w starostwie brańskim na rzece Lichcza, tj. trzeciej miary z tego młyna, oraz wszystkich przynależności. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Solnik, Szolniki, obecnie Solniki, ok. 2 km na płn. od Zegoni, zob. przypis do poprzedniego dok.

316/1233

k. 144v – 145

Warszawa, 28 stycznia 1637

Król nadaje wieczyście cztery jarmarki miasteczku Bychawa¹ dziedzicznemu Stanisława Wioteskiego z Modliborzyc (*Modlibożyc*) stolnika bełskiego. Pierwszy na świętych Filipa i Jakuba Apostołów [1 V], na świętego Jana Chrzciciela [24 VI], trzeci na święto Nawrócenia świętego Pawła Apostoła [25 I], czwarty w czwartą niedzielę Wielkiego Postu, nadto targ cotygodniowy w soboty. Król stanowi też, że ponieważ miasteczko jest spustoszone przez częste przechody, stacje wojskowe i inne przyczyny, przeto uwalnia je na sześć kolejnych lat od wszelkich podatków publicznych, od targowego, nadto zwolnienie od płacenia mostowego, grobelnego, ceł, wyjąwszy graniczne. Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. lac.

¹ W dik. „Bychawa Kletne” i „Bychawa alias Kletne”. Miasto założone na terenie wsi Kletno, ob. Bychawa, osada miejska ok. 32 km drogą na pld. od Lublina, SGKP I, s. 487–488.

317/1234

k. 145 – 145v

Warszawa, 26 stycznia 1637

Król nadaje wakujący od dawna urząd miecznika lubelskiego Janowi Iżyckiemu, służącemu od lat wiernie swemu województwu i skarbowi¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Libickiego.

j. lac.

¹ Zob. U IV/4 nr 121, gdzie podano, że urząd nie istniał wcześniej, U IV/4 s. 30.

318/1235

k. 145v – 146

Warszawa, 30 stycznia 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców zezwala Wojciechowi (*Albertowi*) Kownackiemu o przydomku Galus¹ na wykupienie wójtostwa w miasteczku Mikstat (*Mixtat*) w starostwie grabowskim, które wróciło do rąk królewskich od nie mających podstawy prawnej do posiadania. Wójtostwo po jego śmierci będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Szlachcic?, zob. Boniecki XII, s. 38.

319/1236

k. 146 – 146v

Warszawa na sejmie, 30 stycznia 1637

Król potwierdza przywilej szanowanemu Wojciechowi Steżyńskiemu¹ otrzymany przez przodków na posiadanie karczmy we wsi Sapanino (*Sapinow*)² w starostwie tczewskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Lekcja nazwiska niepewna; możliwe „Adalberti Stozynski”, „Stezynski”, „Stczynski”. ² Wieś Soponino w 1664, 3 mile od Świecia, *Lustracja województwa pomorskiego 1565*, s. 172–173; Paczkowski, *Opis królewszczyzn*, s. 257–258.

320/1237

k. 146v – 147v

Warszawa na sejmie, 26 stycznia 1637

Król mając wzgląd na zasługi Jana Kłosińskiego, który przez wiele lat służył Zygmuntowi III i Rzeczypospolitej przy powiększaniu dochodów z saletry i odpieraniu inkursji tatarskich i moskiewskich wraz ze swymi ludźmi, za co, a także chcąc go do dalszej służby zachęcić, Zygmunt III uroczysko puste zwane Bohaczka, nad rzeką Psioł (*Pslem*)¹, w województwie kijowskim, w administracji mirhorodzkiej, dał mu dożywotnio na osadę i rozciągnął to na Elżbietę Wyszkovską pierwszą małżonkę Kłosińskiego. Władysław IV nadaje dobra Bohaczka osadzone już niemal zupełnie przez Kłosińskiego z polami Bolchlika², Rudka, z prawem korzystania z pobliskich jezior i rozciąga dożywocie na obecną żonę Kłosińskiego Zofię Zaborowską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Bohaczka (Velyka Bahaczka), pustynia, sloboda, miasteczko nad rzeką Pslem (Psiołem), ok. 26 km na pld.–wsch. od Mirhorodu, 77 km na pñ.–zach. od Połtawy, SGKP XV, cz. 1, s. 181. ² Słowo poprawiano, pierwotnie wpisano chyba „Bolahluka”.

321/1238

k. 147v – 148v

Warszawa, 30 stycznia 1637

Król transumuje i konfirmuje zatwierdzony przez Jana Werdę podkomorzego pruskiego, starostę nowskiego 3 X 1635 r. na Zamku Nowe, spisany po polsku kontrakt potwierdzający sprzedaż karczmy we wsi Kończyce¹ w starostwie nowskim, przez uczciwego Daniela Preusza wraz z małżonką Hanusowi Schultzowi wraz z małżonką, za kwotę 1200 złotych polskich (licząc złoty po 30 groszy). Z tego Schultz zapłacił gotówką 850 złotych i otrzymuje za nie kwit, zaś z pozostałych 350 ma spłacić, podobnie jak pewne długi ciężące na karczmie, do świętego Marcina [11 XI] 1637 roku, zaś nadwyżkę po spłaceniu długów winien oddać Preuszowi, i winien otrzymać od niego kwit na całą sumę. Czyny z karczmy za rok 1635 w wysokości 50 grzywien po 20 groszy ma zapłacić Zamkowi Daniel Preusz.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i lac.

¹ Kończyce, wieś 3 km na południe od miasta Nowe, na lewym brzegu Wisły.

322/1239

k. 148v – 149

Warszawa, 17 stycznia 1637

Król za zaleceniem niektórych panów rady i urzędników dworu zezwala na cesję wsi Cecyniowce (*Cecionowcze*) i Pisarzewka (*Pisarowce*)¹ w starostwie krzemienieckim Lenartowi Piórkowskiemu (*Piorkowskiemu*) i Ewie z Konar małżonce, nadto Katarzynie Tyszkiewiczównie, wdowie po Januszu Korybucie na Zabarażu Wiśniowieckim, koniuszym koronnym. Wsie nie zostaną odebrane bez wypłacenia sumy określonej w oryginalnym przywileju albo taksie ustalonej przez komisarzy. Gdyby na wspomnianych dobrach znajdowały się sumy, zostaną

zmniejszone [o kolejne dożywocie] gdyby zaś nie były obciążone, należna dupla kwarty winna być wpłacana do skarbu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. pol.

¹ Cecyniowce, Cieczoniowcze, Cecionowcze, oraz Pisarówka, Pisarzewka, zob. dok. nr 300/1212.

323/1240

k. 149 – 150

Warszawa, 26 stycznia 1637

Król potwierdza i transumuje dokument papierowy Zygmunta III, z pieczęcią większą koronną, wystawiony w Warszawie 29 III 1629, podpisany przez Zygmunta III i Jana Lipskiego, nadający zakonowi jezuitów w mieście Bar dla szerzenia wiary, nauki młodzieży i przeciwdziałania liczny tam schizmatykom, grunty na kolegium¹, mianowicie zwany Sajdakowska Pasieka nad strumieniem Przymoszenica, w miejscu zwanym Na Krzywem, na terenie przynależnym do miasta Baru, które po śmierci Piotra i Jana Seferów (*Sepherorum*) przypadło do dyspozycji króla. Nadaje on wieczyście grunty i wszystkie pozostałości spadku po Seferach wspomnianemu zakonowi jezuitów, obdarzając je immunitetami kościelnymi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Jezuitów do Baru w latach 1614–1615 sprowadził S. Żółkiewski.

324/1241

k. 150 – 150v

Grodno, 30 listopada 1637¹

Król nadaje Tomaszowi Olendzkiemu, swemu dworzaninowi pokojowemu, służącemu od kilku lat pod chorągwią królewską, urząd chorążego drohickiego po zmarłym Sebastianie Suchodolskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Nominacja miała nastąpić wcześniej, por. dok. 227/1139; data roczna w MK 181 zapewne błędna, winno być 1636, por. dok. 329/1241.

325/1242

k. 150v – 151

Warszawa, 8 lutego 1637

Król zezwala by miecznik łęczycki Szymon Krzykowski (*Krzikoski*) zasłużony już za Zygmunta III podczas pokoju i na wojnie, wykupił wójtostwo albo sołectwo we wsi Kobylata (*Kobelaty*) w starostwie przedeckim, po śmierci Andrzeja Kwiatkowskiego, od jego sukcesorów. Po śmierci Krzykowskiego wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadzidłowskiego.

j. lac.

326/1243

k. 151 – 152

Warszawa, 4 lutego 1637

Król zezwala szanowanemu Janowi Zduńskiemu (*Zdunski*) na cesję kuźnicy¹ Oborzyska i pól nowo lokowanych Baranów i Jastrzębia wraz z przynależnościami na rzecz Jana Baranowskiego starosty przasnyskiego i czorszyńskiego. Po jego śmierci kuźnica będzie podlegała wykupowi².

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

¹ W dokumencie: kopalni rudy żelaznej – *minera ferraria*. ² Por. dok. 156/1068.

327/1244

k. 152 – 153

Warszawa, 13 lutego 1637

Król dla odbudowy spustoszonych dóbr Rzeczypospolitej, za wstawiennictwem doradców i na podstawie relacji starosty bobrownickiego Wojciecha (*Olbrychta*) Czerskiego, potwierdza nadanie na 50 lat prawa emfiteutycznego znakomitemu Mikołajowi Czechowskiemu na grunt zwany Mniszek¹ w starostwie bobrownickim, z wszystkimi przynależnościami. Grunt, na którym zbudowano młyn Mniszek miał 8 łanów chełmińskich, obecnie pusty, rozciąga się od granicy Mień (*Mien*)² do granicy Sterkowiec z drugiej strony, starosta powinien go wymierzyć, mianowicie na długość od Mień 360 prętów miary chełmińskiej, od Sterkowca Starego w borach należących do starostwa bobrownickiego 210 prętów. Król okazując szczególną łaskę i dla szybszej odbudowy zezwala na korzystanie z drewna starostwa bobrownickiego na użytek domowy, na opał i do budowy młyna i dworu, jednak nie na sprzedaż i wycinanie poręb, nadto udziela prawa polowania na swym gruncie i w lasach starostwa aż do granicy zwanej Sumieńskie. Czechowski i jego sukcesorzy mają wpłacać corocznie 50 złotych polskich na świętego Marcina, nie są zobowiązani do robocizn ani innych ciężarów do czasu wyjścia emfiteuzy na rzecz Zamku Bobrownickiego. Podczas trwania emfiteuzy Czechowicz i sukcesorzy mogą zbywać, zamieniać, etc. swe prawa do wspomnianego gruntu, zabudowywać go zgodnie z potrzebami i pożytkiem. Po upływie lat 50 dobra, bez obciążenia sumami mają wrócić do dyspozycji starostwa i Rzeczypospolitej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Mniszek, osada młyńska, po „Potopie” całkowicie opustoszała. Może w tym miejscu znajduje się ob. Miszek, na prawym brzegu Wisły, naprzeciw Nieszawy, LWlkpKuj1628, cz. II, s. 61; LWlkpKuj1659, cz. II, s. 294. ² Strumień Mień, prawy dopływ Wisły na płu. od Nieszawy.

328/1245

k. 153 – 153v

Warszawa, 8 lutego 1637

Król zezwala na dokonanie przez Zofię Miecznikowiczową, wdowę z pierwszego małżeństwa po Łukaszu Promnickim, obecnie małżonkę Sebastiana Wolskiego, cesji pewnego gruntu we wsi Sępiczów (*Senpichow*) w starostwie wiślickim, na którym niegdyś stał młyn zwany Kłodorowski (*Clodorowski*), a obecnie folwark, na rzecz swego syna, Jakuba Stanisława Promnickiego. Po jego śmierci grunt będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

329/1246

k. 153v – 154

Grodno, 30 listopada 1636

Królowi stwierdza, że pewni doradcy zalecili mu biegłość znakomitego Marcina Knalewskiego mieszczanina miasta Podgórz (*Podgórze*)¹ w produkcji wełnianych kapeluszy, dlatego nadaje Knalewskiemu wolność przyjmowania tylu ilu zechce chłopców zdolnych do nauki tego rzemiosła, na co zezwala także innym rzemieślnikom poza cechami w mieście Podgórz.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Podgórze, Podgórz, Podgorz, miasto król. na lewym brzegu Wisły naprzeciw Torunia, SGKP VIII, s. 381.

330/1247

k. 154 – 154v

Warszawa, 16 luty 1636

Król przychyła się do prośby sławetnego Jana Myśliborskiego (*Mysliborski*) mieszczanina i obywatela miasta Poznania zezwalając mu na przyjmowanie chłopców zdolnych do nauki rzemiosła kapeluszniczego, bez przeszkód ze strony cechu.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

331/1248

k. 154v – 155

Warszawa, 15 luty 1637

Król nadaje wieczyste kaduk po Zofii Dąbrowiance (*Dąbrowianka*, *Dąmbrowianka*) mieszcze z Pyzdr, Aleksandrowi Skinderowskiemu i jego sukcesorom.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

332/1249

k. 155 – 155v

Warszawa, 4 luty 1637

Król stwierdza, że nadał dożywotnio Jerzemu Hejna ławnikowi ziemskiemu puckiemu postwisko Szparaw¹ na Żuławie Malborskiej², a obecnie obejmuje dożywociem także jego żonę, Sabinę Littawen (*Littauen*) Hejninę. Jerzy Hejna ma wpłacać kwartę do skarbu, zaś małżonka po ewentualnym objęciu dóbr i przeprowadzeniu lustracji, podwójną.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Pastwisko Szparaw albo Sparaw mające 8 łanów leżało przy wsi Preuschkoenigsmarck (Preiskonigsdorff?), *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 130, T. III, s. 84.

² W dok. „Wyspa Malborska”, bez sprecyzowania, że chodzi o Małą Żuławę.

333/1250

k. 155v – 156

Warszawa, 18 luty 1637

Król pozwala Janowi Baranowskiemu staroście przasnyskiemu i czorsztyńskiemu na wykupienie w mieście Żarnowiec trzeciej miary z młyna na rzece Pilicy¹, z rąk obecnego posesora, nie mającego podstawy prawnej posiadania, wraz ze wszystkimi przynależnościami. Prawo do trzeciej miary na tym młynie nie zostanie odebrany sukcesorom Baranowskiego bez wypłacenia sumy określonej w oryginalnym przywileju albo taksie ustalonej przez komisarzy.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Na Pilicy w Żarnowcu znajdowało się kilka młynów, LWKrak1659, cz. I, s. 206–207.

334/1251

k. 156 – 156v

Warszawa, 18 luty 1637

Król zezwala na cesję przez Teodora Terleckiego wojskiego grodeckiego¹ wójtostwa we wsi Rokitna w starostwie lwowskim na rzecz Jana Skorudyńskiego i jego żony Fedory (*Phedora*, *Phaedorae*). Wójtostwo po śmierci małżonków będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ U III/1, nr 766a, po raz ostatni odnotowany 28 IV 1631.

335/1252

k. 156v

Warszawa, 26 luty 1637

Z kancelarii wydano potwierdzenie dokumentu podpisanego przez podstarościego bielskiego i opieczetowanego, zawierającego delimitację pewnych gruntów we wsiach Pasynki (*Pasinki*) i Kotły¹ w starostwie bielskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Kotły 6 km, Pasynki 11 km (drogą) na płn.–wsch. od Bielska Podl.; por. LWPodl1570, s. 53–55. Dokument w formie regestu.

336/1253

k. 157

Warszawa, 27 luty 1637

Król nadaje Mikołajowi Pęskiemu, żołnierzowi zasłużonemu w ekspedycjach moskiewskich, prawem lennym 60 włók ziemi w Niekraszewie¹ po Hrehorym Kurowskim, który nie dopełnił obowiązków podczas wojny, oraz po bojarze Wołszynie Hajdarowym sieliszcze Hołowieńsk nad rzeką Hołowieńskim², na gruncie Niejakowskim w starostwie nowogródzkim siewierskim. Nadanie obejmuje małżonkę³ i potomstwo na prawie szlacheckim i powszechnych zasadach, z obowiązkiem obrony Zamku Siewierskiego, a jeśli chodzi o dochody, korzystanie z saletry i towarów leśnych wymaga zgody króla.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol.

¹ Mieszcowość niezłok.; raczej nie chodzi o sióło Niekrasowe (wcz. Wasyliwka) w stanie podpużywskim. ² Hołowieńsk – może Hołowienki, sloboda, potem sióło ok. 7 km w linii prostej od lewego brzegu rzeki Sejm, ok. 15 km na płn.–zach. od Baturyna, jednak wzm. dopiero od 1639 roku; Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 298, 400. ³ Zob. dok. 275/1187, zapewne Zuzanna Strukczewska (Strupczewska).

[w rękopisie brak numerów kart 157v–167]

337/1254

k. 167v – 168.

Warszawa, 28 luty 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców potwierdza przedstawioną w oryginalnym dokumencie zgodę Krzysztofa Ossolińskiego z Tęczyna, starosty stopnickiego¹ udzieloną Janowi Dziurdzi i Krystynie Paszperkównej², na cesję łąnu zwanego „Karczmarski” we wsi Kłępie Dolne³ w starostwie stopnickim, wraz z znajdującym się na niej domkiem, na rzecz Stanisława Pałuskiego⁴ i jego małżonki Zofii Paszperkównej. Król tym samym potwierdza też cesję Jana Zbigniewa Ossolińskiego wojewody sandomierskiego i starosty stopnickiego⁵, w której wyraźnie stwierdzono, że małżonkowie Dziurdziowie będą posiadali wspomniany łąn ziemi dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Raczej Krzysztof Baldwin Ossoliński star. stopnicki 1632–1649, a nie jego ojciec Krzysztof, star. 1619–1632, podówczas kaszt. wojnicki, zm. 1645 jako woj. sandomierski. U IV/3, nr 957, 961. Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 132. ² W dok. *Dziurdzi, Paszperkowna*; pisownię nazwisk przyjęto za: Boniecki, V, s. 217. ³ W dok. „Dolne Klempice”, ob. Kłępie Dolne, 9 km (drogą) na pld.–wsch. od Stopnicy. ⁴ Pałuski, zapewne h. Poraj, Uruski XIII, s. 186.

⁵ Zbigniew Ossoliński był star. w 1619 r., Chłapowski, *Starostowie w Małopolsce*, s. 132.

338/1255

k. 168 – 168v

Warszawa, 27 luty 1637

Król zezwala Pawłowi Ilnickiemu (*Ilnicki*), żołnierzowi dobrze zasłużonemu pod chorągwią Stanisława Koniecpolskiego kasztelana krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, na wykupienie łana ziemi wraz z przynależnościami we wsi Wysockie¹ w ziemi sanockiej województwa ruskiego, uprzednio posiadanego przez szanowanego Mikołajczyka (*Nicolaide*) syna Wasyla, z rąk posesora nie mającego podstawy prawnej posiadania. Z którego to łana winien wpłacać Ilnicki zgodną z lustracją sumę do skarbu koronnego. Po jego śmierci łan będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Niezidentyf.; nieco podobną nazwę mają Wysoczany nad Oslawą, które były jednak wsią szlachecką.

339/1256

k. 168v – 169

Warszawa, 27 lutego 1637

Król pozwala Stanisławowi Stobieckiemu na cesję wójtostwa albo sołectwa we wsi Połomia¹, należącej do wójtostwa przasnyskiego, na rzecz kasztelana ciechanowskiego Jana Krasieńskiego *a Krasne*, oraz jego małżonki, Urszuli Grzybowskiej. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Libickiego.

j. łac.

¹ Połomia należała do dzierżawy Miłowidz, odł. od star. przasnyskiego, LMazXVIIw, cz. I, s. 73.

340/1257

k. 169v – 170

Warszawa, 4 stycznia 1637

Król stwierdza, że dowiedział się od Stefana Aksaka sędziego kijowskiego i starosty ostrskiego, iż niektórzy z Bilików¹, bojarów mieszkających w starostwie ostrskim, powiększyli swe nadania poza przywileje otrzymane od Zygmunta III. Są to Ostrów Łukarowski i róg Boru na tymże Ostrowie², ziemię jakoby moskiewską bartną, do tego Jeziora Podlesoczne, Ostrów Szychowicki, oraz inne ostrowy i ziemie; dąbrowę zwaną Czemer³, mającą następujące granice: od rzeczki Molosy do Długiego Błota, od Długiego Błota w Owniczowskie Błoto, stamtąd w Mszanicy Błoto, z Mszanica w Petrowo Błoto, z Petrowa Błoto w Bobrowice i rzeczkę Czemer, z Czemera w Rzezawicę, z Rzezawca w Mościckie Błoto, z niego w rzeczkę Wołczek z przyległościami. Król nie dopuszczając do umniejszania dóbr królewskich, dobra po zmarłych Stefanie i Krzysztofie Jarmoliczach Bilikach, Iwanie Stomiczu Biliku, Marku Iwanowiczu Biliku nadaje dożywotnio wspomnianemu Stefanowi Aksakowi i jego małżonce Katarzynie z Czołhańskich. Małżonkowie otrzymują prawo i obowiązek odzyskania innych niesłusznie zajętych królewszczyzn (osterskich), osadzania w nich poddanych na wolniznach zwyczajnych w tych krajach. Król zastrzega jednak, by żyjący jeszcze bojarzy spokojnie używali gruntów, z których odprawiają służbę bojarską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Bilikowie nazywani są w współcz. „Bulikami”, Jabłonowski, *Lustracye królewszczyzn*, s. 99–100, za nim Boniecki (II, s. 246). ² „Ostrów i Bor i Uroczyssze Łukarzewskie”, Jabłonowski, *Lustracye królewszczyzn*, s. 99–100. ³ Niezałok.; ob. Czemer, 40 km (drogą) na płn.–wsch. od Ostrza.

341/1258

k. 170 – 170v

Warszawa, 27 lutego 1637

Król zezwala zasłużonemu Marcjanowi Reszotarskiemu na cesję posiadanej prawem lennym derewni Garyce¹, leżącą nad rzeką Desną w województwie czernihowskim, na rzecz dobrze zasłużonego Mikołaja Kisiela z Brusilowa, chorążego nowogrodzkiego siewierskiego. Król nadaje dobra wraz ze wszystkimi przyległościami, horodyszczami, gonami bobrowymi na rzekach Desna i Snow, pożytkami, wyjąwszy towary leśne i saletry, wymagające osobnej zgody królewskiej. Prawo lenne dziedziczą małżonka i potomkowie płci męskiej, którzy posiadać będą tam prawa szlacheckie i zwolnienie z powinności, poza obroną tamtejszych zamków, opisaną w konstytucjach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. pol.

¹ Garyce (Horycja, Harycja), sloboda, potem derewnia w woj. i pow. czernihowskim, na prawym brzegu Desny, 33 km drogą na wsch. od Czernihowa, 12 km na wsch. od ujścia Snow do Desny; Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 356, 406, 432.

342/1259

k. 170v – 171

Warszawa, 22 luty 1637

Król nadaje staremu żołnierzowi, Piotrowi Łaskowi Czerczyckiemu, zasłużonemu w wielu ekspedycjach, derewnię Durnekowo¹, bojarszczyznę nad rzeką Desną, po bezpotomnej śmierci Stefana Saczka, syna Ambrożego Saczka podczaszego czernihowskiego². Nadanie obejmuje derewnię z wszystkimi dochodami wyjąwszy towary leśne i saletry, wymagające osobnej zgody królewskiej. Prawo lenne dziedziczą małżonka i potomkowie płci męskiej, którzy posiadać będą tam prawa szlacheckie i zwolnienie z powinności, poza obroną tamtejszych zamków, opisaną w konstytucjach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Durnekowo, Durmjankiw, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 88, 268, 409, 433. ² Był też jednocześnie podczaszym nowogrodzkim siewierskim, U III/4, nr 1292, 1791.

343/1260

k. 171v – 172

Warszawa, 28 luty 1637

Król zezwala na cesję wsi Perekop (*Perekóp*)¹ nad rzeką Desną przez Adama Kisiela z Brusilowa podkomorzego czernihowskiego na rzecz Mikołaja Kisiela chorążego nowogrodzkiego, wraz ze wszystkimi pożytkami, w tym gonami bobrowymi na rzekach Desna i Snow (*Snowi*), ze wszystkimi dochodami i pożytkami, wyjąwszy towary leśne i saletry, wymagające osobnej zgody królewskiej. Prawo lenne dziedziczą małżonka i potomkowie płci męskiej, którzy posiadać będą tam prawa szlacheckie i zwolnienie z powinności, poza obroną tamtejszych zamków, opisaną w konstytucjach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Perekop, potem Brusilów, sióło u ujścia rzeki Snow do Desny, na prawych brzegach obu rzek, 18 km drogą na wsch. od Czernihowa; Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 20.

344/1261

k. 172 – 172v

Warszawa, 25 luty 1637

Król potwierdza stan posiadania konwentu dominikanów w Rohatynie, w tym wszystkie dokonane na jego rzecz donacje oraz nabytki wskutek zapisów. W szczególności konfirmuje uzyskanie gruntu po Adamie Przecławie mieszczaninie rohatyńskim, na którym usytuowany jest klasztor, gruntu po Chostkowskim, na

którym znajduje się kram zwany Kletki położony na wale, gruntu zwanego Kapuściński wraz z połową łąnu ziemi po Piekarskim, łąn po Księżopolskim wraz z stawem rybnym, tudzież młynem powyżej wsi Babiniec na rzece Babianka¹, ogrodu po Krzysztofie Kuczańskim, innym [ogrodem] po Makowieckiej za bramą Nowomiejską, kolejnym za bramą zwróconą na Podgrodzie², oraz wielu innych gruntów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

¹ Babiniec, Babińce, wieś blisko Rohatyna, potem przedmieście. W dokumencie chodzi o strugę Babianka albo Babiński Potok, SGKP IX, s. 692–695. ² Podgrodzie, Podegrodzie, wieś pod Rohatynem, w późniejszych czasach niewielkie miasteczko, SGKP IX, s. 692–695.

345/1262

k. 172v – 175

Warszawa, 3 grudnia 1635

Do kancelarii większej koronnej wniesiono oblatę dokumentu z kancelarii mniejszej koronnej, na rzecz ojców jezuitów z kolegium w Toruniu, pierwotnie wydany przez Zygmunta III na sejmie w Warszawie 15 III 1600 roku, który następnie zezwolił król Zygmunt III przepisać i wydać z kancelarii opieczętowany w Warszawie 12 XII 1614, z podpisem własnym i Henryka Firleja z Dąbrowicy podkanclerzego koronnego, prepozyta płockiego, miechowskiego i świętomichalskiego na zamku krakowskim, oraz Stanisława Faleńskiego. Zygmunt III mając na względzie potrzebę walki z herezją, tak silną w diecezji chełmińskiej, znając sytuację z relacji Piotra Tylickiego podkanclerzego koronnego i biskupa chełmińskiego, że jego poprzednik, Piotr Kostka począł walczyć z zarazą herezji w Toruniu, dlatego lokował tam ojców jezuitów. Zygmunt III w pełni chcąc to wesprzeć, i zgodził się na zbudowanie pod patronatem królewskim kościoła pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w wieczystym posiadaniu zakonu jezuitów, z wikariuszem, oraz z domem proboszcza i szkołą. Władysław IV potwierdza dokument w całości. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Sierakowskiego.

j. łac.

346/1263

k. 175 – 175v

Grodno, 20 grudnia 1636

Król wyraża zgodę na dokonanie cesji starostwa lityńskiego przez Maksymiliana Przerębskiego z Przerąb kasztelana sieradzkiego, starostę medycznego, mościckiego i lityńskiego na rzecz Marcina Kalinowskiego wojewody czernihowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

347/1264

k. 175v – 176v

Grodno, 3 grudnia 1636

Król nadaje urząd wojewody braclawskiego Mikołajowi Potockiemu staroście kamienieckiemu, zasłużonemu królowi i Rzeczypospolitej w różnych okazjach, szczególnie wojnach przeciwko Turkom, Tatarom, Moskwie, a także w Mołdawii i w Prusach, w których okrył się wielką sławą.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Mikołaj Wojciech Gniewosz.

j. łac.

348/1265

k. 176v – 177.

Warszawa, 26 lutego 1637

Król zezwala Stanisławowi i Franciszkowi Ślubowskiemu, synom zmarłego Stanisława Ślubowskiego podstarościego grodzkiego ciechanowskiego, na dokonanie cesji trzeciej miary młyna zwanego Ślepa Ruda na rzece Orzyc (*Orzycz*)¹ w starostwie przasnyskim na rzecz Jana Baranowskiego starosty przasnyskiego i czorszyńskiego. Po jego śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Zapewne chodzi o tereny miasta Chorzele w tym starostwie, LMazXVIIw, cz. I, s. 70–72.

349/1266

k. 177

Warszawa, 6 marca 1637

Król po śmierci Stanisława Zaleskiego nadaje urząd wojskiego lubaczowskiego Pawłowi Potockiemu *a Magna Potok*¹, zasłużonemu w ekspedycjach moskiewskich i wołoskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Por. U III/1, nr 1014–1015.

350/1267

k. 177v – 178

Warszawa, 7 marca 1637

Król mając zaleconych braci rodzonych Piotra i Franciszka Cieklińskich, zasłużonych żołnierzy w licznych wyprawach już za czasów Zygmunta III, nadaje im pewne części we wsi Bachrynowce (*Bachrymowce*)¹ w województwie podolskim, powiecie latyczowskim, po śmierci braci rodzonych Wojciecha (*Alberti*) i Stanisława Cieklińskich, z których części wsi powinni corocznie wpłacać dupłą kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Zob. Przypis do dok. 107/1019.

351/1268

k. 178

Warszawa, 25 lutego 1637

Król zezwala Adamowi Plucińskiemu na wykupienie wójtostwa albo sołectwa we wsi Leszczyny (*Lesczyny*) w starostwie garwolińskim z rąk obecnego posiadacza, nie posiadającego do tego podstawy prawnej. Po śmierci Plucińskiego wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

352/1269

k. 178v – 179

Warszawa, 5 marca 1637

Król za wstawiennictwem kilku doradców nadaje otoczonego wałem i fosą miastu Minkowce¹, dziedzicznemu Adama Stanisławskiego, leżącemu na granicach Królestwa w województwie podolskim, dwa coroczne jarmarki, pierwszy na święto Podwyższenia Krzyża Świętego (*Exaltationis S. Crucis*) [14/24 IX], drugi na świętego Onufrego wg starego stylu (*festo Sancti Onufrii stylo seu calendario veteri*) [12/22 VI], nadto dwa targi tygodniowe, pierwszy w piątki, drugi w

niedziele (*die Dominica*). Król nadaje też miastu prawo niemieckie albo magdeburskie. Jarmarki i targi mają przebiegać na ogólnie obowiązujących zasadach, bez ograniczeń dostępu i handlu, i z zapewnieniem bezpieczeństwa podczas podróży.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Miasto 55 km drogą na płn.–wsch. od Kamieńca Podolskiego.

353/1270

k. 179 – 179v

Warszawa, 7 marca 1637

Król przychyła się do prośby magistratu Tuchowa i nadaje temu miastu jarmark na świętego Wojciecha biskupa i męczennika [23 IV]. Jarmark ma przebiegać na ogólnie obowiązujących zasadach, bez ograniczeń w dostępie i handlu, z zapewnieniem bezpieczeństwa podróżujących.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

354/1271

k. 179v – 180v

Warszawa na sejmie, 7 marca 1637

Król przychylając się do prośby sławetnych burmistrzów, rajców i ławników miasta Tarnowa, złożonej przez dziedziców miasta, Tomasza Zamoyskiego kanclerza wielkiego koronnego i Władysława Dominika na Zasławiu i Ostrogu koniuszego koronnego, na ostatnim sejmie wyznaczył specjalnych komisarzy do rewizji dróg, gościńców publicznych i miejsc wiodących przez Tarnów, dla rozważenia, czy dotychczasowe myta – mostowe wynosi od konia ciągnącego wóz naładowany 6 denarów, zaś od wołu trzy – wystarczają do budowy i napraw mostów i grobli. Król zgodnie z zaleceniem komisarzy, zgodnie z zasadą równości i mając na względzie wzrost cen wielu rzeczy wieczyście podwyższa mostowe od konia ciągnącego załadowany wóz do grosza, od każdego wołu pół grosza, od owcy i kozy dwa denary, co winni płacić wszyscy kupcy, furmani, mieszczanie, zgodnie z prawem Królestwa, wyjąwszy szlachtę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

355/1272

k. 180v – 181

Warszawa, 25 lutego 1637

Król konfirmuje i transumuje sporządzony 1 IX 1636 papierowy dokument w języku polskim, wyciągnięty z akt radzieckich miasta Nowy Sambor, opieczetowany pieczęcią radziecką, z podpisem burmistrza Jakuba Klimeczkowicza, na mocy którego pisarz Andrzej Ziedkiewicz, za liczne prace i wydatki na rzecz miasta i Przedmieścia otrzymuje wieczyście i dziedzicznie pusty grunt, zwany Kątem, pomiędzy drogą ku Kalinowa (*Kalinowu*)¹, Młynówką i Kątem Mroskowym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol., j. łac.

¹ Kalinów, wieś 10 km na płn.–wsch. od Sambora, SGKP III, s. 680.

356/1273

k. 181 – 181v

Warszawa, 25 lutego 1637

Król konfirmuje i transumuje dokument w języku polskim, papierowy, wyjęty z akt radzieckich miasta [Nowy] Sambor, sporządzony 1 VII 1637¹, opieczętowany pieczęcią radziecką, z podpisem burmistrza Jakuba Klimeczkowicza burmistrza, na mocy którego pisarz Andrzej Ziedkiewicz, za liczne prace i wydatki na rzecz miasta i Przedmieścia otrzymuje wieczyście i dziedzicznie grunt, zwany Wolicka Rola, na Zamieściu, przypadły miastu z powodu niepłacenia podatków i niewykonywania robocizn.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Zapewne chodzi o rok 1636, zob. poprzedni dokument.

357/1274

k. 182 – 183

Warszawa, 9 marca 1637

Król konfirmuje i transumuje spisany po polsku przywilej Władysława Zygmunto¹wicza¹, królewicza szwedzkiego, obranego cara moskiewskiego, administratora Księstwa Smoleńskiego i Księstwa Czernihowskiego podpisany przez niego i opieczętowany, sporządzony w Warszawie 30 V 1628, na mocy którego zalecony mu przez wielu Stanisław Piączyński, zasłużonego w ekspedycji moskiewskiej, chcąc zachęcić do dalszych wysiłków, i uwzględniając prace podjęte w królewskich osadach, a także to, że nad rzeką Ostrz posiadał osadę Karłykowkę i list na nią od przeszłego starosty, nadaje mu tę osadę oraz osadę Kuryłowka nad rzeką Kropiwną², obie w Księstwie Czernihowskim leżące, prawem lennym, które w posesję ma przekazać mu kapitan nowogrodzki. Pełnić będzie powinności, spisane w ordynacji komisarzy. Władysław IV potwierdza przywilej zastrzegając, że z prawa lennego szlacheckiego korzystać będą małżonka i legalni potomkowie sędziego czernihowskiego Stanisława Piączyńskiego, mianowicie ze wszystkich dochodów, z wyjątkiem saletry i towarów leśnych, wymagających jego osobnej zgody, wypełniając obowiązek obrony zamków siewierskich, wzorem innych dzierżawców.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. pol. i łac.

¹ Tj. wystawiony przez siebie przed obj. tronu. ² Wg Kułakowskiego, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 253, 408, chodzi o świeżo osadzone miejscowości powstającego starostwa niżyńskiego; Kuryłowka (Karłyczka) nad rz. Oster oraz Kuryłowkę (Kuryliwka) nad Kropiwną niezłok., istnieje obecnie Kuryliwka 16 km (drogą) na pld.–wsch. od Niżyna, ale nad rz. Wjunycja.

358/1275

k. 183 – 183v

Warszawa, 6 marca 1637

Król nadaje swemu dworzaninowi pokojowemu Franciszkowi Dołmatowi Isajkowskiemu od dawna wiernie służącemu, pewne dobra we wsiach Kleczkowiczach (*Kleczkowcach*) i Osowcu¹, w województwach wołyńskim, powiecie włodzimierskim, po niejaki Janie Kulikowskim. Z dóbr tych ma wpłacać duplę kwarty do skarbu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Kleczkowicze (Kłyckowyczi), wieś ok. 23 km (drogą) na pld.–zach. od Kowla. Osowiec (Ossowiec?, Osowa?) – nie zidentyfikowano. SGKP XV, cz. 2, s. 81.

359/1276

k. 183v – 184

Warszawa na sejmie, 3 marca 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców potwierdza okazany oryginał kontraktu – lokacji wsi Blizno (*Blizne*), Bursztynowo (*Buszenowa*) i Rychnowo (*Richenowa*)¹ w starostwie radzyńskim, w których starosta radzyński Mikołaj Weyher po zniszczeniach wojny w Prusach w roku 1636 osadził na kontrakcie poddanych chłopów z prawem dziedziczenia na lat 29, z opłatą coroczną pewnego czynszu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Od Radzyna Chełmińskiego odległe (drogą): Blizno, Blizne, Bliźno 10 km na wsch.; Bursztynowo 11 km na płn.–wsch.; Rychnowo, Richenowa 14 km na płn.–wsch., 4 km na płn. od Bursztynowa, Paczkowski, *Opis królewskiej*, s. 472.

360/1277

k. 184 – 184v

Warszawa na sejmie, 3 marca 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców przychyła się do prośby poddanych wsi Zielnowo (*Selnowa*)¹ w starostwie radzyńskim, w której po spustoszeniu osadził ich starosta radzyński Mikołaj Weyher w roku 1635, na kontrakcie na lat 30, z opłatą coroczną pewnego czynszu, i z prawem dziedziczenia.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Zielnowo, Zielnowa, Selnowa, 5 km na zachód od Radzyna Chełmińskiego, por. Paczkowski, *Opis królewskiej*, s. 471.

361/1278

k. 184v – 185

Warszawa na sejmie, 3 marca 1637

Król przychyła się do prośby pobożnego Michajła Fiedorowicza, popa cerkwi miejskiej Perejasławia (*Pereasławia*), potwierdza i transumuje dokument podpisany i opieczętowany przez Łukasza Żółkiewskiego, wystawiony na Zamku w Perejasławiu 29 VI 1636, wpisany następnie na polecenie Żółkiewskiego do ksiąg miejskich Perejasławia. W dokumencie tym wspomniany starosta, na prośbę swiaszczennika Michajła Fiedorowicza i parafian cerkwi miejskiej Spasa w Perejasławiu, aprobował daninę podstarościego perejasławskiego Jerzego Lasoty, nadając wieczyste cerkwi Spasa rzeczkę Radowicę począwszy od Dnieprzyszcza Podsuskiego, aż do uroczyska Werbki.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

362/1279

k. 185 – 186

Warszawa na sejmie, 10 marca 1637

Król potwierdza dokument Marcina Kalinowskiego na Husiatynie wojewody czernihowskiego, opieczętowany i podpisany przez niego i poproszonych o to przyjaciół, wystawiony na Zamku w Czernihowie 30 I 1636 i wniesiony do ksiąg grodzkich czernihowskich 3 X 1636 roborowany. Na mocy dokumentu Kalinowski wraz z małżonką Heleną Korecką oddają [w zastaw] futory Pieski i Podhorne¹ w województwie czernihowskim, za 2000 złotych pożyczki na lat trzy Konstantemu Wołkowi pułkownikowi królewskiemu i Annie Prokopownej, małżonkom. Gdyby po trzech latach nie oddali sumy, futory pozostaną na kolejne trzy lata w ręku Wołka i jego sukcesorów, póki pożyczka nie zostanie zwrócona. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Futory/chutory na lewym brzegu Desny naprzeciw Czernihowa, Podhorne (Pidhirne) odl. 9 km (17 drogą), Piski (Pisky) 2,5 km na wsch. od Podhornego, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 263, 415.

363/1280

k. 186 – 186v

Warszawa na sejmie, 5 marca 1637

Król na prośbę uczciwego Andrzeja Indackiego sołtysa wsi Tymawa¹ w starostwie gniewskim potwierdza dokument pergaminowy spisany po niemiecku, wystawiony przez brata Zakonu Szpitala Domu Niemieckiego NMP w Jerozolimie, komtura gniewskiego (*Maevensis*) Jana Falkenstein³, opatrzonego pieczęcią, wystawionego 6 VIII 1351 roku, który powołuje sołectwo we wsi Tymawa posiadające sześć łąnów wolnych, z wyjątkiem daniny na dzień św. Marcina biskupa [11 XI] z każdego łąnu korca zboża proboszczowi miejscowej parafii, oraz co trzeciego denara z sądów do Zamku w Gniewie. Obdarza sołtysa wolnością połowu na Wiśle na potrzeby domowe od miejsca zwanego Zabrodnia do Kłonia.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ W dok. „Timawa”, „Tymawa”, niem. Thymau, Thymawa, Tymow na lewym brzegu Wisły ok. 4 km na płd. od Gniewu; SGKP XII, s. 704–705 (omyłkowo lokalizacja prawym brzegu Wisły).

² W metryce „Fakkenstein”; Jan von Falkenstein, komtur gniewski 1347–1367.

364/1281

k. 186v – 187

Warszawa, 14 lutego 1637

Król za wstawiennictwem pewnych doradców przychylił się do prośby uczciwego Piotra Guni z małżonką Dorotą i potwierdza im dożywocie na młynie, a właściwie trzeciej mierze z tegoż we wsi Rudniki koło miasteczka Mościska (*Mościce*)¹. Po śmierci małżonków młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Mikołaja Wojciecha Gniewosza.

j. łac.

¹ Mościska 70 km na zach. od Lwowa, 28 km na wsch. od Przemyśla; Rudniki (Lackie i Ruskie), 2 km na płn.–zach. od Mościsk, ob. część miasta Mostyska. SGKP IV, s. 693–696; SGKP IX, s. 938.

365/1282

k. 187 – 187v

Warszawa, 10 marca 1637

Król nadaje dożywotnio zasłużonemu Marcinowi Jerzyńskiemu (*Jerzynski*) swemu dworzaninowi pokojowemu grunt pusty we [wsi?] Wysoka, zwany Otominko w województwie pomorskim¹, przypadły skarbowi z powodu braku podstawy prawnej do posiadania przez obecnych użytkowników.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Wieś niezłok.; istniały różne wsie o podobnej nazwach, w tym Wysoka – 8 km na płd.–wsch. od Cekcyna, w star. tucholskim (wzm. w 1765, ale nie w 1664), LPrusKról1765, T. I, cz. 3, s. 62.

366/1283

k. 187v – 188

Wilno, 15 lipca 1636

Król zezwala na dokonanie cesji przez Szymona Langenau (*Langenow*), syna zmarłego Absalona Langenau (*Langenow*), pewnych łąnów na Żuławie Mniejszej Malborskiej¹, na rzecz Jana ab Holtze Guldenbalck², rycerza Złotej Ostrogi, dworzanina i sekretarza królewskiego, kapitana piechoty królewskiej. Z nadanych

łanów Langenau oraz jego sukcesorzy mają wносить do Zamku Malborskiego dorocznie pewien czynsz określony w przywileju.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Potomkowie Absalona Langenau w 1636 r. wzmiankowani jako dawni posesorzy 6,5 włók na pastwisku Węgiel, dzierzonych przez małżonków Jana ab Holtze i Magdalenę Uxlówną, *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 129. ² Guldenbalk ab Holtze, vel Holte h. własnego, Boniecki VII, s. 185, zob. poprzedni przypis.

367/1284

k. 188 – 188v

Warszawa, 27 lutego 1637

Król pozwala na cesję przez Teresę Heidenstein, wdowę po [Reinholdzie] Heidensteinie¹, wsi królewskich Zajączkowo (*Zajączkow*) i Mątawy (*Montawa*)² w województwie pomorskim na rzecz syna, Jana Heidenstein, który podczas swego dożywocia ma wpłacać dupłą kwarty do skarbu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ W dok. puste miejsce na imię. Reinhold Heidenstein, star. zajączkowski i montowski, sekr. JKM (1553–1620); Teresa z Konarskich (1582–1658), scedowała wsie dopiero w 1656 r.; Boniecki VII, s. 251; J.K. Dachnowski, Herbarz, s. 210–211, zob. następny przypis. ² Wsie na lewym brzegu Wisły, Zajączkowo Wielkie i Małe, ok. 8 km (linia prosta) na płn. od Grudziądza; Mątawy, Montawy, ok. 3 km na płn. od Zajączkowa Wielkiego, Paczkowski, *Opis Królewszczyszyn*, s. 91–94.

368/1285

k. 188v – 189v

[1637 ?]

Król zezwala na wniesienie do akt kancelarii większej koronnej oblaty dokumentu wystawionego przez siebie w Toruniu 16 I 1635, w którym to, mając zalecone zasługi Adama Rastoga, żołnierza weterana, nadaje mu wakujące po śmierci Marcina Zaremby z Kalinowa kuźnice Oleśnica i Głuszyna¹ z przynależnościami, leżące na gruncie Kraszowice² w starostwie grabowskim. Po śmierci Rastoga kuźnice będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Adama Kowalińskiego.

j. pol.

¹ W dok. „mineras ferrarias”, tj. kopalnie rudy; Kuźnica Głuszyna we wsi Głuszyna, 14 km (drogą) na płn.–wsch. od Grabowa. Oleśnica na terenie Kraszowic, wsi odl. 7 km (drogą) od Grabowa na zach., nad Łużycą i Strugą Kraszewicką, może tożsamy z obecną Kuźnicą Grabowską, 12 km drogą od Grabowa, a 4 km na pld.–wsch. od Kraszewic; ok. 1660 r. nazywano ją – od nazwiska kuźnika – Kuźnicą Rastożyńską. LWklpKuj1659, cz. II, s. 116–120.

369/1286

k. 189v – 190

Warszawa, 11 marca 1637

Król mając na względzie zasługi rotmistrza królewskiego Stefana Rudzkiego za czasów Zygmunta III, zwłaszcza przeciwko Moskwie, Wołoszczyźnie i w Prusach, kiedy niemały czas spędził w więzieniu na Zamku w Brodnicy ze stratą zdrowia i majątności, a teraz nadal służy wiernie w wojsku, zezwolił mu na dochodzenie prawem i wejście w posesję pewnych gruntów Krzemieńczuk, nad Dnieprem w województwie kijowskim. Jeśli Rudzki już objął wspomniane ziemie, król potwierdza mu dożywotnie posiadanie gruntu Krzemieńczuk z uroczyskami zwanymi Wołcza, Ostrowem Rewucza, Romankow, Protowcy, Jałemskie¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ W słowie tym litera „m” poprawiana i zamazana, możliwa też lekcja „n”, może zatem chodzić o „Jańskie”. Miejscowości nie zlokalizowano.

370/1287

k. 190 – 191

Warszawa, 7 marca 1637

Król nadaje dożywocie żonie Olbrachta Starołęskiego ze Starołęsk starosty piotrkowskiego, Annie *de Bąkowiec*, na posiadane już przez męża miasteczka Tuszyn wraz z wsią Tuszyn i młynem zwanym Dobrzyńka na Radzynie, oraz wieś Uszczyn¹ w starostwie piotrkowskim z wszystkimi przynależnościami, w tym młynem Bugaj oraz stawem o tejże nazwie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Tworzyły potem osobną dzierżawę; Tuszyn ok. 30 km na pñ.–zachód od Piotrkowa i wieś Tuszynek (Tuszynek Stary, ob. Tuszynek Majoracki), leżał ok. 5 km na pñd. od Tuszyna. Uszczyn – ok. 5 km na wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego; staw Bugaj – na wschód od Piotrkowa, w kierunku Uszczyna, LWlkpKuj1659, cz. I, s. 24–27, 172–174.

371/1288

k. 190 – 191

Warszawa, 13 marca 1637

Król pozwala Janowi Wielopolskiemu i jego żonie Elżbiecie Marcinkowskiej na cesję wójtostwa albo sołectwa we wsi Bystra w starostwie bieckim na rzecz Przeclawa Pieniążka *de Jarnowice* i jego małżonki Barbary *de Wielopole*. Po śmierci małżonków wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

372/1289

k. 191v – 192

Warszawa, 10 marca 1637

Król wypróbowanej wierności i prawości Janowi Stefanowi Pusterla, swemu szafarzowi¹ nadaje serwitoriat, oddając pod wyłączną jurysdykcję marszałkowską. Zezwala mu jednocześnie wszelkiego rodzaju towary, czy to ze srebra, złota, drogich kamieni, gemmy, jedwabie, sukna skądkolwiek wwozić do Królestwa, wystawiać je, sprzedawać, zbywać w miejscu rezydencji królewskiej, podobnie jak wina i wszelkie likwory, przewozić i sprzedawać wszędzie bez przeszkód i opłacania cła.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ W źródle „depositario”.

373/1290

k. 192 – 193

Warszawa, 10 marca 1637

Król nadaje serwitoriat Janowi Franciszkowi i Antoniemu Pusterlom (*Pusterlae*) synom Jana Stefana Pusterla, z takimi samymi uprawnieniami, jakie otrzymał ojciec¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. lac.

¹ Zob. poprzedni dokument.

374/1291

k. 193 – 193v

Warszawa, 7 marca 1637

Król pozwala zaleconemu sobie Mikołajowi Stoińskiemu pisarzowi ziemskiemu lubelskiemu, przeprowadzić przez królewskie ziemie folwarczne oraz ziemie miasta Parczewa wodę ze stawu zwanego Szydłki pod Jasionką¹, mianowicie przekopać rów, nie szerszy niż dwa łokcie, do gruntów wioski dziedzicznej Stoińskiego Wierzbówka², za zgodą starosty parczewskiego Piotra Daniłowicza z Żurowa, stolnika koronnego i zadośćuczynieniem dla mieszczan parczewskich oraz wyrównaniem ewentualnych strat.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Jasionka, Jasionka Ruska, 2 km na pñn.–wsch. od Parczewa (dziś na gr. z miastem), pomiędzy nią a miastem (ob. w mieście) teren zwany ob. „Szytki”, na wsch. w odl. ok. 300 m staw na rzece Piwoni, SGK III, s. 481. ² Wierzbówka, 3 km na pñn. od Parczewa, ok. 2 km od Jasionki. Szydłki – może ob. Szytki.

375/1292

k. 193v – 194v

Warszawa, 13 marca 1637

Król na podstawie decyzji sejmowej delegował do Prus swych sekretarzy, Łukasza Górnickiego kanonika warmińskiego i wileńskiego oraz Wojciecha Kadzidłowskiego pisarza ziemskiego łęczyckiego, dla wybadania stanu spustoszonych wojną dóbr królewskich. Z relacji wynika, że 14 łąnów i 7 morgów znajduje się na gruntach wsi Hohenwald (*Hohenwald*), dwa łąny w miejscu zwanym Nachtygal¹, lokowanych Holendrom za pewien czynsz roczny, zalewanych corocznie i częściej z jeziora Druzno oraz rzeki Abdon², co czyniło je bezpłodnymi nieużytkami. Holendrzy, zachęceni wstępными umowami odbudowali tamy zniszczone podczas wojny, pogłębiając rowy odprowadzające wodę, powstrzymując jej nadmiar, itd. Król uznając te dokonania, łąny z przynależnościami nadaje w emfiteuzę Kristianowi (*Christian*) Strobandowi, członkowi Komisji Okrętów Królewskich, zgodnie z konstytucją sejmu 1631 r. na lat 24, jemu i jego potomkom. Stroband i sukcesorzy mają odbudowywać infrastrukturę, lasy i swą część, dwór, stajnie, oraz folwark w miejscu zwanym Nachtygal, z dworem Tynenhof, stodołą, lasem, i wszystkim co potrzeba. Emfiteuza ustalona została na 3000 złp, ma zostać wpisana do akt publicznych w ciągu pół roku pod rygorem jej utraty, a potem do kancelarii koronnej; corocznie ma się wpłacać z 16 łąnów i 7 morgów do skarbu ekonomii malborskiej 85 grzywien pruskich. Zapis na 24 lata nie obejmuje dożywocia Strobanda, po upływie emfiteuzy dobra mają wrócić do dyspozycji króla i RP.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Wieś Hohenwald/Hochenwald oraz Nachtygal na pastwiskach (zapewne przyl. do jez. Druzno) na Małej Żuławie, w 1649 nadal w posesji Strobanda, por. *Źródła Do Dziejów Ekonomii Malborskiej*, T. III, s. 80–82. ² Rzeka niezidentyfikowana, w innym dok. Aduuven; może dzisiejsza Bolewka?

376/1293

k. 194v – 195v

Warszawa, 17 marca 1637

Król potwierdza przywilej zaleconemu sobie Reinholda Brandesowi, mieszczaninowi gdańskiemu, który wielkim nakładem zagospodarował spustoszone miejsce w starostwie puckim, w pobliżu wsi Zagórze (*Zagors*), zwane dawniej Kupferhutte, a obecnie Szmelta (*Smeltze*)¹. Zbudował tam różne domy, warsztaty rzemieślnicze, itd. i na tę lokację otrzymał list od zmarłego już starosty puckiego, a potem kasztelana elbląskiego Jana Weyhera, oraz konfirmację Zygmunta III z 12 V 1624 nadającą mu Szmeltę (*Smeltze*) na lat 30.

Władysław IV potwierdza nadanie i wyznacza termin expiracji posesji Szmelta (*Smeltze*) w nadanych granicach, aż do młyna Zagość (*Zagoscianum*) Brandesowi i jego sukcesorom na 12 V 1674, po czym przy wyborze następnych dzierżawców będą preferowani sukcesorzy Brandesa. Ze szczególnej łaski król nadaje Brandesowi i jego sukcesorom prawo warzenia piwa przez rzemieślników w posesji i sprzedaży tegoż, za co powinni wносить coroczny czynsz, określony w poprzednim kontrakcie, do Zamku Puckiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Zagórz, Zagórze, 19 km na pld.–wsch. od Pucka (drogą; istnieje też inna miejscowość o tej nazwie), obecnie wsch. część Rumii. Szmelta, Szmelta Zagórska – ok. 2 km na południowy wschód od wsi Zagórz, ob. osiedle Szmelta, część Rumii; Paczkowski, *Opis Królewszczyzn*, s. 117–119.

377/1294

k. 195v – 196v

Warszawa, 11 marca 1637

Król poproszony za pośrednictwem kilku doradców zmienia terminy jarmarków nadanych przez Zygmunta III miastu Osmolin w ziemi gostyńskiej, które wyznaczył Zygmunt III na święto św. Stanisława biskupa i męczennika [8 V], na świętego Egidiusza [1 VIII], na przeniesienia [relikwii] św. Stanisława [27 IX], nadto w soboty ustanowił targi tygodniowe. Król wyznacza nowe terminy jarmarków: w święto Zwiastowania NMP [25 III], świętego Wojciecha biskupa i męczennika [23 IV], świętego Marcina biskupa i wyznawcy [11 XI], zaś targi we środy, które mają się odbywać na normalnych zasadach, i zawiadamia o tym urzędników ziemi rawskiej i gostyńskiej, zaś szczególnie Piotra Małachowskiego tenutariusza stanisławowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. łac.

378/1295

k. 196v – 197v

Warszawa, 16 marca 1637

Król na prośbę poddanych wsi Pawły¹ potwierdza i transumuje list komisarzy królewskich Stanisława Zadorskiego sekretarza królewskiego oraz Mikołaja Krosnowskiego prepozyta bielskiego, o powinnościach poddanych tejże wsi, oblatowany przez dobrych Jacka (*Hiacinthus*) Biełaszowicza i Marcina Jarmoczewicza ze wsi Pawły grodzie brańskim we wtorek po św. Małgorzacie (*feria tertia in crastino festi Sanctae Margarethae Virginis*) [14 VII] 1626. Wyciągu z akt rewizji dokonano 23 I 1625, tekst skorygował Wyssowski. W siole Pawły stwierdzono 66 włók gruntu podłego, dwie włóki wójtowskie wolne, 24 puste, które poddani podjęli się uprawiać za czynsz 4 złote z włóki. Włók czynszowych 38, z których płacą z ostrożnym, siennem i żarnowym po 6 złp., owsa nie dają z powodu kiepskiej jakości ziemi. Młyny. Pierwszy o jednym kole na rzece Czarnej trzyma wójt, płacąc złotych pięć, z drugiego płaci 3 złote 10 groszy [rocznie], trzeci trzymają Supron [i] Hryć z Pawłów, którzy będą płacić 3 zł 10 gr. Czwarty, o trzech kołach, w tym z foluszem w Kaniukach (*Kamukach*) na Narwi trzymają poddani i będą płacić 15 zł. Robocizny oddają 6 dni rocznie, tj. [mają] żąć po trzy dni oziminę i jarzynę, bydłem najbiedniejsi nie robią. Sioło Pawły graniczy z Rybołami (*Rybołowami*), włością Zabłudowską, Kaniukami (*Kamukami*) i Strzelcami².

Dokument podpisany przez Władysława IV.

j. pol. i łac.

¹ Pawły, 50 km na pñ. od Bielska. ² Ryboły, wieś ok. 3,5 km na zach. od wsi Pawły (w XVI w. zmieniono nazwę na Antoniewo, ale nie przyjęła się). Zabłudów, miasto ok. 14 drogą, na pñ. od wsi Pawły. Kaniuki nad Narwią, 4 km na pñd. od wsi Pawły (w XVI w. zmieniono nazwę na Rybołowy, ale nie przyjęła się). Strzelce – nie zlok., zap. leżały na wsch. od wsi Pawły.

379/1296

k. 197v

Warszawa, 17 marca [1637?]

Z kancelarii wydano potwierdzenie przywileju Zygmunta III dla miasta Starokonstantynów (*Stary Konstantynów*), obejmującego między innymi przywilej na jarmarki, na skład towarów litewskich wołoskich wiezionych do Mołdawii (Wołoch), tudzież skład towarów z Turcji, Wołoszczyzny, Podola wiezionych na Litwę, ponadto zrównanie praw z Sandomierzem¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Dokument w formie rejestru.

380/1297

k. 197v – 198

Warszawa, 17 marca 1637

Król potwierdza dożywotnie posiadanie młyna zwanego Byk, we wsi Hołowno (*Ołowno*)¹ w starostwie lubomelskim szanownemu młynarzowi Andrzejowi Aponik z powodu nakładów, jakie poniósł budując młyn na surowym korzeniu, wraz z przyległościami zwanymi Podlesnowicze i Zakrzypnicze, Łąki nad Uroczyskiem (*prato ad Uroczyska*), oraz trzeciej miary każdego zboża mielonego w młynie, które dla zachęty otrzymał od zmarłego Marcina Krasickiego kasztelana lwowskiego starosty lubomelskiego². Sukcesorom Aponika młyn nie zostanie odebrany bez wypłacenia sumy określonej w lustracji. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Hołowno, Holovne, 15 km na pñ. od Lubomla. ² Zm. 1631 woj. podolski, U III/1, nr 849, 2031.

381/1298

k. 198 – 198v

Warszawa, 20 marca 1637

Król nadał wcześniej Sebastianowi Wołuckiemu kasztelanowi małogoskiemu folwark Nowy Dwór (*Nowydwór*) ze wsiami Stara Rawa, Zalesie, Podole w starostwie rawskim¹, a obecnie obejmuje dożywociem Zuzannę Owadowską, żonę Wołuckiego. Jeśli dobra te są obciążone starymi sumami, suma ma być zgodnie z prawem zmniejszona, a jeśli nie, ma być ze wspomnianych dóbr wpłacana do skarbu dupła kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Stara Rawa, ok. 15 km (drogą) na pñ. od Rawy Mazowieckiej. Nowy Dwór nad rz. Rawką ok. 2,6 km od Starej Rawy; prawdopodobnie kilka km na wschód od wsp. miejscowości nad Rawką znajdowała się kolejna osiadłość (Podole?). Nowy Dwór, Podole i Zalesie w 1661 były osobną dzierżawą, LRawsk., s. 42–43, 64–66, 127–129.

382/1299

k. 198v – 199v

Warszawa, 20 marca 1637

Król zezwala wojewodzie rawskiemu Filipowi Wołuckiemu staroście radomskiemu i inowłodzkiemu, na cesję wsi Regnów z folwarkiem, wsi Boguszyce i Podskarbice ze swymi folwarkami w starostwie [rawskim]¹, na rzecz jego brata Sebastiana Wołuckiego kasztelana małogoskiego, starosty rawskiego.

Jeśli dobra te są obciążone starymi sumami, suma ma być zgodnie z prawem zmniejszona, a jeśli nie, ma być ze wspomnianych dóbr wpłacana do skarbu dupla kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ W dok. miejsce na wpisanie nazwy starostwa. Wsie Regnów i Podskarbice Królewskie leżały 10 km (drogą) na pld.–wsch. od Rawy Mazowieckiej, zaś Boguszyce Wielkie 6 km na pld.–zach.

383/1300

k. 199v – 200

Warszawa, 20 lutego 1637

Król potwierdza nadanie na lat trzydzieści Zygmunta III z 30 I 1617 dla Reinholda Brandta, faktora i królewskiego i jego sukcesorów na 12 łanów pustych na Żuławie Małej Malborskiej pomiędzy gruntem Węgiel (*Ungeln*) w stronę Rikenborst¹ nad rzeką Aduuen i jeziorem Druzno (*Drusen*). Ponieważ niedługo potem Brandt będący starostą braniewskim (brunsberskim)² zmarł, a dobra jego dziedziców zostały spustoszone przez najazd Gustawa, sukcesorzy Brandta uzyskują kolejne lata wolnizny na wspomniany grunt, król potwierdza im 30 lat posiadania emfiteutycznego, wyłączając lata okupacji szwedzkiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Tereny na granicy pastwisk na Małej Żuławie zwane „na Węglu” i wsi Tynendorf oraz Markusow (Marcushoff), gdzie leżały włóki Brandta, nazwane „Rosennorst”. *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 128; T. III, s. 81. ² Starosta braniewski był starostą biskupim.

384/1301

k. 200 – 200v

Warszawa, 14 marca 1637

Król mając zaleconego dobrze zasłużonego Andrzeja Kosakowskiego (*Kossakowski*) chorążego czernihowskiego, nadaje mu wakującą po śmierci Piotra Stempkowskiego stolnika wołyńskiego wieś Baranie Peretoki¹ w województwie i powiecie bełskim. Król zastrzega, że Kosakowski ma wpłacać kwartę do skarbu rawskiego, pilnie strzec lasów królewskich, reperować budynki, nie obciążać poddanych niezwykłymi pracami i powinnościami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Baranie Peretoki (Peretoki) 50 km (droga) na pñ.–wsch. od Bełża.

385/1302

k. 200v – 201

Warszawa, 21 marca 1637

Król nadaje Aleksandrowi Cetnerowi rotmistrzowi królewskiemu, zasłużonemu w licznych ekspedycjach, wsie królewskie Horodnica i Sułkowice na Podolu¹, wakujące po śmierci Aleksandra Baworowskiego. Jeśli dobra te są obciążone starymi sumami, suma ma być zgodnie z prawem zmniejszona, a jeśli nie, ma być ze wspomnianych dóbr wpłacana do skarbu dupla kwarty.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. lac.

¹ Prawdopodobnie Horodnica, ok. 14 km na pñ. od Husiatynia. Sułkowic nie zlokalizowano, może chodzi o Samołoszkowce (Samoluskawce) 4 km na pld. od Horodnicy, SGK X, s. 255.

386/1303

k. 201 – 202v

Warszawa, 20 marca 1637

Król za wstawiennictwem doradców wysłał na mocy konstytucji sejmowej do Prus komisarzy Wojciecha Kadziłłowskiego pisarza ziemskiego łęczyckiego i Jana Staniszewskiego, swych sekretarzy, do rewizji dóbr królewskich zniszczonych podczas ostatniej wojny. Zrelacjonowali oni, iż wyludniona i spustoszona poprzednio wieś Wałycz (*Walicz*) w starostwie kowalewskim, została wielkim nakładem i kosztem przywrócona do poprzedniego stanu. Wieś została nadana Eliaszowi Arciszewskiemu w 1631 roku, dobrze zasłużonemu pułkownikowi królewskiemu, który miał otrzymać na niej 24 lata emfiteuzy, pod warunkiem osadzenia gburów, 4 ogrodników i 4 poddanych innych profesji jak w czasach przedwojennych, należycie opatrzonych w budynki, narzędzia i zwierzęta. Wobec spełnienia warunków król potwierdza emfiteuzę na 24 lata dla Arciszewskiego, obejmującą dożywocie jego spadkobierców oraz zapis 12 000 złp. na wspomnianej wsi, pod warunkiem zeznania tego do akt w ciągu lat trzech od daty dzisiejszej i przekazania tego do kancelarii, pod groźbą utraty emfiteuzy. Ze wsi Wałycz ma być wpłacana kwarta, wedle taksy, którą ustalą komisarze. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

¹ Wałycz, wieś ok. 15 km (20 km drogą) na płn.–wsch. od Kowalewa Pomorskiego, Paczkowski, *Opis Królewszczyzn*, s. 461–462.

387/1304

k. 202v – 203

Warszawa, 20 marca 1637

Król zezwala na cesję wójtostwa albo sołectwa w mieście Piła w ekonomii ujskiej Jerzemu Jachmanowi pisarzowi skarbu siostry królewskiej, królowej polskiej i szwedzkiej Anny Katarzyny Konstancji, na rzecz znakomitego Daniela Wisnera mieszczanina poznańskiego. Jego sukcesorom wójtostwo nie zostanie odebrane bez wypłacenia sumy określonej w oryginalnym przywileju albo taksie komisarzkiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

388/1305

k. 203–203v

Warszawa, 20 marca 1637

Król mając na względzie zasługi Michała Essenka w różnych ekspedycjach, zwłaszcza ostatniej moskiewskiej, za wstawiennictwem Aleksandra Piaseczyńskiego kasztelana kijowskiego, starosty nowogrodzkiego i ulanowskiego, nadaje mu pustosz Pohrepki z sieliszczem pustym Horoniewo¹ w powiecie Nowogrodka Siewierskiego dziedzicznym prawem lennym, obejmującym małżonkę i legalnych potomków męskich, wraz ze wszystkimi pożytkami, wyjąwszy produkty leśne i saletry, wymagające osobnego pozwolenia królewskiego, i z obowiązkiem obrony zamków siewierskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego.

j. pol. i łac.

¹ Miejscowości nie zidentyfikowano; może Pohrepki leżały w pobliżu rzeczki Pohrebki, zob. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna y skladi Reczi Pospolitoii 1618–1648*, Kyiv 2006, s. 221.

389/1306

k. 203v – 204v

Warszawa, 13 marca 1637

Król mając na względzie zasługi Jana Zawolskiego w różnych ekspedycjach, zwłaszcza ostatniej moskiewskiej w obronie Zamku Nowogrodzkiego i potem ciężkiej niewoli, kiedy statecznie dotrzymał wiary królowi i Rzeczypospolitej, nadaje mu Siedlisko i obręb Zausocki¹ w ujeździe Nowogródka Siewierskiego po bojarze Suturmie (*Sutorynie*) Czortowym². Dziedziczne nadanie szlacheckie lenne obejmuje obowiązek obrony zamków, pozwala korzystać ze wszystkich pożytków wyjąwszy produkty leśne i saletry, wymagające osobnego pozwolenia królewskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Miejscowości nie zlokalizowane. Może chodzi o tereny za rzeczką Usok, na pld.–wsch. od Nowogrodu Siewierskiego. ² Imię za Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 429.

390/1307

k. 204v–205

Warszawa, 13 marca 1637

Król mając na względzie zasługi rycerskie braci rodzonych Jana i Augustyna Mogilnickich w różnych ekspedycjach, zwłaszcza ostatniej moskiewskiej w obronie Zamku Nowogrodzkiego, a po spaleniu Zamku w ciężkiej niewoli moskiewskiej, podczas której statecznie dotrzymali wiary Rzeczypospolitej i królowi, nadaje im pusty obręb Czartowski¹ w powiecie nowogrodzkim siewierskim po bojarach Wasylu i Maksymie Sawinkowych (*Sawankowych*)². Nadanie szlacheckie lenne pociąga za sobą obowiązek obrony zamków, jest dziedziczne, obejmuje małżonki i legalnych potomków męskich, wraz ze wszystkimi pożytkami, wyjąwszy produkty leśne i saletry, wymagające osobnego pozwolenia królewskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Nie zlokalizowany. Może chodzi o Czortowszynę, albo sioło Czartorię w stanie podputywłskim, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 304–305, 239, 379–380, 443. ² Nazwisko za Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 429.

391/1308

k. 205 – 205v

Warszawa, 20 marca 1637

Król mając na względzie zasługi rycerskie Piotra Sieniuty Radohoskiego w różnych ekspedycjach, zwłaszcza ostatniej moskiewskiej pod chorągwią Aleksandra Piaseczyńskiego kasztelana kijowskiego, starosty nowogrodzkiego i ulanowskiego, kiedy to został postrzelony w twarz, przelewając krew za króla i Rzeczpospolitą, za wstawiennictwem wspomnianego Piaseczyńskiego nadaje Radohoskiemu pustosz Nielżyce¹ nad rzeką Moszczeńcem w ujeździe Nowogródka Siewierskiego po bojarze Tretiaku Biełym. Nadanie szlacheckie lenne pociąga za sobą obowiązek obrony zamków, jest dziedziczne i obejmuje małżonki i legalnych potomków męskich. Dotyczy wszystkich pożytków, wyjąwszy produkty leśne i saletry, wymagające osobnego pozwolenia królewskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Nielżyce, niezidentyf.

392/1309

k. 205v – 206v

Warszawa, 20 marca 1637

Król mając w pamięci zasługi rycerskie Remigiana Gorczyńskiego

w różnych ekspedycjach, pozwala na cesję temuż przez Jana Krzętowskiego Kowalszczyzny derewni, zwanej też Kowalinska, z Siedliskiem o takiej samej nazwie¹, zaś Piotrowi Hynkowi (*Hinkowi*) pustoszy zwanej Wialki² w powiecie Nowogródka Siewierskiego. Ponadto król nadaje Gorczyńskiemu pustosz Buczki nad rzeczką Buczką³, pustosz Plewkin nad rzeczką Bujną (*Buiną*) po Oleksieju Żukowcowym, nadto pustosz Hrydzenki nad rzeką Bujną (*Buiną*) po Hrehorym Hładkim⁴. Nadanie szlacheckie lenne dziedziczą małżonka i legalni potomkowie męscy i obejmuje obowiązek obrony zamków, pozwala korzystać ze wszystkich pożytków, wyjąwszy produkty leśne i saletry, wymagające osobnego pozwolenia królewskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Miejscowości niezłokal., Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 237. ² Wialki leżały w pobliżu rzeczki Dubny, dopływu Sudości (ta zaś Desny), Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 237. ³ Buczki nad rz. Buczką, ok. 35 km drogą na pñ.–wsch. od Staroduba; inne Buczki leżą na ob. granicy z Rosją. ⁴ Bujna to inaczej Czowplianka albo Pronia; Hrydzenki (Hrydenki) to ob. Gridenki w Rosji, 15 km na pñ.–wsch. od Staroduba, u zbiegu rzeczek Prońki i Brujek; pustosz Plewkin znajdowała się w pobliżu, w tymże dorzeczu. Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 237.

393/1310

k. 206v – 207v

Warszawa, 20 marca 1637

Król z wdzięczności za zwycięstwo nad Moskwą, dla pomnożenia chwały bożej w nowo zdobytych krajach, aby jezuici mogli lepiej osiąść w Nowogrodzie Siewierskim, na prośbę Aleksandra Piaseczyńskiego kasztelana nowogrodzkiego i tamtejszego starosty nowogrodzkiego, nadaje im dwie derewnie w powiecie Nowogródka Siewierskiego, mianowicie Ołtarz i Hłazów¹, z wszystkimi dochodami i pożytkami oraz prawami Kościoła katolickiego przyłączając do kolegium ufundowanego w Nowogrodzie Siewierskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ Obie derewnie w stanie kołohorodnym; Ołtarz (Ołtar) nad rzeką Swyhy, Hłazów (Hłaziw) na lewym brzegu Desny, Kułakows'kyj, *Czernihowo–Siwerszczyna*, s. 38, 190, 341, 423, 427, 445.

394/1311

k. 207v – 209

Warszawa, 17 marca 1637

Król dla należytego opatrzenia zamków leżących na granicach, by mogły oprzeć się wszelkim niebezpieczeństwom, pochwała zamysł kasztelana kijowskiego Aleksandra Piaseczyńskiego starosty ulanowskiego i nowogrodzkiego, który zważając na dobro pospolite, a nie na własne korzyści, podjął kroki, aby leżący na granicy z Moskwą zamek ukraiński w Nowogrodzie Siewierskim był zawsze gotowy do obrony przez utrzymywanie tam 100 ludzi. Król naznacza im chorągiew¹, pod którą będą służyć i która zawsze ma pozostawać w zamku, pod władzą starosty nowogrodzkiego. Starosta będzie w imieniu królewskim podawać na rotmistrza tej chorągwi człowieka biegłego w sprawach rycerskich. Aby zachęcić do służby rycerskiej, tamtejszy starosta nadawać będzie wieczystie na konia po 6 włók ziemi ze wszystkimi dochodami i z prawem szlacheckim, dziedzicznym dla małżonki i męskich potomków. Podczas obrony zamku [kozacy] mają otrzymywać żołd na każdą ćwierć². Otrzymują też od starosty place na zamku do zbudowania domów i będą dysponować wszystkimi pożytkami z nich płynącymi, i będą mogli dysponować [lennem] za wiedzą króla bądź

starosty. Aby jak najprędzej zbudowali domy w zamku, na włókach folwarki i zagospodarowali się, król uwalnia ich na lat cztery od wszelkich powinności, prócz odpierania niespodzianego ataku. Po upływie czterech lat mają służyć jak inni na zamkach w Czernihowie, Niżynie, Smoleńsku. Sprawy sądowe tychże mają być sądzone wedle prawa i statutu obowiązującego w powiecie, przez starostę, a pod jego nieobecność przez urząd zamkowy nowogrodzki i mają sprawy te być wpisywane do ksiąg zamkowych. Pozostawać będą pod protekcją królewską, by nie cierpieli krzywd i nie byli znieważani, sami zachowując się przystojnie i spokojnie, posłuszni staroście i zobowiązani do obrony zamku a także, powstrzymując się od wszelkiej niesubordynacji i buntów. Król uwalnia ich od innych posług, takich jak noszenie listów, pełnionych przez innych kozaków. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol. i łac.

¹ W dok. puste miejsce, zapewne na opis chorągwi. ² W dok. puste miejsce na wysokość żołdu.

395/1312

k. 209 – 209v

Warszawa, 21 marca 1637

Król poproszony o to, potwierdza cesję na rzecz Jakuba Pobłockiego mającego prawo na 20 lat¹, co zeznali przed aktami ekonomii malborskiej spadkobiercy Jakuba Klemana, mianowicie 24 morgów gruntu w miejscu zwanym Dybow² w powiecie malborskim, leżących pomiędzy dobrami Macieja Babeckiego i drogą zwaną „Juflowska”⁴. Pobłocki i jego spadkobiercy mają płacić ze wspomnianych dóbr wszystkie należne ciężary na rzecz ekonomii malborskiej. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ W Metryce „Jus viginti annor.” ² Wśród sadzawek należących do Zamku Malborskiego wzm. wzniesiona sztucznie na Dybowie, zob. niżej; *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. II, s. 41.

³ Chodzi o Piaski, ob. dzielnicę Malborka w zakolu Nogatu, na płn.–zach. od Zamku; *Źródła do dziejów ekonomii malborskiej*, T. III, s. 24.

396/1313

k. 209v

Warszawa, 20 marca 1637

Z kancelarii wydano dokument potwierdzający przywilej króla Zygmunta I, oraz confirmację królów Stefana¹, Zygmunta III, na zamianę lasu, albo ostrowu Ostupla² nazwanego, w starostwie ratneńskim (*Ratyńskim*), na pewną rolę przez Zygmunta I, z Stanisławem, Marcinem i Janem Ziemliczami. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Tj. Stefana Batorego; słowo „Stefana” nadpisano. ² Istniała Postupel, Postupla, ok. 11 km (w linii prostej) na wsch. od Ratna. SGKP XV, cz. 2, s. 499. Dokument w formie regestu.

397/1314

k. 209v – 211

Warszawa, 20 marca 1637

Król upatrując korzyści dla Rzeczypospolitej i skarbu w zakładaniu miast, chętnie przychyła się do prośby Jana Kłosińskiego, by na miejscu slobody Bohaczka, jego dzierżawy w województwie kijowskim nad rzeką Psioł (*Pslem*) i rzeczką Bohaczka, od której wzięła nazwę, założono miasteczko Bohaczka¹. Granice miasteczka z futorami przebiegają w górę rzeki Psioł, po drugiej stronie [rzeki] Dolina Pułdrankowa i Tuch Rudka², w dół rzeki zaś do Szymkowej Mogiły, na Szymków Przewóz i Bałaklika Rudka, po prawej stronie rzeki Psioł. Król nadaje dzierżawcy prawo corocznego podawania wójta obywatelom miasta i trzeci grosz

z sądów, dwa zaś mają wpływać do dochodów dzierżawy. Mieszczanie otrzymują prawo sycenia miodów i warzenia piwa oraz ich szynkowania, z zwyczajną opłatą „kapszczyń” dla dzierżawy. Mieszczanie mają wspólnie z mieszkańcami futorów pomagać budować młyn i gacić³. Aby tym szybciej mieszkańcy zajęli się handlem, podstawą miast, król wyznacza tygodniowo dwa dni targowe we wtorki soboty oraz cztery jarmarki rocznie. Pierwszy wedle starego kalendarza tydzień przed Wniebowstąpieniem, drugi tydzień przed Wniebowzięciem NMP [18/28 VIII], trzeci tydzień przed św. Mikołajem jesiennym⁴ [31 VIII/10 IX], czwarty jarmark na św. Macieja [14/14 II]. Jarmarki mają się odbywać na zwykłych zasadach z tym, że konie i bydło mają być sprzedawane na dzień lub dwa przed jarmarkiem. Król zwalnia handlujących mieszczan, szczególnie zaś końmi i bydłem, na lat dziesięć od ceł i myt. Mieszczanie będą płacili czynsze z domów, gruntów i ról, wzorem innych miasteczek królewskich ukraińskich zarówno pieniędzmi, jak zbożem, wykonywać i pełnić inne takie powinności, jak w tamtejszych dzierżawach królewskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. pol.

¹ Rzeczka Bohaczka (Bahaczka), prawobrzeżny dopływ Psiołu. Bohaczka, miasto na Zadnieprzu, w 1636 r. dzierż. wspólnie z Białocerkiewką, leżącą 19 km na połd., na lewym brzegu rzeki, ob. Welyka Bahaczka, 26 km drogą na połd.–wsch. od Mirhorodu. ² Tuch Rudka, może w pobliżu rzeczki Tuchowej, na lewym brzegu rzeki Psioł. Na prawym, na półn.–zach. od Bohaczki ob. Butowa Dołyna, bliżej rzeki Hrynczyha i Psioł. ³ W dok. „do zajmowania gaci...”. ⁴ Zap. św. Mikołaj z Tolentino.

398/1315

k. 211 – 211v

Warszawa, 21 lutego 1637

Król dla uniknięcia przejmowania dóbr kadukiem, wobec rzekomego braku sukcesorów, chętnie przyjął prośby mieszczanina i kupca kazimierskiego, sławnego Szymona Kobyłki (*Kobyłka*) i jego żony Reginy, o uznanie ich krewnych za prawnych spadkobierców całego majątku, jeśli ci będą żyli po śmierci małżonków Kobyłków.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Gniewosza.

j. łac.

399/1315

k. 212 – 212v

Warszawa, 19 marca 1637

Król zezwala Maciejowi Zaborkowskiemu na wykupienie karczmy we wsi Siedlików¹ w starostwie ostrzeszowskim z rąk Jakuba Arabasza² nie posiadającego podstaw prawnych posiadania, za sprawiedliwą kwotę albo wg taksy komisarskiej czy inną drogą przewidzianą prawem. Po wejściu w posesję Zaborkowski ma uiszczać wszystkie ciężary w starostwie ostrzeszowskim przez wynikające z dekretów lustratorów, mianowicie sprzedawać piwo dworskie. Po śmierci Zaborkowskiego karczma będzie podlegała wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Siedlików, ok. 6 km na półn. od Ostrzeszowa. LWlkpKuj1659, cz. II, s. 161–162 – „Siedlichow”.

² Może winno być „Charabasha”, tak nazywał się jeden z tamtejszych karczmarzy pokolenie później, LWlkpKuj1659, cz. II, s. 162.

400/1317

k. 212v

Warszawa, 21 marca 1637

Król pozwala znakomitemu Jakubowi Ellersowi, mieszczaninowi królewieckimu, przewieźć towary żelazne od jego faktorów na Śląsku lądem do miasta Torunia, a stamtąd Wisłą do Gdańska, Elbląga, Królewca, na jarmark mający się odbyć w Toruniu, i inne jarmarki które się wtedy będą odbywały, sprzedawać je bez żadnych przeszkód ze strony kupców, dla których byłby to prejudykat; ma obowiązek zapłacenia cel i myt w miejscach zwyczajnych. Król przestrzega wszystkich, zwłaszcza magistrat Torunia, by nie przeszkadzał Ellersowi w wywozie dokądkolwiek wspomnianych towarów pod groźbą kar.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

401/1318

k. 212v – 213v

Warszawa, 30 marca 1637

Król zezwala małżonkom Janowi Talik i Zofii Pacanowskiej¹ na cesję wójtostwa we wsi Dziecinów (*Dziecinowo*)² w starostwie czerskim na rzecz miecznika bełskiego, sekretarza i królewskiego dworzanina pokojowego Andrzeja Jahodyńskiego i żony Jadwigi Pacanowskiej, biorąc pod uwagę dawne zasługi Pacanowskich, w tym dworzanina, oraz dekret w sprawie tego wójtostwa Zygmunta III. Po śmierci obojga Jahodyńskich wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ W dok. „Talix”, „Paczanowska”, „Paczanowskie” – nazw. Pacanowska za Boniecki VIII, s. 149; Paczynowscy, albo Pacynowscy herbu Korab, Uruski XIII, s. 163–164. ² Dziecinów, Dziećwinów, Dziećwinów na prawym brzegu Wisły, naprzeciw Czerska, odl. o 4 km (w linii prostej), ok. 40 km na pld.–wsch. od Warszawy, SGKP II, s. 269; LMazXVIIw, cz. II, s. 8–10.

402/1319

k. 213v – 214

Warszawa, 3 marca 1637

Król potwierdza uczciwej Zofii, wdowie po Adamie Dąb oraz Janowi Sagankowi posesję pewnych części wójtostwa albo sołectwa we wsi Leszczyny (*Lesczyny*) w starostwie garwolińskim, mianowicie Zofii po małżonku Adamie Dębie, zaś Sagankowi część egzymowaną (którą to egzempcję król również aprobuje) po Bartłomieju Osince (*Osinka*). Po śmierci Zofii i Saganka wspomniane części wójtostwa będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

403/1320

k. 214 – 214v

Warszawa, 4 kwietnia 1637

Król potwierdza uczciwemu Grzegorzowi Ordyńskiemu (*Ordynski*), Grzegorzowi Niedzielskiemu, jak również synom Janowi i Stanisławowi posesję popstwa we wsi Stronna w ekonomii samborskiej, które to popostwo ma pozostawać w unii z Kościołem rzymskokatolickim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

404/1321

k. 214v – 215

Warszawa, 20 marca 1637

Król nadaje wieczyście kaduk zasłużonemu królowi i Rzeczypospolitej Mikołajowi Ostrowskiemu, po zmarłej uczciwej Mariannie Ostrowskiej, córce Urszuli Czarnej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

405/1322

k. 215 – 215v

Warszawa, 1 kwietnia 1637

Król na prośbę zasłużonego żołnierza Aleksandra Łaszcza nadaje w jego dziedzicznym [mieście] Tuczapy (*Tuczappy*)¹ w województwie bełskim cotygodniowe targi odbywające się w niedziele, na zwykłych zasadach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Tuczapy, ob. wieś 6 km na wschód od Tyszowiec, SGKP XII, s. 601.

406/1323

k. 215v – 216

Warszawa, 20 marca 1637

Król zaleconego sobie znakomitego chirurga, mieszczanina z Krasnegostawu, Andrzeja Schroder, który dopomógł licznym dostojnikom Królestwa, włącza do grona swych serwitorów, oddając go pod wyłączną władzę sądów marszałkowskich i zezwalając na swobodną praktykę wszędzie [w Królestwie].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

407/1324

k. 216v – 217

Warszawa, 30 marca 1637

Król pamiętając liczne zasługi obecne i oddane jeszcze Zygmuntowi III, nadaje Baltazarowi Bystramowi¹, wójtostwo w mieście Małogoszcz, w starostwie [małogoskim], wakujące po śmierci małżonków Stanisława i Doroty Borzęckich. Na budowę i restaurację budynków otrzymuje prawo wyrębu drewna w lesie zwanym Stary Las (*Starylas*). Z dóbr tych Bystram winien wnosić do skarbu rawskiego podwójną kwartę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ W dokumencie nazwisko zapisano także w formie „Bystran”.

408/1325

k. 217 – 217v

Warszawa, 31 marca 1637

Król zezwala Stanisławowi Czemiernickiemu na wykupienie, bądź wejście innym sposobem przewidzianym w prawie w posiadanie młyna, albo trzeciej w nim miary, znajdującego się przy stawie wielkim we wsi Wolica Dworecka, zwanej też Wola Czechowa¹ w województwie i powiecie bełskim, starostwie augustowskim, albo mostowskim², nadto młyna Borowy, z dawna zwanego Rekliniec, na rzece Rata³ w powiecie bełskim z rąk nie posiadających podstawy prawnej do posiadania. Po śmierci Czemiernickiego wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

¹ Wola przy wsi Dworce (Dworce), potem zw. Wolą Dworecką; por. SGKP XV, cz. 2, s. 697, 738. ² Początkowo w star. bełskim. Mosty Wielkie, zwane najpierw Augustowem, 25 km na pñ.–

wsch. od Żółkwi.³ Może we wsi Rekliniec 8 km na wsch. od Wielkich Mostów, albo ze wsią Borowe, 6 km na pñ.wsch. od Wielkich Mostów.

409/1326

k. 217v – 218

Warszawa, 26 marca 1637

Król zezwala na cesję przez Wojciecha (*Albertus*) Sucharzowskiego i Dorotę Lenopówną małżonkę, wsi Niemcowa Wola albo Dobroszowa w powiecie kamienieckim¹ na rzecz małżonków Mikołaja Gulińskiego i Zofię Sucharzowską. Jeśli dobra te są obciążone starymi sumami, suma ma być zgodnie z prawem zmniejszona, a jeśli nie, ma być ze wspomnianych dóbr wpłacana do skarbu dwukrotnie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Wierzbę Doruchowskiego referendarza koronnego.

j. łac.

¹ Woj. podolskie. Chodzi o Kamieniec Mazowiecki.

410/1327

k. 218–219

Warszawa, 3 kwietnia 1637

Król chcąc okazać swą łaskawość Janowi Justimonti (*Justomonti*), zasłużonemu i słynącemu z prawości, którego ojciec, Wawrzyniec Justimonti (*Justomonti*)¹ swą wiernością oddał wielkie usługi Zygmuntowi III, kiedy podczas bezkrólewia wystawił kilka chorągwi własnym kosztem przeciw Maksymilanowi, nadaje wieczystość i nieodwołalnie przejęte przez skarb kadukiem kilka wsi w powiecie oświęcimskim i zatorskim, mianowicie Zakrzów, Stronie, Leśnica, Załuczew², po zmarłych małżonkach, Mikołaju Włodku i Katarzynie *de Skrzynno*.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Włoskiego poch. rodzina Justimonti vel Justimenti h. Półkozic, Boniecki IX, s. 121. ² Wsie star. krakowskiego, tenuta Barwałd. Zakrzów (Zakrzew) ok. 7 km na pñ.-wsch. od Barwałdu Górnego; Stronie ok. 1,5 km na pñ.-wsch., Leśnica dalej 2 km w tym kierunku. Załuczewa nie zlokal.; wieś Załuczne leży 20 km na zach. od Nowego Targu, w tamtejszym starostwie.

411/1328

k. 219 – 219v

Warszawa, 3 kwietnia 1637

Król chcąc okazać swą łaskawość zasłużonemu Janowi Justimonti (*Justomonti*), którego ojciec, Wawrzyniec Justimonti (*Justomonti*) swą wiernością oddał wielkie usługi Zygmuntowi III, kiedy podczas bezkrólewia wystawił kilka chorągwi własnym kosztem przeciw Maksymilanowi, dlatego nadaje mu wieczystość przejętą przez skarb kadukiem połowę wsi Śleszowice (*Sleszowice*)¹ w powiecie oświęcimskim i zatorskim po zmarłych małżonkach, Mikołaju Włodku i Katarzynie *de Skrzynno*, którzy na tej połowie mieli zapisaną sumę 112 dukatów. Król zezwala Janowi Justimonti i jego małżonce Annie Kizlinkownej (*Kislinkowna*) *de Sosnowice*² na wykupienie drugiej połowy wsi Śleszowice z rąk nie mających podstawy prawnej do posiadania.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Śleszowice, wieś w tencie barwałdzkiej, ok. 15 km (drogą) na pñ. od Barwałdu Dolnego. ² Kizlinkowna – pisownia wg Boniecki, IX, s. 212; konsens na wykupienie połowy Śleszowic małżonkowie otrzymać mieli w 1635 r.

412/1329

k. 219v – 220v

Warszawa, 31 marca 1637

Król za radą pewnych doradców potwierdza opatrzony pieczęcią list papierowy w języku niemieckim wystawiony 6 II 1637 w Tynenhof (*Teinenhof*)¹ przez Jana von Holtze Guldenbalk (*Guldenbalck*) rycerza Złotej Ostrogi, dworzanina i sekretarza, kapitana piechoty królewskiej i dzierżawcy dóbr królewskich. Guldenbalk, jego żona i spadkobiercy otrzymali od Zygmunta III na lat 30 potwierdzenie posiadania łąnów we wsiach Tynendorf (*Teynendorff*), Balewo (*Balaw*), Węgiel (*Wengelen*), Kihl² na Żuławie Fiszawskiej³. Król potwierdza lokację, alboarendę na lat 30, poczynając od 2 II (*a Festo Purificationis*) 1636⁴, z czynszem takim, jaki z podobnych łąnów pewni Holendrzy Żuławie Mniejszej Malborskiej płacą i na przyszłość mają płacić. Osadzeni to: Jacob Schultz, Conrad Claussen, Georg Moller, Daniel Paulsen, Nicolaus Martensen, Peter Otto, Christian Helvig, Isaac Henrichson, Stanislaus Arent, Georg Thom, Christoph Smit, Joachim Wedelkindt, Peter Getke, Christian Welke, Martin Kordel, Jan [Johann?] Hertiman, Georg Lange, którzy to, oraz ich żony i spadkobiercy, zgodnie z zaaprobowanym kontraktem zawartym z nieżyjącymi już Szymonem Bahrem i Absalomem (*Absolone*) Langenaw, po upływie pewnych lat, zostaną dopuszczeni do nowej dzierżawy tych samych gruntów. Król biorąc pod uwagę koszty i wysiłki w zagospodarowanie ziem przez poddanych, potwierdza lokację w całości.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ W dok. także „Teinenhoff”; zapewne w dobrach Tynendorf. ² Na zachód od jeziora Druzno. Balewo ob. 3 km w linii prostej od pld. krańca, a Węgiel–Żukowo ok. 1 km od ptn. części. Kihl – nie zlokalizowany (może Kuehl – Węgiel?). ³ Żuława Fischhauska – *Insulae Fischhausiane*. ⁴ Zob. przypisy do dokumentu nr 366/1278, 375/1287, 383/1295; Boniecki VII, s. 185.

413/1330

k. 220v – 221v

Warszawa, 9 kwietnia 1637

Król zezwala na cesję przez małżonków Michała Zakrzewskiego i Elżbietę *de Łychow*¹ wsi Kuszyn i Rudno, oraz wójtostwa we wsi Kuszyn w starostwie buskim, na rzecz ich syna, Adama Zakrzewskiego. Jeśli dobra te są obciążone starymi sumami, suma ma być zgodnie z prawem zmniejszona, a jeśli nie, ma być ze wspomnianych dóbr wpłacana do skarbu dwukrotnie kwarty. Po śmierci Adama Zakrzewskiego wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza.

j. łac.

¹ Słowo poprawiano.

414/1331

k. 221v – 222

Warszawa, 14 kwietnia 1637

Król za wstawiennictwem Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego, starosty krakowskiego, knyszyńskiego, rabsztyńskiego, sokalskiego, nowotarskiego, kałuskiego, nadaje zasłużonemu Tomaszowi Kozice podstolstwo wołyńskie, po awansie na sędziego włodzimierskiego Stanisława Korczmińskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Zob. U III/5, nr 714–715.

415/1332

k. 222 – 222v

Warszawa, 14 marca 1637¹

Władysław IV wakujący po śmierci [Stanisława] Załęskiego (*Zalenskiego*)² urząd sędziego włodzimierskiego nadaje za zaleceniem Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego, znawcy prawa koronnego Stanisławowi Korczmińskiemu, podstolemu wołyńskiemu, obranemu przez szlachtę elektem. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Siedleckiego.

j. łac.

¹ Wg U III/5 nr 514, nominacja nastąpiła 14 IV, ale wiadomość ta oparta jest na sumaryzowanym tu dokumencie; jest to jednak zapewne słuszny domysł, ponieważ elekcja na urząd nastąpiła dopiero 23 III, por. też poprzedni dokument. ² W dok. puste miejsce na wpisanie imienia.

416/1333

k. 222v – 223

Warszawa, 22 lipca 1637

Król za wierne i gorliwe służby czcigodnemu Grzegorzowi Gabrielowi Granicznemu (*Graniczny*), muzykowi, nadaje kaduk po sławetnych Janie Michale i Augustynie, synach Wiktoryna Horlogifica (*Horlogificis*)¹ mieszczanach warszawskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

¹ W dokumencie puste miejsce po imieniu Wiktoryn, zapewne na wpisanie imienia żony.

417/1334

k. 223 – 224v

[1637?]

Król zezwolił na oblatowanie w akach kancelarii większej koronnej dokumentu wystawionego w klasztorze w Tyńcu 19 II 1633, opieczątowanego i podpisanego przez Henryka Firleja z Dąbrowicy (*Dąmbrowice*) biskupa przemyskiego i opata tynieckiego, Jakuba Piotrowicza przeora tynieckiego, Stanisława Widawiusa (*Vidavius*) viceprzeora, Stanisława Andrzejowskiego i Mikołaja Szczygielskiego (*Szczygielski*) skarbników, Teodora Gorayskiego prokuratora. W imieniu konwentu tynieckiego nadają oni Janowi Libickiemu, sekretarzowi królewskiemu, wiernie służącemu od lat, wakujące wójtostwo albo sołectwo we wsi Rybna opactwa tynieckiego, po śmierci Gabriela Wiktora (*Victor*) podstarościego bieckiego, oraz jego małżonki Zofii de Skołyszyn, prawo wykupu z rąk ich spadkobierców, jako nie posiadającym podstawy prawnej do posiadania, wójtostwo wykupić za słuszną sumę, jeśli takową mają zapisaną. Posesją będzie dożywotnia, obejmuje prawo wyrębu drewna w lasach klasztoru sąsiadujących ze wsią Rybna na potrzeby domowe i naprawy budynków, jednak nie bez wiedzy konwentu tynieckiego. Libicki winien corocznie na świętego Michała Archaniola [29 IX] dać garniec masła i kopę serów klasztorowi tynieckiemu na ręce przeora, przez czeladnika, i przez tegoż odebrać kwit. Sukcesorzy Jana Libickiego nie zostaną oddaleni od wójtostwa, zanim nie zostanie im wypłacona kwota, opisana w oryginalnym przywileju albo ustalona przez komisarzy (umniejszona o czwartą część, zgodnie ze statutami synodalnymi, za obecne dożywocie). Po śmierci Libickiego, jego sukcesorzy winni na pisemne wezwanie opata i konwentu tynieckiego okazać swe prawa komisarzom, odebrać sumę zapisaną, czy też określoną w dekrete taksy, skwitować z tej sumy klasztor w urzędzie grodzkim, zwrócić prawa i przywileje na wójtostwo i z niego ustąpić.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego.

j. łac.

[k. 225: „Sequuntur inscriptiones et aliae recognitiones ad eadem acta susceptae”]

418/1335

k. 225 – 226

Warszawa, 7 marca 1635

Król zezwolił na wniesienie do akt wpisu i wydanie z niego ekstraktów. Do akt kancelarii mniejszej przybył Tomasz Zamoyski, podkanclerzy koronny, starosta krakowski, knyszyński, sokalski, rabsztyński, nowotarski, itd. jako jedna strona, jako druga Jan Lipski referendarz koronny i opat wąchocki, Mikołaj [Wojciech] Gniewosz z Oleksowa opat koprzywnicki, Prokop Lipski pisarz ziemski kaliski, Stanisław Lipski stolnik poznański, Mikołaj Stoiński pisarz ziemski lubelski, Marcin Brzezicki, Marek Zwiartowski, Jakub Białobłocki pisarz grodzki bełski jako opiekunowie Jana i Stanisława Lipskich, synów zmarłego Adama Lipskiego chorążego bełskiego. Strony zawierają w dniu dzisiejszym intercyzę, zatwierdzając ją w swoim i swych sukcesorów imieniu, pod wadium w wysokości 3500 złp. Niezadowoleni z realizacji w całości czy części obecni, czy też ich sukcesorzy mogą pozwać drugą stronę do sądu grodzkiego lubelskiego, i pierwszy termin będzie zawitym, wykluczając wszelkie dylacje, apelacje, itd. Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego podkanclerzego koronnego.

*j. łac.***419/1336**

k. 226 – 227

Warszawa, 7 marca 1635

Król zezwolił Tomaszowi Zamoyskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście krakowskiemu, knyszyńskiemu, sokalskiemu, rabsztyńskiemu, nowotarskiemu, itd. na wniesienie do akt wpisu, który osobiście złożył w kancelarii mniejszej koronnej, i wydanie z niego ekstraktów. Zamoyski na rzecz Jana i Stanisława Lipskich na Lipie, synów zmarłego Adama Lipskiego chorążego bełskiego, oraz tychże Jana i Stanisława spadkobierców uznał dług w wysokości 50 000 złotych, który winien sprawiedliwie wypłacić, bez odmiany monety. Dług ten Tomasz Zamoyski i jego spadkobiercy zapisują na swych wszystkich dobrach dziedzicznych, jako zastaw na ruchomej i nieruchomej własności, i ma go spłacić 24 VI (*pro die et Festo Sancti Ioannis Baptistae*) 1645, i złożyć przy aktach grodzkich lubelskich. W razie braku zapłaty w terminie winien złożyć tam do wypłacenia wadium równe kwocie należnej Janowi i Stanisławowi Lipskim, lub ich sukcesorom, mianowicie 50 000 złotych. Ci zaś, albo ich sukcesorzy w obu wypadkach mają zeznać odbiór, skwitować Zamoyskiego lub jego sukcesorów, stawiając się na termin zawity w grodzie.

Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego podkanclerzego koronnego.

*j. łac.***420/1337**

k. 227 – 228

Warszawa, 12 marca 1635

Król poproszony przez Jana Czerskiego starostę bobrownickiego, pośła województwa płockiego na sejm walny warszawski, krótko [wcześniej] zdjętego chorobą w gospodzie przydzielonej z urzędu, wyraził zgodę na wysłanie do Czerskiego sekretarza królewskiego Jana Wielżyńskiego, dla odebrania zeznania, co nastąpiło w domu sławetnego Mikołaja Błońskiego zwanego Smętek, na ulicy Dominikańskiej i zdał relację do akt kancelarii mniejszej koronnej. Jan Czerski choć chory na ciele, ale zdrow na umyśle, na podstawie konsensu na cesję

otrzymanego od Zygmunta III, scedował swe prawa dożywotnie do starostwa bobrownickiego na swego syna, Wojciecha (*Alberta*) Czerskiego. Król zezwolił na wpisanie zeznania do akt kancelarii mniejszej i wydanie uwierzytelnionych wypisów.

Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego podkanclerzego koronnego.

j. łac.

421/1338

k. 228 – 229

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król zezwolił na wniesienie wpisu do akt kancelarii większej i wydanie ekstraktów, ze złożonego osobiście przez Wiktoryna Krzyżanowskiego łowczego warszawskiego zeznania, w którym uznał zapis 2000 złotych (po 30 groszy) na swych wszystkich dobrach ruchomych i nieruchomych na rzecz Wojciecha (*Alberta*) Łubińskiego dworzanina królewskiego i jego sukcesorów, którą winien wypłacić dnia 1 I (*Festum Circumcisionis Domini*) 1637 przy aktach i urzędzie grodzkim warszawskim, a w razie niewypłacenia w terminie, wadium w tej samej wysokości, w tym samym miejscu i czasie złożyć do wypłaty, z czego wspomniany Krzyżanowski lub jego spadkobiercy winni zostać skwitowani. Jeśli Łubiński i jego sukcesorzy nie wypłacą powyższej kwoty czy nie skwitują dłużników, zostaną pozwani do dowolnego sądu.

Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

422/1339

k. 229 – 230

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej osobiście przez Stanisława Łubieńskiego biskupa płockiego zeznania o wieczystej donacji jego dóbr dziedzicznych, mianowicie części wsi Wągorodno ze wszystkimi przynależnościami w ziemi i powiecie czerskim¹, na rzecz Wiktoryna Krzyżanowskiego łowczego warszawskiego, na którego przenosi wszelkie prawa, przyznaje intromisję przez woźnego i świadków, itd.

Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

¹ Wągorodno leżało w pow. grójeckim (*Atlas Historyczny*).

423/1340

k. 230 – 230v

Warszawa, 7 grudnia 1635

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej osobiście przez Stanisława Łubieńskiego biskupa płockiego zeznania o wieczystej donacji wszelkich praw do jego dóbr dziedzicznych, mianowicie części wsi Wągorodno ze wszystkimi przynależnościami w ziemi i powiecie czerskim¹, na rzecz Wiktoryna Krzyżanowskiego łowczego warszawskiego, na którego przenosi wszelkie prawa, przyznaje intromisję przez woźnego i świadków, itd.

Dokument podpisany przez Władysława IV, spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

¹ Zob. przypis do poprzedniego dokumentu.

424/1341

k. 231 – 231v

Warszawa, 16 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej osobiście przez Walentego Fredrę z Pleszowic łowczego przemyskiego, który w imieniu swoim i swych spadkobierców zeznał, że do wszystkich spraw sądowych we wszystkich sądach Królestwa, w tym w Trybunale Lubelskim ustanawia plenipotentami: Adama Żydowskiego (*Zydowskiego*), Jana Zawadę, Michała Szałayskiego, Stanisława Mokrowskiego, Adama Worowskiego, Mikołaja Łaskawskiego. Temu ostatniemu daje moc ustanawiania swoich zastępców i odwoływania tychże, a wszystkim obiecuje łaskawie przyjęcie wszelkich działań prawnych. Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

425/1342

k. 231v – 232v

Warszawa, 5 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej osobiście przez Stanisława Łubieńskiego (*Łubinskiego*) biskupa płockiego, czcigodnego Marcina Starczewskiego dziekana, Stanisława Rakowskiego kanonika płockiego, którzy w swoim i kapituły płockiej jako jednej strony, oraz Stanisława Kuczborskiego kasztelana sierpskiego jako drugiej strony, zeznali potwierdzenie pewnej intercyzy zawartej 2 III 1637 w Warszawie podczas sejmu, opieczetowanej i podpisanej przez powyższych, oraz Maksymiliana Przerębskiego z Przeręb kasztelana sieradzkiego i Dobrogosta Węgierskiego pisarza ziemskiego wieluńskiego i stolnika królewskiego, umocnioną wadium w wysokości 100 000 złotych, w razie niedotrzymania. Strona niezadowolona z realizacji umowy lub jej sukcesorzy mogą pozwać drugą (lub sukcesorów) do sądu grodzkiego płockiego, przy czym pierwszy termin pozwu będzie zawitym i bez możliwości apelacji, z obowiązkiem wypłaty wadium.

Dokument podpisany przez Władysława IV, spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

426/1343

k. 233 – 234

Warszawa, 7 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej osobiście przez Tomasza Zamoyskiego, podkanclerzego koronnego, starostę krakowskiego, knyszyńskiego, sokalskiego, rabsztyńskiego, nowotarskiego oraz jego małżonkę Katarzynę z Ostrogskich, księżnę ostrogską i hrabinę tarnowską, którzy zeznali ustanowienie w imieniu swoim i sukcesorów plenipotentami: Marcina Kłopockiego pisarza grodzkiego [czernihowskiego]¹, Wojciecha (*Alberta*) Kuleszę podstarościego grodzkiego brańskiego, Stanisława Księskiego (*Xięski*) pisarza grodzkiego krakowskiego, Stanisława Ryłskiego pisarza grodzkiego kijowskiego, Adama Żydowskiego, Jana Zawadę, Stefana Aleksandra Całowańskiego (*Czałowańskiego*), Andrzeja Modzelewskiego, Michała Szałayskiego, Stanisława Mokrowskiego, Adama Worowskiego, Andrzeja Podolskiego, Wojciecha (*Albert*) Jerzego Piechowicza, Andrzeja Zdząńskiego (*Zdzanski*), Andrzeja Bąkowskiego, Seweryna Pisanek, Jakuba Kosiorowskiego², Marcina Bachmińskiego, Walentego Szymborskiego, Pawła Rusinowicza, Jana

Łukowskiego, Wojciecha Drozdowskiego. Wymienieni są plenipotentami upoważnionymi przez trzy lata do występowania we wszystkich sądach, w tym sejmowym, trybunalskim, a także w województwach kijowskim, wołyńskim i braclawskim. Michał Szałajski i Wojciech Mokrowski otrzymali ponadto moc ustanawiania i odwoływania swoich zastępców. Dokument podpisany przez Władysława IV, spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

¹ Kłopotki był w latach 1635–1644 pis. gr. czernihowskim, Kułakows'kyj, Czernihowo–Siwerszczyna, s. 173, 421. U III/3, nr 1283, pisarzem z. czernihowskim był w latach 1633–1648 Mikołaj Sołtan. ² Możliwa też lekcja: „Koziorowski”.

427/1344

k. 233 – 240

Warszawa, 7 marca 1637

Król zezwolił na wpis do akt kancelarii większej koronnej wniesiony osobiście przez Tomasza Zamoyskiego kanclerza wielkiego koronnego, starostę generalnego krakowskiego, knyszyńskiego, rabsztyńskiego, sokalskiego, nowotarskiego, kałuskiego jako jednej strony, oraz Mikołaja Światopełka Czetwertyńskiego w imieniu swoim oraz ojca Stefana Światopełka Czetwertyńskiego podkomorzego braclawskiego, swych braci Eliasza¹ Czetwertyńskiego, oraz małoletniego Jana Czetwertyńskiego, jako drugiej strony; obie uznają poniższy wpis. Rozgraniczenie spornych gruntów nastąpiło na podstawie intercyzy podpisanej w Warszawie przez pewne osoby w imieniu wspomnianych kanclerza koronnego z podkomorzym braclawskim, po tym jak ten ostatni wniósł sprawę o wypędzenie z gruntów drahuszowskich², i przed Trybunałem Lubelskim wydano wyrok przyjęty przez obie strony. Rozgraniczenie przeprowadzili 14–23 kwietnia 1636 r. i podpisali Jerzy Dydyński podkomorzy podolski³ jako superarbiter, Daniel Boruchowski komornik graniczny województwa braclawskiego, na miejsce Jana Żurawnickiego (Żórawnickiego)⁴ podkomorzego krzemienieckiego, który nie mógł w uczestniczyć w akcie, przydani w imieniu Tomasza Zamoyskiego, w tym rozgraniczeniu uczestniczącego. Od Czetwertyńskiego poproszeni zostali Michał Kropiwnicki podsędek i Sylwester Czerlinkowski pisarz ziemscy braclawscy, oraz przydani przyjaciele – Mikołaj Rokicki i Michał Deszkowski przy książętach Mikołaju i Eliaszu Czetwertyńskich.

Pierwszy kopiec usypano na południe od drogi pomiędzy Komargrodem⁵ a Tomaszpołem⁶, rozdzielając tam ziemię w proporcji 2/3 i 1/3. Następnie granica skierowała się na zachód ku północy, po przejściu drogi z Komargroda do Tomaszpola, w kierunku drogi na Białą Krynice⁷ z Komargrodu, przy czym Białą Krynice pozostawiono przy dobrach Tomaszpola, dalej granicę wytyczono Doliną Białą i wielką Doliną Białą⁸, idącą z Kluczowa⁹ i Białej Krynicy. Potem granica przebiegała w rejonie drogi z Tomaszpola do lasu Kluczowa¹⁰, dąbrowy i dróżki z Tomaszpola do pasieki Wołkowińskiego¹¹, drogi idącej do Jurkowki¹² naprzeciw lasu Sołony¹³, gdzie znajdowały się kopce usypane przez podkomorzego krzemienieckiego¹⁴ i sąd ziemski braclawski roku 1609. Tam zakończono wytyczanie granicy w kierunku północnym i zachodnim i powrócono do pierwszego kopca między Komargrodem a Tomaszpołem. Skierowano granicę ku rzece Rusawie¹⁴ i stawowi zwanemu Ostaszkowski albo Staszkowski¹⁵, który pozostawiono w dobrach Tomaszpola. Potem po drugiej stronie stawu granicę poprowadzono do rzeki Rusawy, do Doliny Mackowej¹⁶ i w górę, ku drodze sorockiej, następnie bokiem ku Mackowej Dolinie i ku drodze sorockiej, potem

po przejściu wspomnianej Doliny od przegorzałego lasu, powyżej niej do Krynicy Mackowy¹⁷ idąc celiną między lasami, mianowicie Drakuszem¹⁸ po prawej (wschodniej) stronie, należącym do Tomaszpola, a lasem Pohoryły¹⁹ po lewej stronie, przynależnym do Komargrodu. Po wyjściu z lasów granica kierowała się ku drogi sorockiej prowadzącej z Komargrodu i Tymanowki²⁰ do Soroki²¹, granica biegła wzdłuż niej dość długo, dochodząc do Onackowej Krynicy²², od której skierowano się do nowej drogi sorockiej z Komargrodu i Tymanowki, ominięto Onackową Krynice po lewej stronie i wytyczono drogę jaką granicę, aż do rozwidlenia, gdzie jeden szlak prowadził do Soroki, a drugi do Kłębówki²³ i do Bałabanowki [Bałanowka?]²⁴, leżącej po drugiej stronie rzeki Rusawy. Dalej granicę wyznaczono wzdłuż drogi sorockiej polem, dochodząc do rozległej Dąbrowy, leżącej po prawej i wzdłuż niej, a także wewnątrz wspomnianej Dąbrowy, granica kierowała się „ku Bułwanom” drogą sorocką, i wyszedłszy z Dąbrowy, aż do Uroczyska Osnikow²⁵ i dalej ku Bułwanom²⁶. Po dojściu do drogi z Soroki z Jampola, mijając Bałanówkę, Kłębówkę, do Ściany²⁷, albo Jangrodu, granicę poprowadzono na drodze nad drogą sorocką, idącą z Komargrodu; na drogę sorocką powrócono idąc ku Bułwanom, mając po lewej stronie kierunek do Soroki i Jampola. Potem granica doszła do rozwidlenia dróg, z których jedna prowadzi do Soroki i do Kośnicy²⁸, a druga w prawo do Jampola (*Janpolu*). Dalej granicę poprowadzono wzdłuż drogi sorockiej, dochodząc do Bułwanow i dwóch mogił, potem wzdłuż drogi od Bułwanow, porzucając drogą sorocką, z drogi ku dolinie Hłuboczek²⁹, przy czym Bułwan pozostał po lewej stronie, w gruncie kosnickim; na prawo grunt miał należeć do Tomaszpola, i rzeki Rusawy. Dalej granica przebiegła koło mogiłki przy drodze z Jampola do Werbki³⁰ i Jałanica³¹. Dalej granicę poprowadzono polem do Hłuboczka i Krynicy³² nad dolinką małą Hłubocką, i ku Krynicy nad Hłuboczkiem przechodząc drogę z Tomaszpola do Kamienicy³³. Potem polem i przez dwie dolinki wpadające z lewej strony w Hłuboczek, i następnie do Krynicy Hłubockiej, pozostającej w dobrach Jampola po prawej stronie, nad niewielką dróżką do Jampola z Kosnicy, gdzie Jałaniec wpada w Kosnicę³⁴. Potem przez dolinę Hłuboczka, i nad samym Hłuboczkiem. Doliną Hłuboczka wytyczono granicę aż do drogi z Kosnicy do Jampola. Potem, nie mogąc poprowadzić granicy w dolinie Hłuboczek do Dniestru z powodu skał i głębokości, objechano ją górą do miejsca, gdzie wpada do Dniestru, i tam usypano dwa kopce, jeden od strony Kosnicy, a drugi Jampola. Łącznie usypano 132 kopce. Każda ze stron zobowiązała się przestrzegać granicy wiecześnie, nie naruszając Gruntów Zabokrzyckich³⁵. Podpisany i opieczętowany dokument strony miały najdalej w ciągu dwóch tygodni wnieść do akt grodzkich albo ziemskich winnickich województwa braclawskiego, pod wadium 5 000 złp. i nagrodzenia szkód.

Dokument podpisany przez Władysława IV. Relacja T. Zamoyskiego kanclerza kor.

j. pol. i łac.

¹ Elias lub Ilias Czetwertyński, rtm. JKM, zm. 1640, Józef Wolf, *Kniaziewie*, s. 44. ² Grunta drahuszowskie – miasto Komargród nazywano pierwotnie Drahuszowem, zatem chodzi o ziemie przynależne do Komargrodu, Krykun, *Spisok poselei braclawskoho wojewodstva*, s. 230. ³ Jerzy Dydyński podkomorzy kamieniecki, U III/3, nr 410. ⁴ Jan Żurawnicki albo Żórawnicki, podkomorzy krzemieniecki, U III/5, nr 78, s. 188. ⁵ Komargród, Komarhorod, miasteczko nad Rusawą w woj. braclawskim, 40 km na pñ.–wsch. od Jampola, ok. 6 km na wsch. od Tomaszpola, SGKP IV, s. 298. ⁶ Tomaszpol, Tomaszpil, miasteczko przy ujściu Tomaszpolki do Rusawy, 6 km na zach. od Komargrodu, SGKP XII, s. 379–380. ⁷ Biała Krynica – niezidentyfikowana (źródło?; miejscowość przy źródle?). ⁸ Dolina Biała i Wielka Dolina Biała (idąc z Kluczowa i Białej Krynicy). ⁹ Kluczów – niezidentyf. miejscowość na pñ. od Komargrodu i Tomaszpola. ¹⁰ Las

Kluczowa – na płn. od Komarogrodu i Tomaszpola. ¹¹ Pasieka Wołkowińskiego – na płn. od Komarogrodu i Tomaszpola. ¹² Jurkowska – osada ok. 17 km na płn. od Komarhorodu. ¹³ Las Sołony – ob. Sołonyj, 4–6 km na płn. od Tomaszpola. ¹⁴ Podkomorzy krzemieniecki – Bohowityn Adam Klemontowicz Kozieradzki h. Korczak lub Pelikan, U III/5, nr 77, s. 156. ¹⁵ Staw Ostaszkowski albo Staszkowski: ob. na rzece Rusawie (w większości) w Komarhorodzie i Tomaszpilu oraz pomiędzy nimi, znajduje się 10 stawów. ¹⁶ Dolina Mackowa – niezlok. ¹⁷ Krynica Mackowa – niezlok. ¹⁸ Las Drakusz – niezlok. ¹⁹ Las Pohoryły – niezlok. ²⁰ Tymanówka, Tymonówka, Tymonivka, sioło ok. 18 km (linia prosta) od Komarhorodu, droga biegła na wschód ku północy, w kierunku Soroki. ²¹ Soroka, Soroki, Soroca, miasto nad prawym brzegu Dniestru, naprzeciwko miasteczka Cekinówka (Cekynivka), SGK P XI, s. 83–84. ²² Onackowa Krynica – niezlok. ²³ Kłębówka, zapewne Klembivka nad Rusawą, 19 km na płn.–zachód (drogą) od Jampola. ²⁴ Bałabanówka [Bałanówka?] – 168 km drogą na płn., Bałanivka – 96 km na wsch. od Kłębówki. ²⁵ Uroczysko Osnikow – niezlok. ²⁶ Bułwany – niezlok. ²⁷ Ściana – Iwangród, Jangrod, Stina, miasteczko nad Rusawą 8 km (drogą 15) na płn. od Kłębówki, SGK X, s. 404. ²⁸ Kośnica, Kusmoca, w źródle stale „Kosnice”. Zapewne Wielka Kośnica, Welyka Kisnyca, wieś u ujścia Szumiłówki (obecnie Markivka?) do Dniestru, ok. 23 km na pld.–wsch. od Jampola, SGK IV, s. 466. ²⁹ Dolina Hłuboczek, zapewne wąska dolinka, wąwóz. ³⁰ Werbki, Verbkki, 26 km na wschód od Jampola; droga do Werbki i Jałanica jest wspólna na długości 9 km, potem do Jałanica skręca na północ. ³¹ W dok. „Jałanec”, zapewne chodzi o Jałanec 27 km drogą na płn.–zach. od Jampola. ³² Krynica Hłubocka – niezlokal. ³³ Kamienica, może chodzi o Kamionkę, leżącą nad Dniestrem 16 km drogą na płn.–zach. od Raszkowa. ³⁴ Jałanec, to może rz. Jalanka, przepływająca przez Jałanec; Kosnica – obecnie Markivka?; obie rzeczki łączą się pod Wielką Kosnicą. ³⁵ Grunty Zabokrzyckie – niezidenyf.

428/1345

k. 240v – 241

Warszawa, 16 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanej osobiście przez Walentego Fredrę z Pleszowic łowczego przemyskiego, który w imieniu swoim i swych spadkobierców zeznał, że chcąc uwolnić swego brata rodzonego Marcina Fredrę z Pleszowic podstolego przemyskiego od ciężaru zapisu i zobowiązania z tytułu ustalenia i uznania kwitu (rewersu) na rzecz Barbary [Tarnowskiej] z Tarnawskiej Woli, niegdyś małżonki Marcina Krasickiego wojewody podolskiego, które wojewodzina zapisała przed urzędem grodzkim przemyskim zastępstwem Piotrowi Bolestraszyckiemu podczaszemu przemyskiemu, Walenty Fredro w pełni aprobuje, potwierdza i kwituje przez swego brata wspomnianą Tarnowską wojewodzinę podolską. Zastępczy zapis wojewodziny podolskiej w imieniu swym i sukcesorów kasuje i umarza wieczyście. Zastrzega jednak zabezpieczenie albo zapis Piotra Bolestraszyckiego przez Korniakta¹, w imieniu swym i sukcesorów uznany, nie chce mu obecnym zapisem w niczym derogować.

Relacja Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

¹ Przed nazwiskiem pozostawiono puste miejsce na wpisanie imienia.

429/1346

k. 241 – 242

Warszawa, 13 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanego osobiście przez Tomasza Zamoyskiego, podkanclerzego koronnego, starostę krakowskiego, knyszyńskiego, rabsztyńskiego, sokalskiego, nowotarskiego z jednej strony, z drugiej przez Jana Rudzkiego, którzy uznali i zatwierdzili w całości pewien kontrakt albo intercyzę, spisaną przez siebie w Warszawie w dniu dzisiejszym, podpisaną i opieczętowaną, tak w imieniu swoim, jak i swych sukcesorów, pod wadium w wysokości 100 000 złotych. W razie niedotrzymania w całości lub w części umowy, Zamoyski zostanie pozwany przed sąd grodzki grabowiecki, zaś

Rudzki przed jakimkolwiek sąd Królestwa, pozew będzie terminem zawitym i ostatecznym, bez apelacji i dylacji, strona przegrana ma wypełnić wyrok i zobowiązania wynikające z umowy.

Dokument spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

430/1347

k. 242–242v

Warszawa, 13 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanej osobiście przez Jana Rudzkiego, mianowicie jego pisemnej rekognicji na rzecz Tomasza Zamoyskiego, podkanclerzego koronnego, starostę krakowskiego, knyszyńskiego, rabsztyńskiego, sokalskiego, nowotarskiego który uznał i zatwierdzili w całości pewien kontrakt albo intercyzę, spisaną przez siebie w Warszawie w dniu dzisiejszym, podpisaną i opieczętowaną, tak w imieniu swoim, jak i swych sukcesorów, pod wadium w wysokości 8000 złotych. W razie niedotrzymania w całości lub w części umowy, Zamoyski zostanie pozwany przed sąd grodzki grabowiecki, zaś Rudzki przed jakimkolwiek sąd Królestwa, pozew będzie terminem zawitym i ostatecznym, bez apelacji i dylacji, strona przegrana ma wypełnić wyrok i zobowiązania wynikające z umowy.

Dokument spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

431/1348

k. 243 – 243v

Warszawa, 18 marca 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanej osobiście przez Jakuba sekretarza królewskiego i Wojciecha (*Alberta*) Ubyszów, którzy zeznali ustanowienie swego brata rodzonego Jerzego [Ubysza] plenipotentem we wszelkich sprawach i upoważnili do występowania we wszystkich sądach, a także ustanawiania do nich zastępcy czy zastępców i odwoływania tychże.

Dokument spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

432/1349

k. 243v – 244v

Warszawa, 1 kwietnia 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanej osobiście przez swego poddanego, szanownego Ormianina Warteriusza (*Warterisius*) Kirkorowicza¹ który zeznał ustanowienie plenipotentem we wszelkich sprawach handlowych, negocjacjach Grzegorza Kobaczowskiego szanownego krewnego, szczególnie zaś do odzyskania pewnych pieniędzy, przez Abrahama Emiraszowica faktora Warteriusza w Lizbonie, złożonych pod władzą króla hiszpańskiego. Po śmierci wspomnianego faktora pieniądze te objęto sekwestrem magistratu lizbońskiego, albo też zatrzymał je Antoni Pasch, któremu na nie z Gdańska udzielono atestacji. Kobaczowski winien odzyskać pieniądze od magistratu Lizbony względnie spadkobierców Pascha. Kobaczowski jako plenipotent ma prawo występowania we wszelkich sądach, a także ustanawiania swego zastępcy czy zastępców i odwoływania tychże.

Dokument spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego.

j. łac.

¹ W nagłówku dokumentu zapisany jako „Warteris”.

433/1350

k. 244v – 246

Warszawa, 9 kwietnia 1637

Król zezwolił na wniesienie wpisu do kancelarii większej, dokonanej osobiście przez Marcina Noskowskiego, syna niegdyś starosty łomżyńskiego Pawła Noskowskiego. Marcin Noskowski mający 17 lat wystąpił w asystencji i za zgodą kasztelana gostyńskiego Adama Noskowskiego z Iłowa, swego stryja i naturalnego opiekuna zeznając, że dla uwolnienia z długu i wszelkich ciężarów po zmarłych Janie i Zygmuncie Kossobudzkich, synach niegdyś Adama Kossobudzkiego wojewody mazowieckiego, zabezpieczonych na dobrach, swe wsie dziedziczne Miszewo (*Missewo*) Wielkie i Małe, Chojnowo (*Choynowo*), Chojnówka (*Choynowko*), Górki (*Gorki*), Dunaj (*Dunay*), Gostolin¹ ze wszystkimi przynależnościami w województwie mazowieckim położone, ceduje Teodorze Kossobudzkiej, córce wspomnianego wojewody mazowieckiego, swej stryjence, żonie Marcina Zbożnego Zakrzewskiego i ich sukcesorom, których Marcin Kossobudzki jednocześnie kwituje z sumy 60 000 złotych polskich, jakie bracia rodzeni Teodory Kossobudzkiej Jan i Zygmunt ongiś zapisali, rezygnując z tej sumy całkowicie. Przyznaje Zakrzewskiej prawo urzędowego wwiązania się w dobra Gostolin i spokojnego dysponowania tymi dobrami, pod wadium w wysokości 60 000 złotych, w razie niedotrzymania umowy, o co Noskowski lub jego sukcesorzy mogą być pozwani przed dowolny sąd Królestwa, w terminie zawitym o wadium i egzekucję umowy.

Dokument spisany na podstawie relacji Tomasza Zamoyskiego kanclerza koronnego, notka S. Siedleckiego³.

j. łac.

¹ Miszewo Wielkie, 18 km na wsch. od Płońska, Miszewo B [sic] ok. 3 km na wsch. od Miszewa Wielkiego. Chojnowo – wsie szlacheckie o takiej nazwie leżały w woj. mazowieckim w pow. czerskim, różańskim, wąsoskim, w woj. płockim w pow. szreńskim; Dunaj, wieś ok. 15 km (drogą) pld. od Mławy (SGKP II, s. 219). Gostolin – 30 km (drogą) na pld. od Miszewa Wielkiego. Górki – trudno rozstrzygnąć, o którą z kilku wsi o tej nazwie w woj. mazowieckim chodzi.

[dalej większa część karty 246, oraz 246v–247 puste, jest tylko notka w języku rosyjskim z XIX w. informująca, że kart rękopisu jest faktycznie 236, a nie 246]

³ „*Stanislaus Siedlecki secretarius Reg. M^aies<t<a>tis et eorundem actor<u>m notarius*”